

Konstitutionsutskottets betänkande 2021/22:KU5

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Sammanfattning

Enligt 7 kap. 8 § riksdagsordningen ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. I detta betänkande redovisar utskottet resultatet av uppföljningen för 2020. Utskottet har gett övriga utskott tillfälle att yttra sig och yttranden har kommit in från tio utskott.

Riksdagens utskott subsidiaritetsprövade totalt 81 utkast till lagstiftningsakter under 2020 och lämnade två motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft och fram t.o.m. utgången av december 2020 har totalt 975 utkast översänts till de nationella parlamenten för subsidiaritetsprövning. Riksdagen har lämnat 76 motiverade yttranden, vilket innebär att riksdagen har haft invändningar mot knappt 8 procent av utkasten.

Utskottet konstaterar liksom tidigare att många av de översända förslagen under 2020 rör ändringar i gällande lagstiftning på unionsnivå och inte nya förslag och att en majoritet av de förslag som lades fram var förslag till förordningar.

Enligt utskottets genomgång har med hänvisning till covid-19-pandemin undantag från tidsfristen om åtta veckor enligt artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll tillämpats när det gäller 16 av de utkast som subsidiaritetsprövades under 2020. Utskottet anser att det är angeläget att de nationella parlamenten underrättas i de fall tidsfristen om åtta veckor mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning inte kommer att följas. Att tidsfristen inte tillämpas får endast ske i vederbörligen motiverade och brådskande fall. Utskottet konstaterar att kommissionen i de flesta fall har informerat riksdagen om att ett utkast föreslås undantas från tidsfristen enligt artikel 4. Det finns även skäl att överväga hur motiverade yttranden från parlamenten som lämnats inom tidsfristen på åtta

veckor enligt artikel 6 i protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna hanteras på EU-nivå, om rättsakten antagits innan denna tidsfrist löpt ut. Utskottet framhåller vikten av att de nationella parlamenten ges tillräckligt med tid för både subsidiaritetsprövningar och behandling av förslagen i sak.

Innehållsförteckning

Utskottets anmälan.....	5
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Bakgrund	7
Inriktningen på uppföljningen.....	7
Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget.....	8
Subsidiaritetsprövningen i riksdagen	12
Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen	13
Den parlamentariska EU-kommittén m.m.....	17
Utskottets överväganden.....	20
Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria	20
Ärendenas formella hantering m.m.	20
Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar.....	28
Kommissionens motiveringar med avseende på subsidiaritetsprincipen	72
Undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1 under covid-19-pandemin	74
Yttranden från andra utskott	77
Utskottets ställningstagande	84
<i>Bilaga 1</i>	
Finansutskottets yttrande 2021/22:FiU1y	89
<i>Bilaga 2</i>	
Skatteutskottets yttrande 2021/22:SkU4y	95
<i>Bilaga 3</i>	
Justitieutskottets protokoll 2021/22:2	100
<i>Bilaga 4</i>	
Civilutskottets yttrande 2021/22:CU2y	101
<i>Bilaga 5</i>	
Utrikesutskottets yttrande 2021/22:UU3y	108
<i>Bilaga 6</i>	
Socialutskottets yttrande 2021/22:SoU2y	112
<i>Bilaga 7</i>	
Utbildningsutskottets protokoll 2021/22:8.....	116
<i>Bilaga 8</i>	
Trafikutskottets yttrande 2021/22:TU2y.....	117
<i>Bilaga 9</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2021/22:MJU2y	128
<i>Bilaga 10</i>	
Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2021/22:AU2y	137
<i>Bilaga 11</i>	
Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2020	142
<i>Bilaga 12</i>	
Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen – per politikområde	151
<i>Bilaga 13</i>	
Antal utkast till lagstiftningsakter – per politikområde 2010–2020.....	156

Tabeller

Tabell 1 Antal utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2020	21
Tabell 2 Antal utkast till lagstiftningsakter per utskott under 2010–2020	22
Tabell 3 Antal motiverade yttranden per utskott 2010–2020	26
Tabell 4 Antal prövade utkast till lagstiftningsakter och antal motiverade yttranden i riksdagen 2010–2020	27
Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område	31
Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område	36
Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område	40
Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område	43
Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område	46
Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område	48
Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område	50
Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område	52
Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område	54
Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom kulturutskottets område	56
Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område	58
Tabell 16 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område	61
Tabell 18 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område	67
Tabell 19 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område	71
Tabell 20 Utkast till lagstiftningsakter som saknar tillfredsställande subsidiaritetsmotiveringar	73
Tabell 21 Undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1	76

Utskottets anmälan

Konstitutionsutskottet anmäler härmed för riksdagen resultatet av den uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisas i detta betänkande enligt 7 kap. 8 § andra stycket riksdagsordningen.

Stockholm den 9 december 2021

På konstitutionsutskottets vägnar

Karin Enström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Enström (M), Hans Ekström (S), Lars Jilmstad (M), Matheus Enholm (SD), Per-Arne Håkansson (S), Per Schöldberg (C), Mia Sydow Mölleby (V), Ida Drougge (M), Fredrik Lindahl (SD), Tuve Skånberg (KD), Daniel Andersson (S), Tina Acketoft (L), Anna Sibinska (MP), Erik Ottoson (M), Thomas Hammarberg (S), Maria Strömkvist (S) och Lars Andersson (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen.¹ Prövningen utförs av utskotten i riksdagen.

Konstitutionsutskottet ska därutöver enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Utskottet meddelar kammaren sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

I detta betänkande redogörs för uppföljningen av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Subsidiaritetsprövningar som inleddes under hösten 2020 men avslutades först under våren 2021 ingår inte i den här uppföljningen utan tas i stället upp vid nästa uppföljning. Årets uppföljning är den tolfte i ordningen.²

Som ett led i beredningen av ärendet gav konstitutionsutskottet övriga utskott tillfälle att yttra sig över iakttagelserna i en promemoria som hade upprättats inom utskottet. Konstitutionsutskottet önskade särskilt

- en kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande
- en samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen
- en kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen
- kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information

¹ En ny riksdagsordning trädde i kraft den 1 september 2014. Fram till den 31 augusti 2014 fanns bestämmelsen i 10 kap. 6 § åttonde stycket RO.

² För tidigare uppföljningar, se bet. 2010/11:KU18, bet. 2011/12:KU4 och bet. 2012/13:KU8. Från och med riksmötet 2013/14 redovisas uppföljningen i betänkande KU5.

- kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen
- kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Yttranden kom in från finansutskottet, skatteutskottet, justitieutskottet, civilutskottet, utrikesutskottet, socialutskottet, utbildningsutskottet, trafikutskottet, miljö- och jordbruksutskottet och arbetsmarknadsutskottet (bilaga 1–10).

Till detta betänkande bifogas en förteckning över vilka utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2020 (bilaga 11). Vidare bifogas en förteckning med uppgifter om vilken rättslig grund i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som kommissionen i huvudsak har angett ligger till grund för de olika utkasten och vilket politikområde utkasten i huvudsak avser (bilaga 12). En sammanställning över antalet utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2010–2020 uppdelat per politikområde och rättslig grund i EUF-fördraget finns i bilaga 13.³

Bakgrund

Inriktningen på uppföljningen

Utskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen består av två delar. En del avser den rent formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter. Denna del av uppföljningen gäller vilka subsidiaritetsprövningar som har genomförts i riksdagen och vilka metoder som har använts vid dessa subsidiaritetsprövningar.

Enbart en sådan formellt inriktad uppföljning torde dock inte svara fullt ut mot den uppgift som konstitutionsutskottet är avsett att ha enligt förarbetena. Utredningen som lade fram förslaget till ändringar i riksdagsordningen ansåg det värdefullt om ett organ följer utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll och samlar erfarenheter från olika områden (framst. 2008/09:RS4 s. 53). Utredningen ansåg att konstitutionsutskottet var bäst lämpat att fylla det behov som Riksdagskommittén tidigare hade pekat ut av ett organ med ett ”helikopterperspektiv” på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (framst. 2008/09:RS4 s. 53; se även framst. 2005/06:RS3 s. 59).

Om det uttalade behovet av ett helikopterperspektiv på tillämpningen av subsidiaritetsprincipen ska kunna tillgodoses bör uppföljningen även uppmärksamma utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar. Samtidigt bör uppföljningen inte innebära att konstitutionsutskottet genomför nya subsidiaritetskontroller i varje enskilt ärende. Det skulle knappast vara lämpligt i konstitutionellt hänseende, och det skulle inte heller vara förenligt

³ Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009, men inga subsidiaritetsprövningar genomfördes under december 2009.

med uppfattningen i förarbetena, dvs. att det är respektive utskott som är bäst lämpat att genomföra kontrollen (framst. 2008/09:RS4 s. 52, bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Mot denna bakgrund avser uppföljningen i den andra delen främst utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på en övergripande nivå. Detta görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetsprövningar har utfallit på olika politikområden, vilka sedan på sikt kommer att kunna relateras till olika mål. Mål kan finnas både på EU-nivå, t.ex. i fördragen, och på nationell nivå, t.ex. i grundlag eller vanlig lag eller i form av särskilda riksdagsbeslut på ett område. På sikt kan man få en bild av hur utvecklingen av kompetensfördelningen mellan EU och medlemsstaterna har påverkat förutsättningarna för att uppfylla de befintliga målen. I uppföljningen kan uppmärksammas om det t.ex. förekommer flera förslag som visserligen inte var för sig innebär att subsidiaritetsprincipen träds förnär men som sammantagna kan peka på en tendens att subsidiaritetsprincipen är i fara.

Vid konstitutionsutskottets tidigare uppföljningar har vissa brister i kommissionens motiveringar när det gäller subsidiaritetsprincipen uppmärksammas. Mot denna bakgrund görs även i denna uppföljning en översiktlig genomgång av kommissionens motiveringar i fråga om subsidiaritetsprincipen.

I årets uppföljning har även en översiktlig genomgång gjorts av hur covid-19-pandemin har påverkat de nationella parlamentens möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar inom ramen för åttaveckorsfristen.

Subsidiaritetskontrollen enligt Lissabonfördraget

Subsidiaritetsprincipen

Lissabonfördraget ger de nationella parlamenten en särskild roll när det gäller kontrollen av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen. Innebörden av subsidiaritetsprincipen framgår av artikel 5.3 i fördraget om Europeiska unionen (förkortas EU-fördraget):

Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna [...] och därför, på grund av den planerade åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå.

Subsidiaritetsprincipen gäller således inte på de områden där unionen har exklusiv befogenhet, dvs. områden där unionen ensam har beslutanderätten. Sådana områden är tullunionen, vissa konkurrensregler, den gemensamma handelspolitiken och den monetära politiken för medlemsstater som har euron som valuta (se artikel 3 i EUF-fördraget). För övriga områden inom unionssamarbetet där befogenheten är delad mellan unionen och medlemsstaterna gäller att subsidiaritetsprincipen ska tillämpas.

Delade befogenheter

Enligt artikel 4 i EUF-fördraget ska unionen ha delad befogenhet med medlemsstaterna om den genom fördragen tilldelas en befogenhet som inte omfattas av de områden som omfattas av artikel 3 och 6 i EUF-fördraget. Det gäller således bl.a. den inre marknaden, socialpolitik, miljö, konsumentskydd, transport, energi och området med frihet, säkerhet och rättvisa. Enligt artikel 6 i EUF-fördraget har unionen befogenhet att vidta stödjande åtgärder t.ex. i fråga om industripolitik, kultur och turism.

Av artikel 2 i EUF-fördraget framgår vidare att när fördragen tilldelar unionen en befogenhet som ska delas med medlemsstaterna på ett visst område, får unionen och medlemsstaterna lagstifta och anta rättsligt bindande akter på detta område. Medlemsstaterna ska utöva sin befogenhet om unionen inte har utövat sin befogenhet.

När det gäller de delade kompetenserna anses den nödvändiga kompetensöverföringen äga rum i och med att fördragen ratificeras och en stat överlåter suveränitetsrättigheter (Melin & Nergelius, EU:s konstitution, Maktfördelningen mellan den europeiska unionen, medlemsstaterna och medborgarna, 7:e uppl., 2012, s. 31). På dessa områden har EU och medlemsstaterna en samtidig kompetens. Varje gång rådet och Europaparlamentet utfärdar en rättsakt i ett givet ämne upphör medlemsstaternas rätt att lagstifta på ett sätt som står i strid med eller kan påverka den gemensamma rättsaktens tillämpning (Melin & Nergelius, s. 31 f.).

Det som sker kan beskrivas som att unionen successivt utnyttjar den genom fördragen givna kompetensen i takt med att rättsakter beslutas. I samma takt upphör den tidigare samtidiga kompetensen hos medlemsstaterna. Detta brukar kallas lagstiftningsutrymmets upptagenhet eller EU-rättens spärrverkan. I den utsträckning gemensamma normer beslutas blir utrymmet för nationell lagstiftning upptaget eller intecknat (Melin & Nergelius, s. 31).

EU-institutionernas och de nationella parlamentens roll

Unionens institutioner ska tillämpa subsidiaritetsprincipen i enlighet med protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna (förkortas protokoll nr 2). Enligt artikel 5 i protokoll nr 2 ska utkastet till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Detta gäller oavsett om kommissionen eller i förekommande fall någon annan är förslagsställare.

Genom Lissabonfördraget har, som nämnts, de nationella parlamenten fått en särskild roll i kontrollen av hur subsidiaritetsprincipen tillämpas. Enligt artikel 5.3 i EU-fördraget ska de nationella parlamenten se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med det förfarande som anges i protokollet.

Kommissionen, och i förekommande fall andra förslagsställare, ska översända sina utkast till lagstiftningsakter och sina ändrade utkast till de nationella parlamenten. Efter att utkastet har översänts till de nationella

parlamenten får varje nationellt parlament (eller kammare i ett sådant parlament som har två kammare) lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande med skälen till att det anser att det aktuella utkastet inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen. De nationella parlamenten har åtta veckor på sig från den dag då ett utkast på unionens officiella språk översänds att lämna ett sådant motiverat yttrande.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen ska ta hänsyn till alla motiverade yttranden från de nationella parlamenten.

Gula kortet

Varje nationellt parlament har två röster, vilket innebär att det numera – efter Storbritanniens utträde – finns totalt 54 röster inom EU. I de länder som har tvåkammersystem har kamrarna en röst vardera. Om minst en tredjedel av det totala antalet röster som tilldelats de nationella parlamenten, dvs. 18 röster, står bakom uppfattningen att ett lagstiftningsutkast strider mot subsidiaritetsprincipen ska utkastet omprövas av kommissionen eller i förekommande fall av en annan förslagsställare (det gula kortet). För ett utkast till lagstiftningsakt som avser straffrättsligt samarbete och polissamarbete är tröskeln en fjärdedel, dvs. något lägre (14 röster). Efter omprövningen kan kommissionen eller någon annan förslagsställare besluta att antingen vidhålla utkastet, ändra det eller dra tillbaka det. Detta beslut ska vara motiverat.

Orange kortet

Inom ramen för det ordinarie lagstiftningsförfarandet kan ett förslag till lagstiftningsakt, som lett till att minst en enkel majoritet av de nationella parlamentens röster har ställt sig bakom kritiska yttranden, få ytterligare konsekvenser under lagstiftningsprocessen (det orange kortet). Efter omprövningen kan kommissionen besluta att antingen vidhålla förslaget, ändra det eller dra tillbaka det. Om kommissionen väljer att vidhålla förslaget, ska den i ett motiverat yttrande ange skälen till varför den anser att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Före den första behandlingen ska Europaparlamentet och rådet ta ställning till om lagstiftningsförslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen och ska då särskilt beakta de motiveringar som angetts och delas av majoriteten av de nationella parlamenten samt kommissionens motiverade yttrande. Om rådet med en majoritet på 55 procent av rådsmedlemmarna eller Europaparlamentet med en majoritet av de avgivna rösterna anser att lagstiftningsförslaget inte är förenligt med subsidiaritetsprincipen, ska förslaget inte behandlas vidare.

Ogiltighetstalan enligt Lissabonfördraget

Enligt artikel 263 i EUF-fördraget ska EU-domstolen granska lagenligheten av sådana lagstiftningsakter som antas av rådet, kommissionen eller Europeiska centralbanken och som inte är rekommendationer eller yttranden. EU-domstolen ska också granska lagenligheten av sådana rättsakter som antas

av Europaparlamentet eller Europeiska rådet och som ska ha rättsverkan i förhållande till tredje man och sådana akter antagna av unionens organ eller byråer som är avsedda att ha rättsverkan i förhållande till tredje man. För detta ändamål ska domstolen vara behörig att pröva talan som väcks av en medlemsstat, Europaparlamentet, rådet eller kommissionen om bristande behörighet, åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, åsidosättande av fördragen eller av någon rättsregel som gäller dess tillämpning eller maktmissbruk.

En talan som avses i denna artikel ska väckas inom två månader från den dag då åtgärden offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då klaganden fick kännedom om åtgärden, allt efter omständigheterna.

Enligt artikel 8 i protokoll nr 2 är EU-domstolen bl.a. behörig att pröva en talan om åsidosättande av subsidiaritetsprincipen genom en lagstiftningsakt som i enlighet med artikel 263 i EUF-fördraget har väckts av en medlemsstat eller som i enlighet med denna medlemsstats rättsordning har överlämnats av denna på dess nationella parlaments vägnar eller för en kammare i detta parlament.

Utskottens roll i den fortsatta lagstiftningsprocessen

Lissabonutredningen påminde i sin rapport om vikten av att riksdagen genom det berörda utskottet bevakar subsidiaritetsprincipens hantering i den fortsatta lagstiftningsprocessen. Om riksdagen har lämnat ett motiverat yttrande i frågan är det enligt utredningen särskilt viktigt att denna del av frågan bevakas (framst. 2008/09:RS4 s. 55). Om den föreslagna rättsakten antas utan att riksdagens synpunkter beaktats av EU:s institutioner ansåg utredningen att det kan finnas anledning att överväga om ytterligare åtgärder bör vidtas. Protokollet ger, som nämnts, de nationella parlamenten en möjlighet att via sina regeringar väcka en ogiltighetstalan i EU-domstolen inom två månader efter det att rättsakten antagits. Riksdagen kan genom ett tillkännagivande uppmana regeringen att väcka en fråga av detta slag vid domstolen. Initiativ till ett sådant tillkännagivande får tas antingen genom en motion eller i form av ett utskottsinitiativ.

Konstitutionsutskottet gjorde inte något uttalande om detta i sitt betänkande Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen (bet. 2009/10:KU2). Utskottet har dock senare gjort vissa uttalanden om denna fråga. Vid uppföljningen 2012 uttalade konstitutionsutskottet att rutiner borde införas för att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i den antagna lagstiftningen. Utskottet konstaterade då att riksdagen saknar sådana fasta rutiner för information om när lagstiftningsförslagen antagits (bet. 2012/13:KU8 s. 52).

Vid uppföljningen 2013 konstaterade konstitutionsutskottet att flera utskott instämde i konstitutionsutskottets uttalande från 2012 och vidhöll att det skulle vara ett stöd för utskotten om man centralt inom Riksdagsförvaltningen

bevakade när lagstiftningsförslag antas av rådet och i förekommande fall Europaparlamentet (bet. 2013/14:KU5 s. 39). Bevakningen borde också inbegripa kommissionens tillbakadraganden av förslag. Informationen ska förmedlas till utskotten. Det är sedan utskottens uppgift att följa upp hur riksdagens invändningar mot subsidiaritetsprincipens tillämpning har tillgodosetts i den antagna lagstiftningen. Den analys som behöver utföras bör således utskotten stå för. Konstitutionsutskottet ansåg det vara naturligt att uppföljningen fokuserar på de fall där riksdagen lämnat ett motiverat yttrande.

EU-samordningens roll att bevaka när lagstiftningsakter antas

Sedan våren 2014 bevakar EU-samordningen inom Riksdagsförvaltningen när lagstiftningsförslag som subsidiaritetsprövats antas och underrättar därefter utskotten. Det görs genom att EU-samordningen via e-post meddelar det berörda utskottskansliet när en lagstiftningsakt antas.

Subsidiaritetsprövningen i riksdagen

Enligt 9 kap. 20 § andra stycket RO ska riksdagen pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen. Riksdagen prövar samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds i enlighet med protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Efter att ett utkast till lagstiftningsärende mottagits i riksdagen hänvisar kammaren utkastet till det utskott vars beredningsområde ärendet gäller. Detta utskott har sedan i uppgift att pröva om utkastet strider mot subsidiaritetsprincipen och, om det anser att så är fallet, avge ett utlåtande till kammaren med förslag till ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (10 kap. 3 § RO). Utskottet ska också avge ett utlåtande om minst fem ledamöter av utskottet begär det. I annat fall ska utskottet genom ett protokollsutdrag anmäla till kammaren att utkastet inte strider mot subsidiaritetsprincipen. Ett beslut i kammaren om ett motiverat yttrande ska meddelas Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande genom en riksdagsskrivelse (11 kap. 21 § andra stycket RO).

Under beredningen av subsidiaritetsärendena har det beredande utskottet möjlighet att inhämta yttranden från andra utskott enligt bestämmelserna i 10 kap. 7 § RO. Detta innebär att ett utskott vid behov kan begära ett yttrande från konstitutionsutskottet om ett utskott vid prövningen av subsidiaritetsfrågan i ett visst fall känner tvekan om subsidiaritetsprincipens innebörd och dess tillämpning i praxis (se framst. 2008/09:RS4 s. 53, bet. 2009/10:KU2 s. 14).

Utskottet kan även begära att regeringen lämnar information om sin bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen (10 kap. 10 § andra stycket RO). Sådan information ska lämnas inom två veckor från den dag då utskottet begär det och kan lämnas antingen skriftligen eller muntligen av ett

statsråd eller en statssekreterare, eller undantagsvis av en annan tjänsteman från det berörda departementet.

Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen

Konstitutionsutskottet har uttalat att uppföljningen kommer att kunna ge utskotten vägledning i subsidiaritetskontrollen och också påmint om att utskotten vid behov kan inhämta konstitutionsutskottets synpunkter i fråga om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen genom möjligheten för det beredande utskottet att inhämta yttranden från andra utskott i ärendet (bet. 2009/10:KU2 s. 14).

I det följande beskrivs några av konstitutionsutskottets tidigare uttalanden om subsidiaritetsprövningen.

En lämplighetsprövning

Vid behandlingen av riksdagsstyrelsens framställning Tillämpningen av Lissabonfördraget i riksdagen uttalade konstitutionsutskottet att subsidiaritetsprövningen i huvudsak är en lämplighetsprövning och att denna därför ska utföras av det utskott som innehar sakkunskapen på området i fråga (framst. 2008/09:RS4, bet. 2009/10:KU2 s. 13).

Konstitutionsutskottet underströk att prövningen handlar om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller någon nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska vidtas, inte huruvida den föreslagna åtgärden ska vidtas eller inte. Vid denna prövning bör utskotten hämta vägledning från de riktlinjer som alltsedan subsidiaritetsprincipen infördes i EU-fördraget 1992 varit vägledande vid tillämpningen av subsidiaritetsprincipen, och som Lissabonutredningen hänvisat till (se framst. 2008/09:RS4 s. 52).

Först ställs frågan om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden genom att den vidtas på nationell, regional eller lokal nivå. Om svaret är nekande ska åtgärden vidtas på unionsnivå. Om svaret är jakande ska frågan ställas om målen för åtgärden kan uppnås bättre genom att den vidtas på unionsnivå.

För att besvara den sistnämnda frågan bör följande följdfrågor ställas:

- Finns det viktiga gränsöverskridande aspekter på den föreslagna åtgärden som inte på ett tillfredsställande sätt kan regleras genom åtgärder av medlemsstaterna?
- Skulle underlåtenhet att handla på unionsnivå stå i strid med fördragets krav eller på annat sätt avsevärt skada medlemsstaternas intressen?
- Skulle en åtgärd på unionsnivå på grund av sin omfattning eller sina verkningar innebära klara fördelar jämfört med en åtgärd på medlemsstatsnivå?

Denna metod att fastställa på vilken nivå en åtgärd bör vidtas har utskottet sedermera valt att kalla tvåstegsmetoden (bet. 2010/11:KU18 s. 22).

Kan en subsidiaritetsprövning inkludera en proportionalitetsbedömning?

Vid sin första uppföljning hösten 2010 av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen noterade konstitutionsutskottet att det av fördragets och protokollets ordalydelser inte följer någon skyldighet för de nationella parlamenten att följa proportionalitetsprincipens tillämpning (bet. 2010/11:KU18 s. 22). Av detta torde dock inte, ansåg utskottet, motsatsvis kunna dras någon slutsats om att de nationella parlamenten inte får eller bör göra en sådan prövning inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Tvärtom ansåg utskottet det finnas visst stöd i litteraturen och i EU-domstolens praxis (se nedan) för att ett visst mått av proportionalitetsbedömning kan anses ingå inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Utskottet anförde att utgångspunkten är att beslut ska fattas på nationell, regional eller lokal nivå. Unionen ska på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva och därför bättre kan uppnås på EU-nivå. Enligt utskottet fick det av orden ”endast om och i den mån” anses framgå att subsidiaritetsprövningen innefattar ett proportionalitetskriterium och att det därav följer att den föreslagna åtgärden inte får gå utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen. Utskottet torde således vara oförhindrade att göra en sådan form av proportionalitetstest inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Utskottet underströk dock att subsidiaritetsprövningen handlar om att avgöra om en åtgärd bör vidtas på medlemsstatsnivå eller unionsnivå, inte om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden.

Utskottet fann stöd för sitt ställningstagande bl.a. i en dom från EU-domstolen från 2002.⁴ I avgörandet som gällde giltigheten av direktivet om tobaksmärkning hade domstolen bl.a. att ta ställning till frågan huruvida direktivet hade antagits med iakttagande av subsidiaritetsprincipen. För att besvara frågan måste det enligt domstolen först undersökas om målet för den planerade åtgärden bättre kunde uppnås på gemenskapsnivå. Domstolen fann att så var fallet. Därefter anförde domstolen följande:

Det skall för det andra konstateras att omfattningen av den åtgärd som vidtagits av gemenskapen i det förevarande fallet även uppfyller kraven enligt subsidiaritetsprincipen genom att den [...] inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå de eftersträfvade målen.

Det har med hänvisning till avgörandet ansetts att subsidiaritetsbedömningen innefattar såväl ett effektivitets- som ett proportionalitetstest och att EU-domstolen utför proportionalitetsbedömningen inom ramen för subsidiaritetsbedömningen (Hettne, Subsidiaritetsprincipen: Politisk granskning eller juridisk kontroll?, Sieps 2003:4, s. 29; se även rapport 2013/14:RFR10 Subsidiaritet i EU efter Lissabon av Hettne m.fl., s. 26 f.).

⁴ EG-domstolens dom av den 10 december 2002 i mål C-491/01 British American Tobacco (Investments) Ltd och Imperial Tobacco Ltd, REG 2002, s. I-11453.

Bemyndiganden att anta s.k. delegerade akter eller genomförandeakter

Finansutskottet har i flera yttranden till konstitutionsutskottet ansett att det skulle kunna vara av värde att konstitutionsutskottet tar upp frågan om vilken betydelse möjligheten till s.k. delegerade akter och genomförandeakter i utkast till lagstiftningsakter bör ha vid subsidiaritetsprövning.

Mot bakgrund av den fråga som finansutskottet väckt framhöll konstitutionsutskottet följande vid uppföljningen 2018 (bet. 2018/19:KU5 s. 83 f.).

Det är en mycket intressant men komplex fråga som finansutskottet väckt. Frågan rör tolkningen av EU-fördragets bestämmelser om subsidiaritetsprincipen och nationella parlaments befogenhet att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt är förenligt med principen.

Möjligheten att bemyndiga kommissionen att anta delegerade akter och genomförandeakter framgår av artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget. Bestämmelser med sådana bemyndiganden tas in i särskilda artiklar i utkasten till lagstiftningsakter. Nationella parlaments subsidiaritetsprövning enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna begränsas till prövningen av utkast till lagstiftningsakter. Nationella parlament prövar således inte de delegerade akter eller genomförandeakter som kan komma att antas med stöd av ett bemyndigande i en lagstiftningsakt.

Inledningsvis kan konstateras att den parlamentariska EU-kommittén uppmanade utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen (2017/18:URF1 s. 192 och 269). Konstitutionsutskottet har även framhållit att det inte handlar om att framföra synpunkter i sak på den föreslagna åtgärden inom ramen för subsidiaritetsprövningen.

Som nämnts inledningsvis i detta betänkande handlar subsidiaritetsprövningen om att fastställa på vilken nivå – unionsnivå eller nationell nivå – den föreslagna åtgärden ska företas, inte om den bör företas eller inte. Frågan som först måste ställas är om det är möjligt att uppnå målen för den föreslagna åtgärden på nationell nivå. Om så inte bedöms vara fallet kan det från subsidiaritetsynpunkt i princip inte ha någon betydelse om åtgärden regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt, så länge regleringen är på EU-nivå. I den mån ett utskott har invändningar mot att en åtgärd föreslås regleras i en delegerad akt eller i en genomförandeakt i stället för i lagstiftningsakten, är det således en synpunkt som bör föras fram inom ramen för överläggningar med regeringen och inte inom ramen för prövningen av om utkastet till lagstiftningsakt är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Utifrån de avgränsningar som ställs upp i artiklarna 290 och 291 i EUF-fördraget torde i regel ett bemyndigande i en lagstiftningsakt inte heller i övrigt, såvitt utskottet kan bedöma, innebära att lagstiftningsakten kan ifrågasättas ur subsidiaritetsynpunkt. Det kan dock inte uteslutas att ett bemyndigande någon gång bedöms innebära stöd för en framtida reglering av åtgärder vars mål bättre tillgodoses på nationell nivå. I sådana fall torde en invändning kunna göras inom ramen för subsidiaritetsprövningen. Det är då viktigt att utskottet motiverar varför det anser att bemyndigandet medför att utkastet till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Information om andra nationella parlaments subsidiaritetsprövningar

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen betonat värdet av informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (se bet. 2010/11:KU18 s. 36 och bet. 2013/14:KU5 s. 74). Utskottet har anfört att syftet med samarbetet mellan parlamenten inom EU bl.a. är att säkra det effektiva utövandet av de parlamentariska befogenheterna i unionsfrågorna, särskilt när det gäller övervakningen av subsidiaritetsprincipen.

I uppföljningen under riksmötet 2011/12 konstaterade utskottet att några kontakter med andra nationella parlament – med undantag för finansutskottet – inte föreföll ha tagits under den aktuella perioden. Som en möjlig förklaring angavs att utskotten helt enkelt inte ansett sig ha behov av informationsutbyte med andra länders parlament. Utskottet framhöll dock värdet av sådana kontakter när det gäller övervakningen av subsidiaritetsprincipen, och om möjligt på politisk nivå. Ett syfte kan vara att rent allmänt skaffa information om vilka synpunkter som kan anläggas i fråga om ett förslags förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Ett annat syfte kan vara att göra andra länder uppmärksamma på synpunkter som ett utskott i riksdagen har eller att samla många länder för att uppnå de i protokollet angivna tröskelvärdena för att få ett förslag omprövat. Om sådana kontakter tas på tjänstemannanivå ansåg dock utskottet att de först bör vara förankrade i utskottet (bet. 2011/12:KU4 s. 47).

Vid riksmötet 2014/15 pekade utskottet på att det finns möjligheter till informationsutbyte, exempelvis inom ramen för Cosac (Konferensen mellan de parlamentariska organen för EU-frågor) och andra interparlamentariska möten (bet. 2014/15:KU5 s. 79). För att ett sådant möte ska bidra till informationsutbyte som leder till ett gult kort måste det dock infalla under åttaveckorsfristen, vilket sällan torde vara fallet, påpekade utskottet. Utskottet ansåg det inte vara möjligt att inom den då aktuella uppföljningen besvara frågan om hur ett närmare samarbete mellan de nationella parlamenten ska kunna komma till stånd, men ansåg att frågan måste börja diskuteras. Utskottet ansåg att det möjligen kan finnas skäl för självranssakan när det gäller hur samarbetet hittills har fungerat.

Vid ett antal uppföljningar har utskottet framhållit att flera av utskotten har goda erfarenheter av den möjlighet till informationsutbyte som riksdagens representant vid EU:s institutioner kan erbjuda (se t.ex. bet. 2012/13:KU8 s 55 f., bet. 2015/16:KU5 s. 66, bet. 2019/20:KU5 s. 95). Riksdagens representant träffar sina motsvarigheter vid regelbundna möten och är därför en värdefull ingång vid informationsutbyte.

Konstitutionsutskottet har vidare vid upprepade tillfällen konstaterat att det finns en förbättringspotential i fråga om i vilken omfattning information läggs in i Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och att den läggs in på ett språk som är tillgängligt för andra parlament. (se t.ex. bet. 2016/17:KU5 s. 55). Utskottet har också uttalat att riksdagen bör verka för att Ipex utvecklas till att bli ett effektivare verktyg för informationsutbyte mellan de nationella parlamenten (bet. 2015/16:KU5 s. 66 och bet. 2016/17:KU5 s. 55). Vid den senaste uppföljningen framkom det att Ipex skulle lansera en ny version av

webbplatsen i början av 2021. Syftet med den nya webbplatsen är bl.a. att det ska bli lättare för de nationella parlamenten att ladda upp information på webbplatsen. Förhoppningen med denna förändring var att benägenheten att över huvud taget ladda upp information skulle öka. Konstitutionsutskottet var positivt till alla förbättringar som kan leda till att informationen på Iplex webbplats är uppdaterad och tillgänglig för de nationella parlamenten (bet. 2020/21:KU5 s. 71).

I juli 2021 lanserades en ny version av Iplex webbplats.

Vid uppföljningen under riksmötet 2018/19 nämnde utskottet när det gäller frågan om samarbete med andra parlament bl.a. att den parlamentariska EU-kommittén ansåg att riksdagen bör samarbeta mer med andra nationella parlament och uppmanade till kompletterande informationsutbyte på politisk nivå baserat på vad som med någorlunda rimlighet kan förutses bli utskottets slutsats i subsidiaritetsprövningen (2017/18:URF1 s. 193). Förutom den tidsmässiga fördelen med att inte avvakta ett faktiskt beslut ansåg EU-kommittén att ett sådant informationsutbyte har den fördelen att den sker på politisk nivå. EU-kommittén framhöll att det bör överlåtas åt utskotten att utforma rutiner för att sprida information på politisk nivå till andra nationella parlament. Konstitutionsutskottet delade EU-kommitténs uppfattning i dessa frågor (bet. 2018/19:KU5 s. 85).

Utskottsavdelningen inom Riksdagsförvaltningen har tagit fram exempel på föredragningspromemorior för utskotten att använda vid beredningen av subsidiaritetsärendena och exempel på rutiner för utskottens informationsutbyte med andra nationella parlament vid motiverade yttranden (se även nedan). Promemoriorna har diskuterats och förankrats vid ordförandekonferensen.

Uppehåll i åttaveckorsfristen och information om planerade förslag

Vid uppföljningen under riksmötet 2019/20 välkomnade utskottet att kommissionen meddelat att den avsåg att göra ett uppehåll i åttaveckorsfristen över jul och nyår med början 2019, vilket utskottet ansåg skulle möjliggöra för parlamenten att göra en noggrann subsidiaritetsprövning även av förslag som lämnas i anslutning till jul och nyår.

Mot bakgrund av det som utskotten framfört vid flera uppföljningar vidhöll konstitutionsutskottet att de nationella parlamentens planering skulle underlättas betydligt om kommissionen tillhandahöll mer detaljerad och precis information om varje enskilt initiativ, inklusive när översättningarna förväntas bli klara (bet. 2019/20:KU5 s. 95, se även bet. 2020/21:KU5 s. 69 f.).

Den parlamentariska EU-kommittén m.m.

Den parlamentariska EU-kommittén överlämnade i februari 2018 betänkandet EU-arbetet i riksdagen (2017/18:URF1). I framställning 2017/18:RS8 EU-arbetet i riksdagen föreslog riksdagsstyrelsen ändringar i riksdagsordningen och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som grundade sig på

kommitténs lagförslag. På förslag av konstitutionsutskottet biföll riksdagen lagförslagen (bet. 2018/19:KU7, rskr. 2018/19:22 och 23). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2019.

EU-kommitténs uppdrag var att se över riksdagens arbete med EU-frågor. När det gäller riksdagens subsidiaritetskontroll gjorde EU-kommittén flera uttalanden (se bl.a. 2017/18:URF1 s. 187 f.). Kommittén ansåg att riksdagens subsidiaritetskontroll är meningsfull och att formen för den är ändamålsenlig. Utskotten ansågs ha goda och tillräckliga möjligheter att fokusera sina ansträngningar på de mer komplicerade ärendena. EU-kommittén framhöll att subsidiaritetsärenden bör behandlas inom åttaveckorsfristen och att detta medges under rådande förutsättningar för riksdagsarbetet. Ändrade majoritetsförhållanden efter riksdagsval kan få genomslag genom att ett utlåtande i ett subsidiaritetsärende återförvisas till ett av den nyvalda riksdagens utskott för ytterligare beredning. Kommittén gjorde bedömningen att resultatet av riksdagens subsidiaritetsprövning påverkar regeringens handlingsutrymme enbart om det vävs in i resultaten av överläggningar och samråd.

Kommittén uttalade vidare att den kunde se att det ligger i sakens natur att den politiska subsidiaritetsprövningen inte enkelt låter sig begränsas. Kommittén uppmanade dock utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att kanalisera synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen.

Uppmaningen att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen upprepades i avsnittet om funktionsfördelningen mellan regering och riksdag. Kommittén uttalade att det kan ifrågasättas om en alltför extensiv syn på subsidiaritetsprövningen och vad som kan framföras i ett motiverat yttrande är förenlig med den tänkta funktionsfördelningen där regeringen företräder Sverige och den svenska ståndpunkten i förhandlingarna inom EU (se 2018/19:URF1 s. 268 f.). Kommittén framhöll vidare att utskotten bör använda riksdagens representant vid EU:s institutioner för att sprida information till de andra nationella parlamenten. Utskotten bör också utforma rutiner för ett kompletterande informationsutbyte på politisk nivå.

Riksdagsstyrelsen gav i juni 2018 riksdagsdirektören i uppdrag att analysera behovet av ytterligare åtgärder med anledning av den parlamentariska EU-kommitténs rekommendationer, i förekommande fall bereda och om lämpligt genomföra sådana åtgärder, samt redovisa detta uppdrag för riksdagsstyrelsen senast den 28 februari 2019. Riksdagsdirektören beslutade i sin tur i juni 2018 att ge avdelningschefen för utskottsavdelningen och tf. sekretariatschefen för EU-samordningen i uppdrag att analysera, bereda och genomföra de åtgärder som är motiverade av riksdagsstyrelsens uppdrag i fråga om den parlamentariska EU-kommitténs rekommendationer samt utarbeta en rapport för riksdagsdirektörens redovisning av sitt uppdrag till styrelsen. Uppdraget redovisades till riksdagsdirektören i januari 2019 (dnr 2144-2017/18). Riksdagsdirektören redovisade sitt uppdrag till riksdagsstyrelsen i februari 2019 (dnr 966-2017/18).

Som tidigare har nämnts har det inom utskottsavdelningen vid Riksdagsförvaltningen bl.a. tagits fram vägledningar för utskottens subsidiaritetsprövningar och för informationsutbyte med andra nationella parlament.

Utskottets överväganden

Iakttagelser i konstitutionsutskottets promemoria

Ärendenas formella hantering m.m.

Genomförda subsidiaritetsprövningar i riksdagen under 2020

Riksdagen prövar, till skillnad från många andra länders parlament, samtliga utkast till lagstiftningsakter som översänds av kommissionen eller någon av de andra initiativtagarna enligt protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Under 2020 genomfördes totalt 81 subsidiaritetsprövningar av riksdagens utskott (se förteckningen över avgjorda subsidiaritetsärenden, bilaga 11). Kommissionen var initiativtagare till alla utkast till lagstiftningsakter.

Av förteckningen framgår det vilka utkast som varit föremål för en subsidiaritetsprövning under 2020 och vilka utskott som genomfört prövningarna. Vidare anges tidpunkterna för beslut i utskotten och i förekommande fall beslut i kammaren. Under 2020 lämnade två av utskotten vardera ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande (se vidare nedan). Inget förslag samlade tillräckligt många invändningar för ett gult kort på EU-nivå.

En översikt av fördelningen av antalet utkast, utlåtanden och motiverade yttranden under 2020 per utskott framgår av tabell 1 nedan.

Av översikten framgår bl.a. att trafikutskottet var det utskott som prövade flest utkast (16) under 2020, men lämnade inte något utlåtande. Finansutskottet prövade 15 utkast och lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. Arbetsmarknadsutskottet prövade endast tre utkast, men lämnade också ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Tabell 1 Antal utkast till lagstiftningsakter, utlåtanden och motiverade yttranden under 2020

Utskott	Utkast till lagstiftningsakter	Utlåtanden	Motiverade yttranden
TU	16	0	0
FiU	15	1	1
SkU	10	0	0
MJU	9	0	0
NU	9	0	0
SfU	5	0	0
SoU	5	0	0
UU	3	0	0
AU	3	1	1
FöU	2	0	0
KU	1	0	0
JuU	1	0	0
CU	1	0	0
KrU	1	0	0
UbU	0	0	0
Totalt	81	2	2

I tabell 2 nedan finns en sammanställning över antalet utkast till lagstiftningsakter fördelat per utskott sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Totalt har 975 utkast till lagstiftningsakter översänts för subsidiaritetsprövning sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Miljö- och jordbruksutskottet är det utskott som har prövat allra flest utkast (159), vilket är 16 procent av de utkast som prövats av riksdagen sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Finansutskottet har prövat 150 utkast, vilket är drygt 15 procent av utkasten. Trafikutskottet har prövat 133 utkast, vilket är knappt 14 procent av utkasten. Näringsutskottet har prövat 96 av utkasten och justitieutskottet 95. Skatteutskottet har prövat 76 utkast. Socialförsäkringsutskottet har prövat 47 utkast och civilutskottet 46. Utrikesutskottet och arbetsmarknadsutskottet har vardera prövat 35 utkast. Socialutskottet har prövat 27 utkast och utbildningsutskottet 25. Försvarsutskottet har prövat 20 utkast och konstitutionsutskottet 19. Kulturutskottet har prövat 12 utkast.

Tabell 2 Antal utkast till lagstiftningsakter per utskott under 2010–2020

Utskott	Antal utkast till lagstiftningsakter											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
KU	0	2	4	2	0	0	3	4	3	0	1	19
FiU	13	11	21	17	7	4	16	15	28	3	15	150
SkU	1	9	2	4	10	2	8	10	15	5	10	76
JuU	12	10	10	12	7	2	8	10	21	2	1	95
CU	1	9	6	8	4	0	7	4	6	0	1	46
UU	2	3	12	2	1	1	4	2	4	1	3	35
FöU	1	5	1	2	0	0	0	2	5	2	2	20
SfU	5	3	4	2	5	3	11	1	7	1	5	47
SoU	1	1	11	4	2	0	2	0	1	0	5	27
KrU	1	0	3	1	0	0	2	2	2	0	1	12
UbU	0	4	3	6	1	0	3	1	4	3	0	25
TU	11	10	14	27	1	0	15	14	18	7	16	133
MJU	18	28	28	21	16	5	9	6	15	4	9	159
NU	4	23	3	9	2	3	9	17	15	2	9	96
AU	1	6	3	6	2	1	4	2	5	2	3	35
Totalt	71	124	125	123	58	21	101	90	149	32	81	975

Utlåtanden från utskotten

I det följande redogörs för de två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden som lämnades av finansutskottet och arbetsmarknadsutskottet under 2020.

Finansutskottet

Finansutskottet prövade, som nämnts, 15 utkast och lämnade ett utlåtande under 2020.

Utlåtandet gällde kommissionens ändrade förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2020) 445, utl. 2019/20:FiU63). Förslaget hänvisades till utskottet den 2 juni 2020. Utskottet justerade sitt utlåtande den 22 juni 2020. Tidsfristen för att lämna ett motiverat yttrande gick ut den 24 juli 2020.

Utskottet anförde bl.a. att Sverige även i fortsättningen ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU, vilket innebär en kostnads-effektiv användning av EU:s medel och en strikt budgetdisciplin. Utskottet framhöll att den svenska restriktiva grundhållningen när det gäller EU:s budgetpolitik är fast förankrad i riksdagen. Utskottet ansåg att EU:s ekonomiska åtgärder till följd av covid-19, inklusive åtgärder för att stödja återhämtningen bör vara temporära, välriktade, proportionerliga och budget-restriktiva. Stöd borde så långt som möjligt bygga på existerande instrument och befintliga finansieringsformer och inte på nya egna medel. Det ska också riktas till de delar av EU som har störst behov och som ekonomiskt och socialt har drabbats hårdast av coronapandemin.

Utskottet konstaterade att det tidigare har förekommit att EU:s budget använts för att låna upp medel för vidareutlåning inom ramen för olika mekanismer, men att upplåning inte tidigare skett för att finansiera löpande utgifter i EU:s budget. Utskottet ansåg att det aktuella förslaget innebär en omfattande upplåning för finansiering av betydande ökningar i EU:s programverksamhet. Det kunde enligt utskottet inte anses klarlagt att upplåningen i första hand kommer att användas för att hantera coronapandemins konsekvenser. Utskottet ansåg därmed att åtgärden var alltför långtgående för att nå målen med förslaget. Utskottet ansåg därtill att det inte var tydligt motiverat varför denna typ av upplåning skulle hanteras bättre på unionsnivå än på nationell nivå.

Utskottet påminde i sammanhanget om att riksdagen vid behandlingen av kommissionens ursprungliga förslag till rådsbeslut om egna medel i juni 2018 ansåg att förslaget inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen (utl. 2017/18:FiU51).

Mot bakgrund av detta ansåg utskottet att kommissionens ändrade förslag till rådsbeslut om EU:s egna medel inte kunde anses vara förenligt med subsidiaritetsprincipen. Utskottet föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2019/20:367).

Arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet prövade, som tidigare nämnts, tre utkast och lämnade ett utlåtande under 2020.

Utlåtandet gällde kommissionens förslag till direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen (COM(2020) 682, utl. 2020/21:AU6). Förslaget hänvisades till utskottet den 6 november 2020. Utskottet justerade sitt utlåtande den 8 december 2020. Tidsfristen för att lämna ett motiverat yttrande gick ut den 21 januari 2021.

Utskottet konstaterade inledningsvis att kommissionen anger att förslaget grundas på artikel 153.1 (b) i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska EU understödja och komplettera medlemsstaternas verksamhet inom bl.a. området arbetsvillkor för att uppnå målen i artikel 151 som bl.a. innefattar att förbättra levnads- och arbetsvillkor. Bestämmelsen ska dock inte tillämpas på löneförhållanden, föreningsrätt, strejkrätt eller rätt till lockout (artikel 153.5). Utskottet konstaterade vidare att kommissionen menar att förslaget respekterar gränserna för EU:s befogenheter eftersom det inte innehåller krav på åtgärder som direkt påverkar lönenivåerna.

Utskottet fann denna tolkning anmärkningsvärd och anförde bl.a. att fördraget är tydligt med att det är medlemsländerna själva som reglerar frågor inom området löneförhållanden och att EU saknar befogenhet att lagstifta på området. Eftersom delar av direktivet föreslås vara bindande för alla medlemsstater var det enligt utskottet ett ingrepp i de nationella modellerna för lönebildning.

Utskottet anförde att subsidiaritetsprincipen innebär att EU ska vidta en åtgärd endast om målen för åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva. Det ska med andra ord finnas ett mervärde med åtgärden på unionsnivå.

Utskottet anförde vidare att en viktig utgångspunkt i sammanhanget är att medlemsstaterna i EU har olika modeller för att hantera lönebildningsfrågor. Medan en del länder har kollektivavtalsmodeller har andra länder lagstadgade minimilöner. En förutsättning för att den svenska arbetsmarknadsmodellen ska fungera är t.ex. att arbetsmarknadens parter har frihet att förhandla utan inblandning av staten. Lönerna i en sådan arbetsmarknadsmodell blir rimliga just genom att de förhandlas mellan två jämnstarka parter, fack och arbetsgivare. Om EU blandar sig i dessa frågor riskerar det att urholka modeller som den svenska.

Skillnaderna som råder mellan medlemsländerna gjorde att utskottet kraftfullt ifrågasatte om målet för de planerade åtgärderna bättre kan uppnås på gemenskapsnivå än på nationell nivå. Utskottet ansåg att det är svårt att finna träffsäkra åtgärder på EU-nivå som fungerar för alla medlemsländer.

Sammanfattningsvis var det utskottets bestämda uppfattning att åtgärder som rör lönebildning bäst regleras på nationell nivå. Målet med direktivet är att säkerställa att arbetstagare får löner som tillåter en skälig levnadsstandard var de än arbetar i unionen. Detta kan enligt utskottet uppnås i tillräcklig utsträckning av medlemsländerna själva eftersom förutsättningarna och

systemen för lönebildning skiljer sig åt väsentligt mellan de olika länderna. Det finns inte heller någon tydlig gränsöverskridande dimension i de frågor som avses regleras. Det finns alltså inget mervärde i åtgärder på EU-nivå i lönebildningsfrågorna.

Utskottet hänvisade också till att det tidigare har framhållit vikten av att förhandlingen om förslag till rättsakter inte inleds innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningen har gått ut (bet. 2017/18:AU17). Utskottet beklagade att förhandlingarna inom rådet om förslaget om tillräckliga minimilöner redan hade inletts, alltså långt innan medlemsländernas subsidiaritetsprövningar var avslutade.

Utskottet ansåg mot denna bakgrund att kommissionens förslag strider mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2020/21:138).

Motiverade yttranden från riksdagen

Totalt har riksdagen lämnat 76 motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Antalet motiverade yttranden per utskott t.o.m. utgången av 2020 framgår av tabell 3 nedan.

Finansutskottet, skatteutskottet och trafikutskottet har stått för de subsidiaritetsprövningar som har resulterat i drygt hälften av de motiverade yttrandena från riksdagen. Riksdagen har lämnat 18 motiverade yttranden på förslag av finansutskottet, vilket är knappt 24 procent av de motiverade yttrandena som lämnats. På förslag av skatteutskottet har tolv motiverade yttranden lämnats, vilket är knappt 16 procent av de motiverade yttranden som lämnats. På förslag av trafikutskottet har tio motiverade yttranden lämnats, vilket är 13 procent av de motiverade yttrandena. På förslag av arbetsmarknadsutskottet har sju motiverade yttranden lämnats. På förslag av justitieutskottet och miljö- och jordbruksutskottet har vardera sex motiverade yttranden lämnats. På förslag av civilutskottet och näringsutskottet har vardera fem motiverade yttranden lämnats. På förslag av konstitutionsutskottet och socialutskottet har vardera tre motiverade yttranden lämnats. På förslag av försvarsutskottet har ett motiverat yttrande lämnats. Övriga utskott har inte lämnat några förslag till motiverade yttranden.

Tabell 3 Antal motiverade yttranden per utskott 2010–2020

Utskott	Antal motiverade yttranden											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
KU	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	3
FiU	2	2	7	1	0	0	1	3	1	0	1	18
SkU	0	2	0	1	2	1	6	0	0	0	0	12
JuU	0	1	3	1	0	0	1	0	0	0	0	6
CU	0	0	2	0	0	0	2	0	1	0	0	5
UU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FöU	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
SfU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SoU	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	3
KrU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
UbU	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TU	0	0	1	4	0	0	2	0	3	0	0	10
MJU	1	2	1	1	0	0	0	0	1	0	0	6
NU	0	1	2	0	0	0	0	0	2	0	0	5
AU	0	2	1	0	0	0	0	0	3	0	1	7
Totalt	3	10	20	10	2	1	13	3	12	0	2	76

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och fram t.o.m. den 31 december 2020 har riksdagen prövat totalt 975 utkast till lagstiftningsakter och har, som nämnts, översänt totalt 76 motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Detta innebär att riksdagen har haft invändningar mot knappt 8 procent av alla utkast som översänts för subsidiaritetsprövning, se tabell 4 nedan.

Tabell 4 Antal prövade utkast till lagstiftningsakter och antal motiverade yttranden i riksdagen 2010–2020

År	Antal utkast till lagstiftningsakter	Motiverade yttranden	
		Antal	Procent (av antalet utkast)
2010	71	3	4
2011	124	10	8
2012	125	20	16
2013	123	10	8
2014	58	2	3
2015	21	1	5
2016	101	13	13
2017	90	3	3
2018	149	12	8
2019	32	0	0
2020	81	2	2
Totalt	975	76	8

Motiverade yttranden från de nationella parlamenten inom EU

I kommissionens årsrapport 2020 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och om förbindelserna med de nationella parlamenten (COM(2021) 417) framhåller kommissionen att den under 2020 tog emot nio motiverade yttranden från de nationella parlamenten, vilket är fler än under 2019 då för första gången inga motiverade yttranden lämnades in. Kommissionen konstaterar samtidigt att det också är färre än dessförinnan (2018: 37 motiverade yttranden, 2017: 52 motiverade yttranden, 2016: 65 motiverade yttranden).

Av de nio motiverade yttranden som inkom under 2020 avsåg tre, från Österrikes Bundesrat, Frankrikes Sénat och Nederländernas Eerste Kamer, förslaget till förordning om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet (Europeisk klimatlag, COM(2020) 80) som kommissionen antog den 4 mars 2020. Kommissionen anger att dessa yttranden kom in formellt efter att tidsfristen på åtta veckor löpt ut, men att kommissionen ändå behandlade dem som motiverade yttranden med hänsyn till de praktiska svårigheter som covid-19-krisen medförde för de nationella parlamenten.

Kommissionen anför att två motiverade yttranden från danska folketinget och Sveriges riksdag avsåg förslaget till direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen (COM(2020) 682) som kommissionen antog den 28 oktober 2020. Kommissionen anför att både folketinget och riksdagen ansåg

att förslaget gick utöver EU:s befogenheter på området och att lönebildningen kunde regleras bättre på nationell nivå. Tjeckiens Senát översände inget motiverat yttrande, men delade folketingets och riksdagens farhågor om EU:s befogenheter och ifrågasatte förslagets proportionalitet. Kommissionen anför vidare i en fotnot att den i januari 2021 tog emot ett tredje motiverat yttrande om förslaget från Maltas Kamra tad-Deputati. Kommissionen verkar dock inte ha räknat med detta motiverade yttrande (se bilaga 1 till rapporten).

Som svar på de motiverade yttrandena anförde kommissionen bl.a. att förslaget var avsett att främja kollektivavtal i alla medlemsstater, utan att ifrågasätta de nationella systemens särskilda egenskaper och traditioner. Förslaget respekterade helt och hållet nationella befogenheter och oberoendet hos arbetsmarknadens parter. Syftet var inte att harmonisera nivån på minimilönerna i hela EU eller att upprätta ett enhetligt system för att fastställa minimilöner i alla medlemsstater. Därför respekterade förslaget de begränsningar som anges i dess rättsliga grund, nämligen artikel 153 i EUF-fördraget.

De övriga fyra motiverade yttrandena avsåg det ändrade förslaget till ett beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel, COM(2020) 445 (motiverat yttrande från Sveriges riksdag), förslaget till en förordning om inrättande av Fonden för en rättvis omställning, COM(2020) 22 (motiverat yttrande från Tjeckiens Poslanecká sněmovna), det ändrade förslaget till omarbetning av förordningen om genomförande av det gemensamma europeiska luftrummet, COM(2020) 579 (motiverat yttrande från Maltas Kamra tad-Deputati) och kommissionens nya migrations- och asylpakt, COM(2020) 610–614 (motiverat yttrande från Ungerns Országgyűlés).

Kommissionen anför att i fråga om det ändrade förslaget till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2020) 445) ansåg riksdagen att åtgärderna var alltför omfattande för att uppnå förslagets syfte och att kommissionen inte hade gett någon tydlig förklaring till varför upplåningen skulle ske på EU-nivå i stället för nationell nivå.

Kommissionen anför att den i sitt svar bl.a. anförde att återhämtningsplanen är ett extraordinärt tidsbegränsat instrument som enbart får sättas in för krishantering och återhämtningsåtgärder. Med tanke på krisens art var det lämpligt att använda artikel 122 i EUF-fördraget, som gör det möjligt att i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna besluta om lämpliga åtgärder med hänsyn till den ekonomiska situationen. På grund av de nödvändiga åtgärdernas omfång skulle medlemsstaterna var för sig inte i tillräcklig utsträckning kunna uppnå syftena med kommissionens återhämtningsplan.

Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar

I det följande redogörs för det samlade utfallet av de genomförda subsidiaritetsprövningarna. Detta görs genom sammanställningar av hur subsidiaritetsprövningarna har utfallit på olika politikområden. Redogörelsen

görs per utskott i den ordning som utskotten anges i riksdagsordningen. För samtliga utskottsavsnitt gäller följande.

Till detta betänkande bifogas en förteckning över vilka utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2020 (bilaga 11). Vidare bifogas en förteckning med uppgifter om vilken rättslig grund i EUF-fördraget som kommissionen i huvudsak har angett ligger till grund för de olika utkasten och vilket politikområde utkasten i huvudsak gäller (bilaga 12).⁵

Tabellerna nedan under respektive avsnitt per utskott innehåller en uppdelning på politikområde, rättslig grund i EUF-fördraget och uppgift om antalet utkast till lagstiftningsakter inom respektive utskotts beredningsområde. I tabellerna redovisas antalet utkast för åren 2010–2020 och det totala antalet prövade utkast.

En sammanställning över det totala antalet utkast till lagstiftningsakter som prövades av riksdagens utskott under 2010–2020 uppdelat per politikområde och rättslig grund i EUF-fördraget finns i bilaga 13.

Eftersom vissa utkast berör flera politikområden är det totala antalet utkast till lagstiftningsakter i sammanställningarna i många fall större än antalet prövade utkast.

Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet prövade ett enda utkast till lagstiftningsakt under 2020. Utskottet ansåg att utkastet inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag. Den rättsliga grunden för utkastet var artikel 352 i EUF-fördraget, dvs. den s.k. flexibilitetsklausulen.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade konstitutionsutskottet 19 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår att fem utkast vardera rörde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster. Fem utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Lika många gällde folkhälsa. Vidare rörde fyra utkast skydd för personuppgifter. Lika många rörde jordbruk och fiskeri, transportpolitik, miljöpolitik och gemensam handelspolitik. Fyra utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen. Tre utkast vardera rörde tullsamarbete, transeuropeiska nät, institutionella bestämmelser och statistik. Två utkast vardera gällde fri rörlighet för unionsmedborgare och kapital och betalningar. Vidare rörde vardera två utkast socialpolitik och humanitärt bistånd. Övriga utkast gällde offentlighet (1), bekämpning av diskriminering (1), medborgarinitiativ (1), civilrättsligt samarbete (1), konkurrensregler (1), statligt stöd (1), kulturpolitik (1), konsumentskydd (1), ändringar i valrättsakten (1) och bekämpning av bedrägeri (1).

Vissa av utkasten som prövades under perioden rörde flera politikområden.

⁵ För motsvarande förteckningar över de utkast som prövats av utskotten under 2010–2019 hänvisas till utskottets tidigare betänkanden, se bet. 2010/11:KU18, bet. 2011/12:KU4 och bet. 2012/13:KU8. Från och med riksmötet 2013/14 redovisas uppföljningen i betänkande KU5.

Utskottet har lämnat tre utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Under 2012 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, den s.k. allmänna uppgiftsskyddsförordningen eller GDPR⁶ (COM(2012) 11, utl. 2011/12:KU25). Detta förslag rörde skyddet för personuppgifter och grundade sig även på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:178).

Under 2016 lämnade utskottet ett utlåtande om förslaget till ändringar av den s.k. valrättsakten om val till Europaparlamentet (P8_TA(2015)0395, utl. 2015/16:KU27). Förslaget grundade sig på artikel 223 i EU-fördraget. Enligt denna artikel ska Europaparlamentet utarbeta utkast till nödvändiga bestämmelser om val av dess ledamöter genom allmänna val enligt en i alla medlemsstater enhetlig ordning. Initiativtagare till förslaget var Europaparlamentet som överlämnade förslaget till riksdagen den 11 december 2015. Förslaget prövades av konstitutionsutskottet trots att det inte fanns någon information från Europaparlamentet om att förfarandet enligt protokoll nr 2 hade inletts. På förslag av utskottet lämnade riksdagen ett motiverat yttrande om förslaget till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:135).

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om skydd för personer som rapporterar om överträdelse av unionsrätten, det s.k. visselblåsardirektivet (COM(2018) 218, utl. 2017/18:KU48). Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut (rskr. 2017/18:421). Förslaget rörde skydd för personuppgifter, tullsamarbete, jordbruk och fiskeri, etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster, transportpolitik, konkurrensregler, statligt stöd, tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa, konsumentskydd, miljöpolitik, gemensam handelspolitik och bekämpning av bedrägeri.

⁶ GDPR är förkortningen av The General Data Protection Regulation.

Tabell 5 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom konstitutionsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Offentlighet	Art. 15	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	1	0	0	0	0	1	2	0	0	4
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Medborgarinitiativ	Art. 24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	3
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	4
Etableringsrätt	Art. 50, 53	0	0	0	2	0	0	1	1	1	0	0	5
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	2	0	0	1	1	1	0	0	5
Kapital och betalningar	Art. 64	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	4
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	2	0	0	0	1	1	0	0	5
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Kulturpolitik	Art. 167	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	2	0	0	0	1	2	0	0	5
Konsumentskydd	Art. 169	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	4
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	4
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Institutionella bestämmelser	Art. 224	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	3
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Statistik	Art. 338	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	3
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	1	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Finansutskottet

Finansutskottet prövade 15 utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet lämnade, som nämnts, ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. Utskottet ansåg i övriga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att sju av utkasten grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Fem utkast gällde strukturfonder. Tre rörde industripolitik och två forskning och teknisk utveckling. Övriga utkast grundade sig på artiklar om jordbruk och fiskeri (1), etableringsrätt (1), transeuropeiska nät (1), administrativt samarbete (1), utvecklingssamarbete (1), ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer (1), unionens egna medel (1) och finansiella regler (1).

Fem av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade finansutskottet 150 utkast till lagstiftningsakter. Om man ser till de huvudsakliga politikområdena finner man att allra flest utkast (77) grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därefter följer 27 utkast som gällde etableringsrätt, 19 utkast som innehöll förslag om statistik och 13 utkast som gällde strukturfonder. Tio utkast gällde fri rörlighet för tjänster och lika många gällde ekonomisk och monetär politik. Sju utkast gällde industripolitik. Fyra utkast gällde transeuropeiska nät. Lika många gällde forskning och teknisk utveckling. Fyra utkast grundade sig på den s.k. flexibilitetsklausulen. Tre utkast vardera gällde administrativt samarbete, utvecklingssamarbete och ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Lika många rörde unionens egna medel. Övriga utkast gällde jordbruk och fiskeri (1), straffrättsligt samarbete (1), konsumentskydd (1) och finansiella regler (1).

Vissa av utkasten som prövades under denna period rörde flera politikområden.

Finansutskottet har lämnat totalt 18 utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall.

Tre av de utkast som ledde till utlåtanden från finansutskottet och där riksdagen lämnade motiverade yttranden grundade sig på artikel 53 i EUF-fördraget, dvs. etableringsrätt. Det gäller dels kommissionens förslag till direktiv om insättningsgarantisystem (COM(2010) 368, utl. 2009/10:FiU42, rskr. 2010/11:1) och kommissionens förslag om ändring av direktivet om system för ersättning till investerare (COM(2010) 371, utl. 2009/10:FiU43, rskr. 2010/11:2) som avgjordes under 2010, dels kommissionens förslag till direktiv om kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2011) 453, utl. 2011/12:FiU17, rskr. 2011/12:16) som avgjordes under 2011.

Ytterligare fem av de utkast som ledde till motiverade yttranden från riksdagen på förslag från finansutskottet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. förslagen gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Det gäller kommissionens förslag till förordning om tillsynskrav för kreditinstitut och värdepappersföretag (COM(2011) 452, utl. 2011/12:FiU29, rskr. 2011/12:111) som prövades under 2011. Det gäller vidare dels kommissionens förslag till ändring av förordning om kreditvärderingsinstitut (COM(2011) 747, utl. 2011/12:FiU34, rskr. 2011/12:114), dels kommissionens förslag till ändring av direktiv om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (COM(2011) 877, utl. 2011/12:FiU36, rskr. 2011/12:128) som prövades under 2012. Det gäller också kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en ram för återhämtning och rekonstruktion av kreditinstitut och värdepappersföretag m.m. (COM(2012) 280, utl. 2011/12:FiU12, rskr. 2012/13:1) som prövades under 2012 samt kommissionens förslag till förordning om fastställande av enhetliga regler och ett enhetligt förfarande för rekonstruktion av kreditinstitut och vissa värdepappersföretag inom ramen för en gemensam rekonstruktionsmekanism och gemensam bankrekonstruktionsfond (COM(2013) 520, utl. 2013/14:FiU13, rskr. 2013/14:12) som prövades under 2013.

Under 2012 lämnade finansutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden inom området för ekonomisk och monetär politik. Det gäller kommissionens förslag till förordning om gemensamma bestämmelser för övervakning och bedömning av utkast till budgetplaner och säkerställande av korrigering av alltför stora underskott i medlemsstater i euroområdet (COM(2011) 821, utl. 2011/12:FiU33, rskr. 2011/12:118) och kommissionens förslag till förordning om tilldelning av särskilda uppgifter till Europeiska centralbanken i fråga om politiken för tillsyn över kreditinstitut (COM(2012) 511, utl. 2012/13:FiU18, rskr. 2012/13:27). Utskottet lämnade även två utlåtanden som rörde flera politikområden, nämligen etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och tillnärmning av lagstiftning. Det gäller kommissionens förslag till direktiv om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten m.m. (COM(2011) 895, utl. 2011/12:FiU45, rskr. 2011/12:143) och kommissionens förslag till direktiv om offentlig upphandling (COM(2011) 896, utl. 2011/12:FiU50, rskr. 2011/12:142).

Under 2016 lämnade utskottet ett utlåtande (utl. 2016/17:FiU18) om kommissionens förslag till förordning om fastställande av en gemensam ram för europeisk statistik om personer och hushåll, som grundas på uppgifter på individnivå som samlas in genom urvalsundersökningar (COM(2016) 551). Utkastet innehöll förslag om statistik. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2016/17:29).

Under 2017 lämnade finansutskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. I ett utlåtande subsidiaritetsprövades två utkast (utl. 2016/17:FiU38). Det var kommissionens förslag till ändring i den s.k. tillsynsförordningen (COM(2016) 850) som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden,

och kommissionens förslag till ändring i det s.k. kapitaltäckningsdirektivet (COM(2016) 854) som rörde etableringsrätt. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2016/17:155).

Finansutskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2017/18:FiU7) om kommissionens förslag till ändring av förordning (EU) nr 1095/2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 vad gäller förfarandena för och de myndigheter som ska delta i auktorisationen av centrala motparter samt om kraven för godkännande av centrala motparter från tredjeländ (COM(2017) 331). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:9). Utskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2017/18:FiU31) om kommissionens förslag om översyn av de europeiska tillsynsmyndigheterna, Esamyndigheterna, (COM(2017) 536). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:126). Båda dessa förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande med anledning av två förslag från kommissionen (utl. 2017/18:FiU51). Det var kommissionens förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2018) 325) och kommissionens förslag till rådets förordning om genomförandebestämmelser till systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2018) 327). Båda dessa förslag rörde unionens egna medel. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:445).

Finansutskottet lämnade också, som nämnts, ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2020. Det gällde kommissionens ändrade förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel (COM(2020) 445, utl. 2019/20:FiU63, rskr. 2019/20:367). Förslaget rörde unionens egna medel och den rättsliga grunden för förslaget var artikel 311 i EUF-fördraget.

Tabell 6 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom finansutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 43		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 1
Etableringsrätt	Art. 50, 52, 53		3	4	7	1	1	0	2	2	6	0	1 27
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62		0	1	5	1	1	0	0	1	1	0	0 10
Straffrättsligt samarbete	Art. 83		0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0 1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114		3	7	11	10	4	2	8	10	15	0	7 77
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 136		5	0	3	0	0	0	0	0	1	1	0 10
Konsumentskydd	Art. 169		0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0 1
Transeuropeiska nät	Art. 172		0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1 4
Industripolitik	Art. 173		0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	3 7
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175		1	0	0	0	0	1	2	0	4	0	5 13
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 188		0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2 4
Administrativt samarbete	Art. 197		0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1 3
Utvecklingssamarbete	Art. 209		0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1 3
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212		0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1 3
Unionens egna medel	Art. 311		0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1 3
Finansiella regler	Art. 322		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 1
Statistik	Art. 338		1	1	3	6	1	1	2	3	1	0	0 19
Flexibilitetsklausulen	Art. 352		1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0 4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Skatteutskottet

Skatteutskottet prövade tio utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg i samtliga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att sex av utkasten grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Fyra utkast grundade sig på artikel 349 som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Två utkast grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion.

För två av utkasten anges den rättsliga grunden vara både artikel 113 och artikel 115 i EUF-fördraget.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade skatteutskottet 76 utkast till lagstiftningsakter. Majoriteten av utkasten (40) grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter, och 17 av utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. 16 av utkasten grundade sig på artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Sex av utkasten innehöll förslag om tullsamarbete och lika många gällde tillnärmning av lagstiftning grundad på artikel 114 i EUF-fördraget. Två rörde gemensam handelspolitik. Ett utkast gällde administrativt samarbete och ett gällde bekämpning av bedrägeri.

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt har skatteutskottet lämnat tolv utlåtanden under denna tid.

Under 2011 lämnade skatteutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden (utl. 2010/11:SkU37 och utl. 2011/12:SkU12). Riksdagen biföll båda dessa förslag (rskr. 2010/11:244 och rskr. 2011/12:53). Det första utkastet som ledde till ett motiverat yttrande gällde kommissionens förslag till direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas, även kallad CCCTB (COM(2011) 121) och grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. Det andra av de utkast som ledde till ett motiverat yttrande gällde kommissionens förslag till direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (COM(2011) 594). Förslaget grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget och innehöll förslag om en harmonisering av medlemsstaternas skatter på finansiella transaktioner.

Utskottet lämnade vidare ett utlåtande under 2013 som gällde harmonisering av indirekta skatter. Det gällde kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av det fördjupade samarbetet på området för skatt på finansiella transaktioner (COM(2013) 71, utl. 2012/13:SkU33). Utskottets majoritet ansåg att förslaget inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen och föreslog därför att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande

till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. I utlåtandet fanns en reservation (MP, V). Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:188).

Under 2014 lämnade skatteutskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det gällde kommissionens förslag till ändring i rådets direktiv 2011/96/EU om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater (COM(2013) 814) som också grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget (utl. 2013/14:SkU23). Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2013/14:145). Det gällde vidare kommissionens förslag till direktiv om en unionsrättslig ram för tullrättsliga överträdelse och sanktioner (COM(2013) 884) som rörde tullsamarbete (utl. 2013/14:SkU35). Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2013/14:370).

Under 2015 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande (utl. 2014/15:SkU26). Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av uppgifter i fråga om beskattning (COM(2015) 135) som grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag och överlämnade ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2014/15:198).

Under 2016 lämnade utskottet sex utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall och överlämnade motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Följande fem utkast som ledde till utlåtanden gällde förslag om tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion (artikel 115 i EUF-fördraget):

- kommissionens förslag till direktiv om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt påverkar den inre marknadens funktion (COM(2016) 26, utl. 2015/16:SkU28, rskr. 2015/16:183)
- kommissionens förslag till rådets direktiv om en gemensam konsoliderad bolagsskattebas (COM(2016) 683, utl. 2016/17:SkU17, rskr. 2016/17:110)
- kommissionens förslag till rådets direktiv om en gemensam bolagsskattebas (COM(2016) 685, utl. 2016/17:SkU16, rskr. 2016/17:109)
- kommissionens förslag till direktiv om tvistlösningsmekanismer vid dubbelbeskattning i Europeiska unionen (COM(2016) 686, utl. 2016/17:SkU18, rskr. 2016/17:111)
- kommissionens förslag till ändring av direktiv (EU) 2016/1164 vad gäller hybrida mismatchningar med tredjeländer (COM(2016) 687, utl. 2016/17:SkU19, rskr. 2016/17:112).

Därutöver grundade sig ett utkast som ledde till ett utlåtande under 2016 både på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning, och artikel

113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Det var kommissionens förslag till ändring av direktiv 2011/16/EU vad gäller obligatoriskt automatiskt utbyte av upplysningar i fråga om beskattning (COM(2016) 25, utl. 2015/16:SkU27, rskr. 2015/16:182).

Tabell 7 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom skatteutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Tullsamarbete	Art. 33	0	1	0	0	2	0	0	1	2	0	0	6
Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	Art. 113	1	3	2	3	0	0	3	8	10	4	6	40
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	1	0	0	0	0	0	1	4	0	0	6
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	3	0	0	1	2	7	1	1	0	2	17
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	2	0	1	7	0	0	1	0	1	4	16

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Justitieutskottet

Under 2020 prövade justitieutskottet ett utkast till lagstiftningsakt. Utskottet ansåg att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att utkastet gällde asylpolitik, invandringspolitik, straffrättsligt samarbete och polissamarbete.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade justitieutskottet 95 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten gällde förslag inom området för frihet, säkerhet och rättvisa, varav 40 utkast gällde straffrättsligt samarbete, 25 gränskontroll, 19 polissamarbete, 11 invandringspolitik, 9 administrativt samarbete, 6 asylpolitik och 6 civilrättsligt samarbete. Utöver detta gällde sju utkast bekämpning av bedrägeri. Fem utkast gällde skydd för personuppgifter och fyra gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ytterligare fyra grundade sig på flexibilitetsklausulen. Två utkast rörde fri rörlighet för unionsmedborgare. Övriga utkast gällde förslag till bekämpning av diskriminering (1), konsulärt skydd för unionsmedborgare (1), tullsamarbete (1), etableringsrätt (1), fri rörlighet för tjänster (1), transportpolitik (1), ekonomisk och monetär politik (1), folkhälsa (1), konsumentskydd (1), statistik (1) samt administrativt samarbete (1). Ett förslag därutöver rörde ändring av stadgan för Europeiska unionens domstol.

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Justitieutskottet har lämnat sex utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Av de utkast som ledde till utlåtanden kan särskilt framhållas kommissionens förslag till rådets förordning om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (COM(2013) 534) som gällde straffrättsligt samarbete. Detta förslag prövades under 2013 (utl. 2013/14:JuU13). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2013/14:25). På EU-nivå ledde utkastet till att ett gult kort utfärdades till följd av att tröskelvärdet uppnåddes. Det var andra gången sedan Lissabonfördraget trädde i kraft som ett gult kort utfärdades.

Under 2011 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till ändring av en förordning i syfte att införa gemensamma regler för tillfälligt återinförande av gränskontroller vid de inre gränserna vid exceptionella omständigheter (COM(2011) 560, utl. 2011/12:JuU13, rskr. 2011/12:22). Förslaget gällde politikområdet gränskontroller.

Under 2012 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Utskottet lämnade ett utlåtande om kommissionens förslag om inrättande av ett europeiskt gränsövervakningssystem (Eurosur) (COM(2011) 873, utl. 2011/12:JuU29, rskr. 2011/12:156) som gällde gränskontroll. Utskottet lämnade också ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om skydd av personuppgifter på det brottsbekämpande området (COM(2012) 10, utl. 2011/12:JuU31, rskr. 2011/12:175). Detta utkast gällde skydd för

personuppgifter. Ytterligare ett utlåtande lämnades om kommissionens förslag till direktiv om bekämpning genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägerier som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen (COM(2012) 363, utl. 2012/13:JuU8, rskr. 2012/13:8). Detta förslag gällde bekämpning av bedrägeri.

Under 2016 lämnade justitieutskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (COM(2015) 750, utl. 2015/16:JuU26). Den rättsliga grunden för förslaget var artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag till beslut, och ett motiverat yttrande skickades till Europaparlamentets rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:131).

Tabell 8 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom justitieutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16		0	0	1	0	0	0	0	0	4	0	0 5
Bekämpning av diskriminering	Art. 19		0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet för unionsmedborgare)	Art. 21		0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23		0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Tullsamarbete	Art. 33		0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Etableringsrätt	Art. 53		0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62		0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74		2	0	0	2	0	0	0	1	4	0	9
Gränskontroll	Art. 77		3	3	2	4	0	0	4	4	4	1	25
Asylpolitik	Art. 78		1	0	1	0	0	0	0	1	2	0	6
Invandringspolitik	Art. 79		1	0	1	0	0	0	1	3	4	0	11
Civilrättsligt samarbete	Art. 81		0	1	1	1	0	0	0	0	3	0	6
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86		9	3	4	4	3	2	2	6	5	1	40
Polissamarbete	Art. 87, 88		1	1	2	1	2	2	1	3	4	1	19
Transportpolitik	Art. 91		0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114		0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	4
Ekonomisk och monetär politik	Art. 133		0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Folkhälsa	Art. 168		0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Konsumentskydd	Art. 169		0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Administrativt samarbete	Art. 197		0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Europeiska unionens domstol (stadga)	Art. 256, 287		0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325		0	1	2	0	1	0	1	0	2	0	7
Statistik	Art. 338		0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352		1	1	0	1	0	0	0	0	1	0	4

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Civilutskottet

Civilutskottet prövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2020. Utskottet ansåg att utkastet inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades genom ett protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att den rättsliga grunden för utkastet var artikel 352 i EUF-fördraget, dvs. flexibilitetsklausulen.

Totalt prövade civilutskottet 46 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2020. Av sammanställningarna framgår att av de utkast som prövades av civilutskottet grundade sig 19 utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och 12 rörde civilrättsligt samarbete. Därefter följer 10 utkast som innehåller förslag om etableringsrätt och 2 utkast som grundade sig på artikel 67 i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska unionen underlätta tillgången till rättsväsende, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden på det civila området. Vidare gällde två utkast transportpolitik och två grundade sig på flexibilitetsklausulen. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), socialpolitik (1), konsumentskydd (1) och energipolitik (1).

Vissa av utkasterna berörde flera politikområden.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har civilutskottet lämnat sex utlåtanden som dock endast lett till fem motiverade yttranden från riksdagen. Det första utlåtandet lämnades under 2011 på begäran av en minoritet i civilutskottet (utl. 2011/12:CU11). Minoriteten begärde att ett utlåtande skulle lämnas i fråga om kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag (COM(2011) 635). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning. Riksdagen biföll dock utskottsmajoritetens förslag om att lägga utlåtandet till handlingarna. Riksdagen lämnade således inte något motiverat yttrande över detta förslag (prot. 2011/12:44).

Det andra utlåtandet (utl. 2011/12:CU21) lämnades under 2012 och behandlade två utkast till lagstiftningsakter. Det gällde kommissionens förslag till ändring av direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning (COM(2011) 778) och kommissionens förslag till förordning om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse (COM(2011) 779). Det första av dessa förslag gällde etableringsrätt och det andra tillnärmning av lagstiftning. Utskottet föreslog att riksdagen skulle lämna ett motiverat yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Riksdagen biföll förslaget (rskr. 2011/12:124). Det tredje utlåtandet (utl. 2012/13:CU14) lämnades också under 2012. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder (COM(2012) 614) och berörde området socialpolitik. På förslag av utskottet lämnade riksdagen ett motiverat yttrande

till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:138).

Under 2016 lämnade civilutskottet ett utlåtande (utl. 2015/16:CU26) med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om samarbete mellan de nationella myndigheter som ansvarar för genomdrivandet av konsumentskyddslagstiftningen (COM(2016) 283) som gällde tillnärmning av lagstiftning. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2015/16:321). Utskottet lämnade även ett utlåtande (utl. 2015/16:CU25) om kommissionens förslag till ändring av direktiv 2013/34/EU vad gäller offentliggörande av inkomstskatteuppgifter för vissa företag och filialer (COM(2016) 198). Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2015/16:274). Detta utkast gällde etableringsrätt.

Under 2018 lämnade civilutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande (utl. 2017/18:CU33) som dels gällde kommissionens förslag till direktiv om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen m.m. (COM(2018) 184), dels kommissionens förslag till ändring av rådets direktiv 93/13/EEG, Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU vad gäller bättre tillsyn och modernisering av EU:s konsumentskyddsregler (COM(2018) 185). Båda dessa förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag (rskr. 2017/18:423).

Tabell 9 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom civilutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 50, 53	0	2	1	1	2	0	1	1	2	0	0	10
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	Art. 67	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	1	4	0	3	0	0	3	0	1	0	0	12
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	2	3	3	3	0	3	2	3	0	0	19
Socialpolitik	Art. 157	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Konsumentskydd	Art. 169	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Energipolitik	Art. 194	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Utrikesutskottet

Utrikesutskottet prövade tre utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att två av utkasten gällde ekonomiskt finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Ett av dessa utkast gällde även utvecklingssamarbete. Därutöver gällde ett utkast humanitärt bistånd.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade utrikesutskottet 35 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten (26) gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer och 13 utkast gällde utvecklingssamarbete med tredjeländer. Två av utkasten rörde associering av utomeuropeiska länder och territorier och lika många rörde humanitärt bistånd till tredjeländer. Övriga utkast gällde konsulärt skydd för unionsmedborgare i tredjeland (1), gemensam handelspolitik (1) och finansiella regler (1).

Utrikesutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 10 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											Totalt
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Utvecklingssamarbete	Art. 209, 210	1	0	7	1	0	0	2	0	1	0	1	13
Ekonomisk, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	1	3	7	1	1	1	4	2	3	1	2	26
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Försvarsutskottet

Under 2020 prövade försvarsutskottet två utkast till lagstiftningsakter. Utskottet ansåg inte att utkasten stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att ett utkast gällde ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder) och ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Ett annat gällde civilskydd och finansiella regler.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade försvarsutskottet 20 utkast. Av sammanställningarna framgår att sju av utkasten gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Fyra utkast gällde civilskydd. Tre utkast vardera innehöll förslag om industripolitik och strukturfonder. Två utkast gällde forskning och teknisk utveckling och lika många rörde miljöpolitik. Två utkast gällde ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Övriga utkast gällde associering av utomeuropeiska länder och territorier (1) och finansiella regler (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Försvarsutskottet har lämnat ett utlåtande med förslag till ett motiverat yttrande sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om åtgärder för att säkerställa en hög gemensam nivå av nät- och kommunikationssäkerhet i hela unionen (COM(2013) 48, utl. 2012/13:FöU11) som utskottet subsidiaritetsprövade under 2013. Utkastet grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll utskottets förslag, och ett motiverat yttrande lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2012/13:185).

Tabell 11 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom försvarsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	1	3	0	1	0	0	0	1	1	0	0	7
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	3
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	3
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 188	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2
Miljöpolitik	Art. 192	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Civilskydd	Art. 196	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	4
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Socialförsäkringsutskottet

Socialförsäkringsutskottet prövade fem utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fyra av utkasten innehöll förslag om asylpolitik och invandringspolitik. Ett av dessa utkast innehöll också förslag om polissamarbete. Därutöver innehöll ett utkast förslag om gränskontroll.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade socialförsäkringsutskottet 47 utkast till lagstiftningsakter. Av dessa utkast rörde 22 asylpolitik, 20 invandringspolitik och 16 gränskontroll. Fyra utkast gällde polissamarbete. Tre utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet). Övriga utkast rörde skydd för personuppgifter (1) och administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Socialförsäkringsutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Tabell 12 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialförsäkringsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	3
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Gränskontroll	Art. 77	2	2	2	1	4	1	1	0	2	0	1	16
Asylpolitik	Art. 78	1	0	2	0	2	2	7	0	4	0	4	22
Invandringspolitik	Art. 79	2	0	2	1	1	0	5	0	5	0	4	20
Polissamarbete	Art. 87, 88	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Socialutskottet

Socialutskottet prövade fem utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg inte att utkasten stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att tre utkast innehöll förslag om folkhälsa. Två av dessa utkast grundade sig även på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Därutöver gällde två utkast strukturfonder.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade socialutskottet 27 utkast till lagstiftningsakter. En majoritet av utkasten (19) gällde tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och 16 utkast gällde folkhälsa. Tre utkast gällde strukturfonder och ett utkast gällde socialpolitik.

Socialutskottet har lämnat tre utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, vilket har lett till tre motiverade yttranden från riksdagen. Det första utlåtandet lämnades under 2012 och gällde kommissionens ändrade förslag till förordning om ändring av förordning vad gäller information till allmänheten om receptbelagda humanläkemedel (COM(2012) 49). Förslaget rörde folkhälsa och tillnärmning av lagstiftning (utl. 2011/12:SoU18, rskr. 2011/12:177). Det andra utlåtandet lämnades också under 2012 och gällde kommissionens förslag till förordning om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (COM(2012) 617) och rörde strukturfonder (utl. 2012/13:SoU8, rskr. 2012/13:117). Det tredje utlåtandet som lämnades under 2013 gällde kommissionens förslag till revideringar av tobaksproduktsdirektivet (COM(2012) 788) och grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (utl. 2012/13:SoU17, rskr. 2012/13:158).

Tabell 13 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom socialutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	9	4	2	0	1	0	1	0	2	19
Socialpolitik	Art. 153	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	1	8	1	2	0	1	0	0	0	3	16
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	3

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Kulturutskottet

Kulturutskottet prövade ett utkast till lagstiftningsakt under 2020. Utskottet ansåg att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att utkastet gällde kulturpolitik.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade kulturutskottet 12 utkast. Av sammanställningarna framgår att åtta av utkasten gällde kulturpolitik och tre gällde utbildning. Två utkast gällde industripolitik. Ytterligare ett grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, och ett på flexibilitetsklausulen. Ett utkast rörde humanitärt bistånd.

Kulturutskottet har inte lämnat något utlåtande sedan Lissabonfördragets trädde i kraft.

Tabell 14 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom kulturutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	3
Kulturpolitik	Art. 167	1	0	2	0	0	0	2	1	1	0	1	8
Industripolitik	Art. 173	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet prövade inga utkast under 2020.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade utbildningsutskottet 25 utkast till lagstiftningsakter. Tio av utkasten gällde forskning och teknisk utveckling och åtta gällde industripolitik. Därutöver gällde fem utkast utbildning. Tre utkast rörde rympolitik. Två utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare och lika många gällde etableringsrätt. Ytterligare två utkast gällde fri rörlighet för tjänster. Därutöver grundade sig två utkast på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utkast gällde sysselsättning.

Vissa av utkasten under perioden berörde flera politikområden.

Utbildningsutskottet har inte lämnat några utlåtanden sedan Lissabon-fördraget trädde i kraft.

Tabell 15 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utbildningsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 46	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
Sysselsättning	Art. 149	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	1	0	0	0	2	0	1	1	0	5
Industripolitik	Art. 173	0	3	1	0	0	0	0	0	2	2	0	8
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 185, 188	0	2	1	4	0	0	1	0	2	0	0	10
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	3

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Trafikutskottet

Trafikutskottet prövade 16 utkast till lagstiftningsakter under 2019. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att 14 utkast rörde transportpolitik. Två utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett av dessa utkast innehöll även förslag om skydd för personuppgifter.

Totalt prövade trafikutskottet 133 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2020. Av sammanställningarna framgår att 76 av utkasten, dvs. mer än hälften, rörde transportpolitik. Därefter följer 32 utkast som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. 15 utkast rörde transeuropeiska nät och 7 rörde miljöpolitik. Fyra utkast rörde statistik och tre industripolitik. Två utkast innehöll förslag om skydd för personuppgifter. Vardera två utkast rörde jordbruk och fiskeri och energipolitik. Övriga utkast gällde administrativt samarbete inom området för frihet, säkerhet och rättvisa (1), gränskontroll (1), statligt stöd (1), socialpolitik (1), strukturfonder (1), forskning och teknisk utveckling (1) och turism (1).

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Trafikutskottet har lämnat totalt tio utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag i samtliga fall, och motiverade yttranden har lämnats till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Ett utlåtande lämnades under 2012 om kommissionens förslag till förordning om periodisk provning av motorfordons och tillhörande släpvagnars trafiksäkerhet m.m. (COM(2012) 380, utl. 2012/13:TU3, rskr. 2012/13:9). Det utkastet gällde transportpolitik.

Utskottet lämnade vidare fyra utlåtanden under 2013. I ett av utlåtandena behandlades fem utkast till lagstiftningsakter som rörde kommissionens förslag i det fjärde järnvägspaketet (COM(2013) 27, COM(2013) 28, COM(2013) 29, COM(2013) 30 och COM(2013) 31, utl. 2012/13:TU13, rskr. 2012/13:178). Fyra av utkasten gällde transportpolitik. Ett av utkasten gällde både transportpolitik och transeuropeiska nät. Det var kommissionens förslag till direktiv om driftskompatibiliteten hos järnvägssystemet inom Europeiska unionen (COM(2013) 30). Ett utlåtande lämnades vidare om kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av höghastighetsnät för elektronisk kommunikation (COM(2013) 147, utl. 2012/13:TU20, rskr. 2012/13:255). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Ett utlåtande lämnades även om kommissionens förslag till förordning om åtgärder för att fullborda den europeiska inre marknaden för elektronisk kommunikation och upprätta en uppkopplad kontinent (COM(2013) 627, utl. 2013/14:TU5, rskr. 2013/14:35). Även detta förslag grundade sig på artikel

114 i EUF-fördraget. Slutligen lämnades ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av en ram för tillträde till marknaden för hamntjänster och för finansiell insyn i hamnar (COM(2013) 296, utl. 2012/13:TU21, rskr. 2012/13:302). Det förslaget gällde transportpolitik.

Under 2016 lämnade trafikutskottet två utlåtanden, vilka ledde till motiverade yttranden. Det gäller för det första kommissionens förslag till ändring av förordningarna vad gäller främjande av internetkonnektivitet i lokala samhällen (COM(2016) 589) som rörde transeuropeiska nät (utl. 2016/17:TU7, rskr. 2016/17:67). Det gäller för det andra i fråga om kommissionens förslag till direktiv om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (COM(2016) 590) som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (utl. 2016/17:TU8, rskr. 2016/17:130).

Under 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Det första utlåtandet lämnades om kommissionens förslag till ändring av direktiv 92/106/EEG om gemensamma regler för vissa former av kombinerad transport av gods mellan medlemsstaterna (COM(2017) 648) som rörde transportpolitik (utl. 2017/18:TU8, rskr. 2017/18:137). Det andra lämnades om kommissionens förslag till ändring av direktiv 2008/96/EG om förvaltning av vägars säkerhet (COM(2018) 274) som också rörde transportpolitik (utl. 2017/18:TU20, rskr. 2017/18:446). Det tredje lämnades om kommissionens förslag till förordning om rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av det transeuropeiska transportnätet (COM(2018) 277) som rörde transeuropeiska nät (utl. 2017/18:TU21, rskr. 2017/18:447).

Tabell 16 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom trafikutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gränskontroll	Art. 77	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	3	4	8	17	0	0	6	11	8	5	14	76
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	5	2	4	4	1	0	7	1	5	1	2	32
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 170–172	1	3	2	3	0	0	1	0	5	0	0	15
Industripolitik	Art. 173	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Forskning och teknisk utveckling	Art. 188	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Miljöpolitik	Art. 192	1	1	0	1	0	0	0	2	1	1	0	7
Energipolitik	Art. 194	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Turism	Art. 195	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Statistik	Art. 338	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	4

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet prövade nio utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att fyra utkast rörde jordbruk och fiskeri. Av dessa utkast rörde ett även strukturfonder. Fyra utkast rörde miljöpolitik. Ett utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade miljö- och jordbruksutskottet 159 utkast till lagstiftningsakter, vilket utgör drygt 16 procent av alla utkast som prövades i riksdagen under denna period. Mer än hälften av utkasten (88 av 159) gällde jordbruk och fiskeri. Därefter följer 51 utkast som gällde miljöpolitik och 30 utkast som grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Nio utkast rörde folkhälsa. Vardera fyra utkast rörde transportpolitik, energipolitik och statistik. Fyra utkast gällde strukturfonder. Vardera tre utkast gällde forskning och teknisk utveckling, turism och gemensam handelspolitik. Tre utkast gällde särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena. Två utkast rörde tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter och lika många rörde industripolitik. Övriga utkast gällde etableringsrätt (1), socialpolitik (1) och associering av utomeuropeiska länder och territorier (1). Ett utkast grundade sig på flexibilitetsklausulen.

Vissa av utkasten berörde flera politikområden.

Totalt har miljö- och jordbruksutskottet lämnat sex utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Riksdagen har bifallit utskottets förslag till motiverade yttranden i samtliga fall, och motiverade yttranden har lämnats till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande.

Under 2010 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till ändring av förordningar när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2010) 486, utl. 2010/11:MJU7, rskr. 2010/11:3). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri.

Utskottet lämnade i februari 2011 ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om en samlad marknadsordning (COM(2010) 799, utl. 2010/11:MJU21). Detta utkast rörde jordbruk och fiskeri. I det aktuella förslaget hade det tidigare förslaget om ändring av förordningar när det gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2010) 486) inarbetats. Utskottet lämnade även ett utlåtande i november 2011 om det ändrade förslaget till förordning om ändring av förordningar vad gäller utdelning av livsmedel till de sämst ställda i unionen (COM(2011) 634, utl. 2011/12:MJU8, rskr. 2011/12:52). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri och även ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Miljö- och jordbruksutskottet lämnade ett fjärde utlåtande under 2012 om kommissionens förslag till förordning om tillträde till genetiska resurser samt rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning i unionen (COM(2012) 576, utl. 2012/13:MJU6, rskr. 2012/13:131). Förslaget gällde miljöpolitik.

Under 2013 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om upprättandet av en ram för fysisk planering i kust- och havsområden och integrerad förvaltning av kustområden (COM(2013) 133, utl. 2012/13:MJU20, rskr. 2012/13:203). Förslaget gällde jordbruk och fiskeri, transportpolitik, miljöpolitik och energipolitik.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i livsmedelskedjan (COM(2018) 173) som rörde jordbruk och fiskeri (utl. 2017/18:MJU25, rskr. 2017/18:400).

Tabell 17 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom miljö- och jordbruksutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	11	24	12	14	7	2	1	2	7	4	4	88
Etableringsrätt	Art. 53, 55	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	4
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	5	3	2	5	5	2	2	2	3	0	1	30
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Socialpolitik	Art. 153	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Folkhälsa	Art. 168	0	1	1	5	1	0	0	0	1	0	0	9
Industripolitik	Art. 173	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	4
Forskning och teknisk utveckling	Art. 188	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	0	2	16	7	4	1	6	2	9	0	4	51
Energipolitik	Art. 194	0	0	1	2	0	0	0	0	1	0	0	4
Turism	Art. 195	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	0	3
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	3
Statistik	Art. 338	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	4
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	3
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Näringsutskottet

Näringsutskottet prövade nio utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att nio av utkasten gällde strukturfonder. Fyra av utkasten gällde finansiella regler. Två utkast gällde särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena. Ett utkast innehöll förslag om jordbruk och fiskeri.

Sex av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade näringsutskottet 96 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår det att 33 utkast gällde strukturfonder och att 31 utkast grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. 21 utkast rörde energipolitik. Sju utkast gällde särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena. Vardera fem utkast gällde jordbruk och fiskeri och finansiella regler. Fem utkast grundade sig på artikel 118 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör immateriella rättigheter. Vardera fyra utkast gällde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster. Tre utkast vardera rörde miljöpolitik, gemensam handelspolitik och statistik. Vardera två utkast rörde konkurrensregler, industripolitik, utvecklingssamarbete samt ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Ytterligare två utkast rörde inhämtande av information. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), tullsamarbete (1), social trygghet (1), transportpolitik (1), folkhälsa (1), transeuropeiska nät (1) och turism (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Totalt har näringsutskottet lämnat sju utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav följande fem utlåtanden har lett till motiverade yttranden från riksdagen. Under 2011 lämnade näringsutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till direktiv om energieffektivitet m.m. (COM(2011) 370, utl. 2011/12:NU8, rskr. 2011/12:8). Förslaget gällde energipolitik. Under 2012 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag (COM(2011) 834, utl. 2011/12:NU17, rskr. 2011/12:127). Detta förslag gällde industripolitik och turism. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter och gränsöverskridande licensiering av rättigheter till musikaliska verk för användning på nätet på den inre marknaden (COM(2012) 372, utl. 2012/13:NU5, rskr. 2012/13:14). Förslaget gällde etableringsrätt och fri rörlighet för tjänster.

Under 2018 lämnade utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om fastställande av regler och förfaranden för överensstämmelse med och genomdrivande av unionens harmoniseringslagstiftning för produkter

m.m. (COM(2017) 795, utl. 2017/18:NU26, rskr. 2017/18:196). Förslaget rörde tullsamarbete, tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och gemensam handelspolitik. Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM(2018) 373, utl. 2017/18:NU28, rskr. 2017/18:448). Förslaget rörde strukturfonder.

De två utlåtanden som inte ledde till några motiverade yttranden från riksdagen lämnades på begäran av en minoritet av minst fem ledamöter. Det första av dessa utlåtanden lämnades 2011 och gällde kommissionens förslag till förordning om riktlinjer för transeuropeiska energiinfrastrukturer m.m. (COM(2011) 658, utl. 2011/12:NU15). Förslaget gällde transeuropeiska nät. I det ärendet begärde en minoritet att ett utlåtande skulle lämnas. Utskottsmajoriteten ansåg dock att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag, vilket innebar att något motiverat yttrande inte översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (prot. 2011/12:52). Det andra utlåtandet lämnades 2014 och gällde kommissionens förslag till direktiv om skydd för företagshemligheter (COM(2013) 813, utl. 2013/14:NU28). Detta förslag grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll även i detta fall utskottsmajoritetens förslag, vilket innebar att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2013/14:62).

Tabell 18 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom näringsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
	EUF-fördraget	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Jordbruk och fiskeri	Art. 43	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	5
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 53	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	4
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0	4
Transportpolitik	Art. 91, 100	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	1	8	0	3	2	0	5	6	6	0	0	31
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	1	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	5
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Transeuropeiska nät	Art. 172	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Industripolitik	Art. 173	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 174, 175, 177, 178	0	8	0	3	0	1	1	2	7	2	9	33
Miljöpolitik	Art. 192	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	3
Energipolitik	Art. 194	1	3	1	1	0	1	2	9	3	0	0	21
Turism	Art. 195	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	3
Utvecklingssamarbete	Art. 209	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	5

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Inhämtande av information	Art. 337	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Statistik	Art. 338	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	3
Särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena	Art. 349	0	2	0	0	0	0	0	0	3	0	2	7

* Vissa av utkasten berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Arbetsmarknadsutskottet

Arbetsmarknadsutskottet prövade tre utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg att ett utkast stred mot subsidiaritetsprincipen och lämnade därför ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. I övriga fall ansåg utskottet att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

Av sammanställningarna framgår att tre av utkasten rörde socialpolitik och att ett av dessa utkast därutöver rörde fri rörlighet för arbetstagare, sysselsättning, Europeiska socialfonden, strukturfonder och särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena.

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade arbetsmarknadsutskottet 35 utkast till lagstiftningsakter. Av sammanställningarna framgår det att 16 av utkasten gällde socialpolitik. Åtta utkast gällde strukturfonder. Sju utkast gällde fri rörlighet för arbetstagare. Fem utkast rörde Europeiska socialfonden och lika många rörde sysselsättning. Tre utkast gällde etableringsrätt och två gällde särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena. Två utkast rörde fri rörlighet för tjänster och lika många grundade sig på flexibilitetsklausulen. Övriga utkast gällde jordbruk och fiskeri (1), fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet) (1), transportpolitik (1), tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (1) och folkhälsa (1).

Vissa av utkasten rörde flera politikområden.

Arbetsmarknadsutskottet har lämnat totalt åtta utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav sju har lett till motiverade yttranden från riksdagen. Under 2011 lämnade arbetsmarknadsutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (COM(2011) 608, utl. 2011/12:AU3). Detta utkast gällde jordbruk och fiskeri och strukturfonder. Utskottet lämnade också ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om Europeiska unionens program för social förändring och social innovation (COM(2011) 609, utl. 2011/12:AU4). Detta utkast innehöll förslag om fri rörlighet för arbetstagare, sysselsättning, socialpolitik och strukturfonder. Riksdagen biföll utskottets förslag i båda dessa fall, och motiverade yttranden översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:54 och 55).

Under 2012 lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande om kommissionens förslag till förordning om utövandet av rätten att vidta kollektiva åtgärder i samband med etableringsfriheten och friheten att tillhandahålla tjänster, den s.k. Monti II-förordningen (COM(2012) 130, utl. 2011/12:AU14). Utkastet grundade sig på artikel 352 i EUF-fördraget, dvs. flexibilitetsklausulen. Riksdagen biföll utskottets förslag och ett motiverat yttrande översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2011/12:214). På EU-nivå uppnåddes tröskeln för ett gult

kort, vilket var första gången. Till följd av detta drog kommissionen tillbaka sitt förslag.

I detta sammanhang kan nämnas att totalt tre gula kort har delats ut sedan Lissabonfördraget trädde i kraft. Det gäller utöver den s.k. Monti II-förordningen (se ovan) ett förslag till en ny europeisk åklagarmyndighet (COM(2013) 534) som prövades av justitieutskottet under 2013. Det gäller vidare det s.k. utstationeringsdirektivet (COM(2016) 128) som prövades av arbetsmarknadsutskottet under 2016. Arbetsmarknadsutskottet ansåg inte att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag. På EU-nivå uppnåddes dock tröskeln för ett gult kort.

Under 2017 lämnade arbetsmarknadsutskottet på förslag av en minoritet i utskottet ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhängigvårdare m.m. (COM(2017) 253, utl. 2016/17:AU17). Förslaget gällde socialpolitik. Utskottets majoritet ansåg att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen och föreslog att riksdagen skulle lägga utlåtandet till handlingarna. I utlåtandet fanns två reservationer (M, C och KD samt SD). Riksdagen biföll utskottsmajoritetens förslag, vilket innebar att något motiverat yttrande inte lämnades till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande och att utlåtandet lades till handlingarna (prot. 2016/17:129).

Under 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Riksdagen biföll utskottets förslag i samtliga fall. Det var kommissionens förslag till direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen (COM(2017) 797) som rörde socialpolitik (utl. 2017/18:AU11, rskr. 2017/18:167). Utskottet lämnade även, som nämnts, ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten (COM(2018) 131) som rörde fri rörlighet för arbetstagare, social trygghet, etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och transportpolitik (utl. 2017/18:AU17, rskr. 2017/18:292).

Utskottet lämnade även ett utlåtande om kommissionens förslag till förordning om inrättande av Europeiska fonden för justering av globaliserings-effekter (COM(2018) 380) som rörde strukturfonder (utl. 2017/18:AU19, rskr. 2017/18:444).

Som tidigare nämnts lämnade utskottet även ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande under 2020 om kommissionens förslag till direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen (COM(2020) 682, utl. 2020/21:AU6). Förslaget grundade sig på artikel 153 i EUF-fördraget, dvs. socialpolitik. Riksdagen biföll utskottets förslag och ett motiverat yttrande översändes till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande (rskr. 2020/21:138).

Tabell 19 Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom arbetsmarknadsutskottets område

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter*											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	1	1	0	1	1	0	0	0	2	0	1	7
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Etableringsrätt	Art. 53	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	3
Fri rörlighet för tjänster	Art. 62	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
Transportpolitik	Art. 91	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Sysselsättning	Art. 149	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	5
Socialpolitik	Art. 153	0	2	1	1	1	0	3	2	3	0	3	16
Europeiska socialfonden	Art. 164	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	5
Folkhälsa	Art. 168	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177	0	3	0	1	0	0	0	0	2	1	1	8
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2

* Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet utkast i tabellen är större än antalet prövade utkast.

Kommissionens motiveringar med avseende på subsidiaritetsprincipen

Enligt artikel 5 i protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna ska utkasten till lagstiftningsakter motiveras med avseende på subsidiaritetsprincipen. Detta gäller oavsett om kommissionen eller någon annan är förslagsställare.

Som regel finns det i utkasten till lagstiftningsakter en särskild rubrik, Subsidiaritetsprincipen, under vilken kommissionen brukar lämna sin motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen. I vissa förslag finns det (även) en motivering i ingressen till själva förslaget till rättsakt.

En översiktlig genomgång har gjorts av motiveringarna av subsidiaritetsprincipen i de utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2020. Motiveringarna är inte sällan relativt kortfattade, vilket har kunnat konstateras även i tidigare uppföljningar.

I tabell 20 nedan nämns de utkast till lagstiftningsakter som helt saknar motivering eller där motiveringen är mycket kortfattad och därmed bedöms som otillfredsställande. Av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes under 2020 bedöms tillfredsställande motiveringar saknas i sex av förslagen, dvs. i 7 procent av de förslag som prövades. Detta kan jämföras med att det vid förra årets uppföljning saknades motivering i ett förslag (bet. 2020/21:KU5 s. 62). Därutöver var motiveringarna knapphändiga i några förslag.

Vid uppföljningen som gällde de subsidiaritetsprövningar som genomfördes under 2018 bedömdes tillfredsställande motiveringar saknas i totalt tolv av förslagen, dvs. i 8 procent av förslagen (bet. 2019/20:KU5 s. 78).

Tabell 20 Utkast till lagstiftningsakter som saknar tillfredsställande subsidiaritetsmotiveringar

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt
FiU	COM(2020) 445	Ändrat förslag till beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel
JuU	COM(2020) 309	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 514/2014 vad gäller förfarandet för tillbakadragande
SoU	COM(2020) 141	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen
MJU	COM(2020) 142	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 1379/2013 och förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att lindra de effekter som covid-19-utbrottet får inom fiskeri- och vattenbrukssektorn
NU	COM(2020) 113	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 1303/2013, förordning (EU) nr 1301/2013 och förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet (Investeringsinitiativ mot coroneffekter)
NU	COM(2020) 206	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller medlen för den särskilda tilldelningen för sysselsättningsinitiativet för unga

En iakttagelse i årets uppföljning är att det i vissa förslag som rör ändringar i tidigare förslag inte finns någon motivering utan i stället görs det hänvisningar till motiveringen i det ursprungliga förslaget, se t.ex. kommissionens ändrade förslag till förordning om inrättande av Horisont Europa, beslut om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa, förordning om inrättande av instrumentet för grannskapspolitik, utvecklings-samarbete och internationellt samarbete, förordning om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta m.m. (COM(2020) 459). Detta förslag subsidiaritetsprövades av finansutskottet. I förslaget hänvisas till motiveringen i de ursprungliga förslagen. Det gäller även kommissionens förslag till ändring av förordning (EU) 2017/1601 om inrättande av Europeiska fonden för hållbar utveckling m.m. (COM(2020) 407) som subsidiaritetsprövades av utrikesutskottet. Även i detta förslag hänvisas till motiveringen i det ursprungliga förslaget.

Sådana hänvisningar har förekommit även när det gäller förslag som subsidiaritetsprövats under tidigare år, men intrycket är att det har skett en ökning av sådana fall.

Undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1 under covid-19-pandemin

Bakgrund

Enligt artikel 4 i protokoll nr 1 om de nationella parlamentens roll i EU ska en tidsfrist om åtta veckor iaktas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande. I brådskande fall kan dock undantag göras, varvid skälen ska anges i rättsakten. Utom i vederbörligen motiverade, brådskande fall får inga överenskomelser komma till stånd om ett utkast till lagstiftningsakt under dessa åtta veckor.

Enligt artikel 6 i protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna har de nationella parlamenten åtta veckor på sig från den dagen då ett utkast på unionens officiella språk översänds att lämna ett motiverat yttrande.

Den 8 april 2020 översände kommissionens vice ordförande Maroš Šefčovič ett brev till de nationella parlamenten (dnr 1694-2019/20). I brevet anförs att den rådande covid-19-krisen sätter alla institutioners kapacitet på prov. Kommissionens vice ordförande noterade vidare att de nationella parlamenten, under de rådande exceptionella omständigheterna, kan ha svårt att hinna med att bedöma huruvida kommissionens utkast till lagstiftningsakter är förenliga med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i protokoll nr 2 om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna inom åttaveckorsfristen. Kommissionens vice ordförande konstaterade att denna tid inte kan förlängas enligt protokollet, men att kommissionen i möjligaste mån kommer att ta hänsyn till nationella parlaments motiverade yttranden inom ramen för subsidiaritetsprövningen även om de på grund av covid-19-krisen kommer in efter åttaveckorsfristen.

Kommissionen åtog sig också att omedelbart informera de nationella parlamenten när den antar sådana förslag till lagstiftningsakter som kan behöva antas i syfte att mildra konsekvenserna av covid-19-krisen av Europaparlamentet och rådet enligt det brådskande förfarandet i artikel 4 i protokoll nr 1, innan åttaveckorsfristen för de nationella parlamentens subsidiaritetsprövning har löpt ut.

Konstitutionsutskottets tidigare uttalanden

Vid förra årets uppföljning uppmärksammade trafikutskottet i sitt yttrande till konstitutionsutskottet att vid ett av trafikutskottets subsidiaritetsprövningar under 2019 och vid ett flertal fall under 2020 hade undantag gjorts från den tidsfrist på åtta veckor som anges i artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll i EU, vilket möjliggjorde för EU:s institutioner att fatta beslut om lagstiftningsakten innan de nationella parlamenten hade hunnit genomföra sina subsidiaritetsprövningar (yttr. 2020/21:TU2y).

Mot denna bakgrund påminde konstitutionsutskottet om vikten av att de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar kan genomföras innan förhandlingarna om förslagen inleds. I annat fall kan de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar förlora i betydelse.⁷ Som trafikutskottet framhöll kunde kravet på en snabb hantering i ett flertal av trafikutskottets subsidiaritetsprövningar under 2019 och 2020 härledas till externa orsaker såsom brexit och covid-19-pandemin. Konstitutionsutskottet uttalade också att det kunde finnas anledning att återkomma till frågan om hur covid-19-pandemin har påverkat de nationella parlamentens möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar vid kommande uppföljning (bet. 2020/21:KU5 s. 70).

Iakttagelser i årets uppföljning

Konstitutionsutskottet har mot denna bakgrund gjort en översiktlig genomgång av de utkast till lagstiftningsakter som har subsidiaritetsprövats under 2020 för att undersöka om och i vilka fall som kommissionen har ansett att det är nödvändigt att tillämpa ett undantag i enlighet med artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll i EU.

Genomgången visar att kommissionen har ansett att det med hänvisning till covid-19-krisen har varit nödvändigt att tillämpa undantag från åttaveckorsfristen när det gäller 16 av de utkast till lagstiftningsakter som subsidiaritetsprövades under 2020, se tabell 21 nedan.

I ingressen till dessa utkast till lagstiftningsakter anges en motivering till varför det är nödvändigt att föreskriva ett undantag från den åttaveckorsperiod som avses i artikel 4 i protokoll nr 1 om de nationella parlamentens roll i Europeiska unionen. Kommissionen har dessutom i de flesta fall via e-post informerat riksdagen om att lagstiftningsakten i fråga föreslås undantas från åttaveckorsfristen.

⁷ Konstitutionsutskottet har även vid tidigare uppföljningar betonat vikten av att EU:s institutioner respekterar tidsgränsen för subsidiaritetsprövningen och att de inte föregriper utfallet av subsidiaritetsprövningen (se t.ex. bet. 2016/17:KU5 s. 55 och bet. 2017/18:KU5 s. 81).

Tabell 21 Undantag från tidsfristen på åtta veckor enligt artikel 4 i protokoll nr 1

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt
FiU	COM(2020) 310	Förslag till ändring av förordningarna (EU) nr 575/2013 och (EU) 2019/876 vad gäller anpassningar mot bakgrund av covid-19-pandemin
CU	COM(2020) 183	Förslag till förordning om tillfälliga åtgärder avseende hållande av stämmor i europabolag och europeiska kooperativa föreningar
SoU	COM(2020) 141	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen
SoU	COM(2020) 144	Förslag till ändring av förordning (EU) 2017/745 om medicintekniska produkter vad gäller tillämpningsdatum för vissa bestämmelser
SoU	COM(2020) 223	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen
SoU	COM(2020) 261	Förslag till förordning om genomförande av kliniska prövningar med och tillhandahållande av humanläkemedel som innehåller eller består av genetiskt modifierade organismer och är avsedda att behandla eller förebygga covid-19
TU	COM(2020) 111	Förslag till ändring av förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser
TU	COM(2020) 176	Förslag till förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder med avseende på covid-19-utbrottet och om giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd och uppskjutande av vissa regelbundna kontroller och utbildningar inom vissa transportlagstiftningsområden
TU	COM(2020) 177	Förslag till ändring av förordning (EU) 2017/352 för att göra det möjligt för hamnledningen eller de behöriga myndigheterna att ge flexibilitet vid uttag av hamninfrastrukturavgifter i samband med utbrottet av covid-19
TU	COM(2020) 178	Förslag till ändring av förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen med anledning av covid-19-pandemin
TU	COM(2020) 260	Förslag till förordning om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-pandemin
TU	COM(2020) 491	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 168/2013 vad gäller särskilda åtgärder för fordon i slutserier i kategori L till följd av covid-19-utbrottet
MJU	COM(2020) 186	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 1305/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att ge exceptionellt tillfälligt stöd inom ramen för Ejflu för att hantera covid-19-utbrottet
MJU	COM(2020) 233	Förslag till ändring av förordning (EU) 2016/1628 vad gäller dess övergångsbestämmelser för att hantera konsekvenserna av covid-19-krisen
NU	COM(2020) 138	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 1301/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att tillhandahålla extraordinär flexibilitet vid användningen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att hantera covid-19-pandemin
NU	COM(2020) 451	Förslag till ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller exceptionella ytterligare medel och genomförandebestämmelser inom målet Investering för tillväxt och sysselsättning för att tillhandahålla stöd för främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resiliert återhämtning av ekonomin (React-EU)

Yttranden från andra utskott

Finansutskottets yttrande

Finansutskottet noterar i sitt yttrande att kommissionen oftast lägger fram förslag till förordningar i stället för förslag till direktiv, vilket minskar handlingsutrymmet för de nationella parlamenten att anpassa EU-lagstiftningen till de skiftande konstitutionella förutsättningarna i varje enskild medlemsstat när den ska genomföras. Utskottet konstaterar att det över tid pågått ett omfattande lagstiftningsarbete på finansmarknadsområdet, vilket innebär att utrymmet för svensk lagstiftning har minskat på området. Utskottet anser att det nationella utrymmet behövs och måste värnas.

Utskottet betonar vikten av att kommissionen fullödigt motiverar sina förslag med utgångspunkt i subsidiaritetsprincipen och konstaterar att fullödigheten i kommissionens motiveringar i de utkast som finansutskottet har prövat under 2020 varierar.

Ipex används av utskottet men tillför sällan någon relevant information vid subsidiaritetsprövningarna. Kontakterna med riksdagens representant vid EU:s institutioner fungerar väl.

Som kommentar till konstitutionsutskottets fråga om hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen vill finansutskottet tydliggöra att det finns två frister om åtta veckor som är relevanta i sammanhanget. För det första har de nationella parlamenten åtta veckor på sig att lämna ett motiverat yttrande från den dagen då utkastet översänds. För det andra ska en tidsfrist om åtta veckor iakttas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande.

Under 2020 förekom 16 undantag från den senare åttaveckorsfristen och finansutskottet hanterade ett av dessa ärenden. Finansutskottet behandlade det aktuella förslaget snabbt. Utskottet påpekar att snabbhet i beredningen generellt sett inte är något som är främmande för utskottet. Särskilt under pandemin har utskottet ofta arbetat med korta tidsmarginaler när det t.ex. har gällt extra ändringsbudgetar på nationell nivå. Utskottet vill dock framhålla vikten av att de nationella parlamenten ges tillräckligt med tid för både subsidiaritetsprövningen och behandlingen av förslaget i sak samt att EU:s lagstiftningsprocess respekterar tidsgränserna så att de nationella parlamenten hinner behandla frågorna. Det kan finnas skäl att överväga hur motiverade yttranden från de nationella parlamenten som lämnas inom åttaveckorsfristen för avgivandet av motiverade yttranden hanteras på EU-nivå om rättsakten har antagits innan den tidsfristen löpt ut. Det är i vilket fall angeläget att de nationella parlamenten underrättas om att tidsfristen om åtta veckor mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella

parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande inte kommer att följas. Att tidsfristen om åtta veckor inte tillämpas får endast ske i vederbörligen motiverade och brådskande fall.

Skatteutskottets yttrande

Skatteutskottet framhåller i sitt yttrande att utskottets beredningsområde har direkt anknytning till EU:s regelverk. Av de utkast som utskottet prövade under 2020 rörde drygt hälften av dem indirekt beskattning, vilket är normalt. En av dessa och ytterligare tre gällde åtgärder med anledning av covid-19-pandemin.

Utskottet framhåller att det på skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna och att medlemsstaterna således har möjlighet att bättre värna sin suveränitet på detta område än inom andra politikområden. Utskottet anför också att det under 2020 med anledning av ett meddelande från kommissionen har upprepat sin kritiska inställning till förslag om en övergång från beslutsfattande med enhällighet till beslutsfattande med kvalificerad majoritet i skattefrågor, vilket enligt utskottet skulle innebära att makt på ett för varje medlemsstat centralt område flyttas från nationell nivå till EU-nivå.

Informationen i Ipex har använts vid något tillfälle, men den är i regel varken fullständig eller särskilt relevant när utskottet behandlar subsidiaritetsärenden. Utskottet håller däremot löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner och anser att denna möjlighet att skaffa information är mycket värdefull. Utskottet har inte haft några direkta kontakter med andra parlament för informationsutbyte.

Justitieutskottets yttrande

Justitieutskottet har hänvisat till vad utskottet anfört vid en tidigare uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (yttr. 2019/20:JuU2y s. 8). I det yttrandet anförde utskottet bl.a. att det är viktigt att frågan om subsidiaritet ges särskild uppmärksamhet när det handlar om lagstiftningsförslag inom det straff- och processrättsliga området. Dessa frågor är en central del i varje stats funktion och legitimitet och är av särskild betydelse eftersom de återspeglar grundläggande värden, seder och bruk i medlemsländerna.

Det samarbete som finns på det straffrättsliga området efter att Lissabonfördraget trädde i kraft innebär att delar av den nationella kompetensen förs över till EU, vilket medför att lagstiftningen på EU-nivå stärks och att utrymmet för nationell lagstiftning minskar i motsvarande utsträckning. Utskottet anförde också att den överföring av kompetens som förslagen om invandringspolitik, gränskontroll, polissamarbete och straffrättsligt samarbete medför syftar till att nå ett effektivt samarbete och därmed får anses nödvändig.

Civilutskottets yttrande

I sitt yttrande framhåller civilutskottet att utskottet i sitt senaste yttrande till konstitutionsutskottet ansåg att det var svårt att dra några generella slutsatser när det gäller utfallet inom olika politikområden (yttr. 2017/18:CU3y). De subsidiaritetsärenden som utskottet har prövat sedan det yttrandet föranleder inte utskottet att nu göra någon annan bedömning.

Utskottet har svårt att anlägga en generell synpunkt på i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på utskottets politikområden minskat till följd av subsidiaritetsprövade förslag från EU och hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till subsidiaritetsprincipen med hänsyn till det relativt begränsade underlaget.

Civilutskottet har använt sig av riksdagens representant för att t.ex. undersöka hur andra länder ställt sig till förslag från kommissionen. Informationen i Ipex har använts, men den är ofta på medlemslandets språk och om detta inte är något av de s.k. arbetsspråken kan informationen vara svårtillgänglig.

I ett utkast till lagstiftningsakt som civilutskottet subsidiaritetsprövade under 2020 föreskrev kommissionen ett undantag från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nr 1. Det aktuella ärendet rörde ett tillfälligt undantag på EU-nivå för en viss tidsfrist att hålla bolags- eller föreningsstämma för europabolag och europeiska kooperativa föreningar med anledning av covid-19-pandemin. Enligt utskottet var detta en angelägen fråga och det var befogat med en skyndsam hantering. Ärendet var inte alltför komplicerat eller omfattande och kunde därför hanteras utan dröjsmål. Utskottet hann därmed subsidiaritetspröva utkastet innan EU-institutionerna antog rättsakten den 25 maj 2020. Att hantera ärenden med så pass korta ledtider kan dock påverka utskottets ordinarie ärendeberedning.

Utrikesutskottets yttrande

Utrikesutskottet konstaterar i sitt yttrande att de utkast till lagstiftningsakter som hänvisats till utskottet sedan 2009 till övervägande del rör ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Den andra största kategorin rör utvecklingssamarbete med tredjeländer. Utskottet anser att det är svårt att bedöma i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.

Utskottet har använt sig av Ipex och av kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner för informationsinhämtning. Utrikesutskottets subsidiaritetsprövningar under 2020 har inte påverkats av covid-19-pandemin.

Socialutskottets yttrande

Socialutskottet påpekar i sitt yttrande att utskottet återkommande har betonat vikten av att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna respekteras fullt ut. Förslag och åtgärder på EU-nivå måste medföra ett tydligt mervärde jämfört med åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå. Utskottet vill därför framhålla vikten av att kommissionen i varje utkast till lagstiftning tydligt motiverar varför målen med det föreslagna initiativet bättre kan uppnås på unionsnivå än på nationell nivå.

Socialutskottet anser att utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar inte har påverkats negativt av covid-19-pandemin. Utskottet berördes visserligen av en förkortad tidsfrist när det gäller fyra subsidiaritetsprövningar, men utskottet bedömer att ärendena trots det kunde hanteras på ett effektivt och korrekt sätt. De förslag som var föremål för undantag från åttaveckorsfristen gällde främst tillfälliga åtgärder mot covid-19-pandemin och ändringar i befintlig lagstiftning. Utskottet konstaterar att en aspekt som påverkas vid tillämpning av ett skyndsamt förfarande är utskottets möjlighet att inhämta kompletterande uppgifter under beredningen av ärendet. Det kan exempelvis gälla möjligheten att begära in regeringens bedömning.

Utskottet är positivt till att perioden mellan den 20 december och den 10 januari räknas bort från åttaveckorsfristen, vilket skapar bättre förutsättningar för utskottet att kunna genomföra en subsidiaritetsprövning och vid behov lämna ett motiverat yttrande, även i de fall ett utkast till lagstiftning presenteras i nära anslutning till kammarens juluppehåll.

Utbildningsutskottets yttrande

Utbildningsutskottet har i sitt yttrande anfört att utskottet tidigare har yttrat sig till konstitutionsutskottet över riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och har svarat på i huvudsak motsvarande frågor från konstitutionsutskottet. Eftersom utskottet inte subsidiaritetsprövat några utkast till lagstiftningsakter under 2020 bedömer utskottet att det inte är möjligt att tillföra något ytterligare.

I sitt senaste yttrande framhöll utskottet bl.a. att EU-samarbete inom dess beredningsområde till stor del bedrivs på andra sätt än genom lagstiftning, vilket återspeglas i antalet ärenden som utskottet bereder (2020/21:UbU2y). Utskottet framhöll också att EU endast har befogenhet att stödja, samordna eller komplettera medlemsstaternas åtgärder inom politikområdet utbildning. Inom politikområdet forskning och teknisk utveckling samt rymden har EU befogenhet att vidta åtgärder under förutsättning att det inte hindrar medlemsstaterna från att utöva sina befogenheter.

Utskottet konstaterade också att det är svårt att förutse kommande subsidiaritetsärenden. Det saknas detaljerad information om kommissionens planering för nya lagstiftningsutkast och om när åttaveckorsfristen för subsidiaritetskontrollen av dem kommer att inledas. Utskottets uppfattning är att tidigare och mer detaljerad information från kommissionen om dess

planering för enskilda initiativ skulle förbättra möjligheten till planering av arbetet med subsidiaritetsärenden.

Trafikutskottets yttrande

Utskottet konstaterar i sitt yttrande att utskottets beredningsområde präglas av internationellt samarbete och många gränsöverskridande frågor som i stor utsträckning förutsätter överstatliga regleringar. EU har getts betydande beslutskompetens inom transport- och telekomområdet och utrymmet för nationell lagstiftning inom utskottets beredningsområde är således intecknat.

Utskottet anför att utkasterna som subsidiaritetsprövades under 2020 rörde frågor där det redan finns lagstiftning på unionsnivå. 15 av utkasterna var förslag till förordningar, vilket kan ses mot bakgrund av att 12 utkast rörde ändringar av mer brådskande karaktär till följd av covid-19-pandemin och Storbritanniens utträde ur EU.

Utskottet konstaterar att förordningar är direkt tillämpliga i nationell lagstiftning och verkar mer inskränkande på utrymmet för nationella åtgärder än direktiv. Delegerade akter har även de en lagstiftningsfunktion, vilket innebär minskat utrymme för nationella åtgärder, men dessa akter granskas inte av de nationella parlamenten. Trots att det nationella handlingsutrymmet oundvikligen minskar över tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införs har utskottet gjort bedömningen att merparten av kommissionens utkast till lagstiftningsakter sedan 2009 är förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Kommissionens motiveringar bedöms som otillfredsställande i sju av de utkast som prövades under 2020. Dessa utkast rörde åtgärder till följd av covid-19-pandemin och Storbritanniens utträde ur EU. Utskottet framhåller att det vid upprepade tillfällen har påtalat vikten av att kommissionen lämnar fullgoda motiveringar, liksom att avsaknaden utgör en svaghet i unionens lagstiftningsarbete.

Utskottet anför att nyttan av Ipex under 2020 var begränsad eftersom de subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde var relativt okomplicerade. Den information som finns att tillgå i Ipex är i regel begränsad eftersom alla nationella parlament har samma tidsram för sina subsidiaritetsprövningar. Det bör i sammanhanget noteras att kommissionen under 2020 föreskrev undantag från tidsfristen på åtta veckor för de flesta av utkasterna som utskottet behandlade under året. Därmed var tidsramen snävare än vanligt, vilket ytterligare försvårade möjligheten att ta del av andra nationella parlaments synpunkter i fråga om subsidiaritetsprincipen. Utskottet menar att det torde finnas förbättringspotential för Ipex användbarhet när det gäller vilken information som läggs in, i vilket skede den läggs in samt på vilket språk. Utskottet har löpande kontakt med riksdagens representant och kontakten fungerar mycket väl.

Av de utkast som utskottet subsidiaritetsprövade under 2020 föreskrev kommissionen undantag från åttaveckorsfristen för en majoritet av utkasterna. Utskottet subsidiaritetsprövade nio utkast som hanterades skyndsamt av

unionen innan en överenskommelse hade nåtts och antagits i EU-institutionerna. Utskottet framhåller att dess möjlighet att hantera dessa subsidiaritetsprövningar trots de korta ledtiderna berodde på att utkastens bedömdes vara relativt okomplicerade och att regeringens bedömning inte behövde inhämtas. Om utskottet hade beslutat att begära in regeringens ståndpunkt hade detta sannolikt påverkat utskottets möjlighet att subsidiaritetspröva utkastet före överenskommelse och antagande i EU:s institutioner.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet anför i sitt yttrande att svensk lagstiftning på både miljö- och jordbruksområdet är synnerligen intimt knuten till EU-rätten. När det gäller miljöfrågor, inte minst klimatfrågor, har det nationella såväl som det EU-gemensamma regelverket i sin tur en mycket nära koppling till internationella överenskommelser och avtal. Gemensamma åtgärder är många gånger nödvändiga för att uppnå politiska mål, exempelvis för att bekämpa gränsöverskridande miljöproblem.

Utskottet framhåller att redan då Sverige gick med i EU var EU-rätten på utskottets beredningsområde mycket omfångsrik. Framför allt jordbrukspolitiken karaktäriserades av en mycket hög grad av harmonisering. Den gemensamma jordbrukspolitiken har sedan dess genomgått ett antal reformer som bl.a. innebär att medlemsstaterna har fått ett större inflytande över utformningen av t.ex. kontroller och sanktioner jämfört med tidigare regelverk. En liknande utveckling kan noteras inom fiskeripolitiken. Medan EU:s beslutandemakt är mycket omfattande när det gäller marint fiske finns det frågor om det kustnära fisket över vilka lagstiftningskompetensen delegerats tillbaka till medlemsstaterna. Möjligheterna till deltagande och regional förankring har stärkts, och enskilda medlemsstater tillåts att i hög grad själva reglera det fiske som bedrivs inom tolv nautiska mil från baslinjerna.

Utskottet konstaterar att EU-rätten inom såväl jordbruks- som miljöpolitiken är mycket omfattande. Inte desto mindre är det av yttersta vikt att kommissionen fortsätter att utförligt motivera sina utkast till lagstiftningsakter utifrån subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, inte bara för att de nationella parlamenten ska kunna granska förslagens förenlighet med subsidiaritetsprincipen utan även för att EU:s lagstiftningsprocess ska vara så effektiv och av så hög kvalitet som möjligt. Utskottet har i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet påpekat att kommissionen vid tillfällen brustit på denna punkt, men att denna statistik har förbättrats under de senaste åren och 2020 var inget undantag i detta avseende.

Utskottet konstaterar att utbytet mellan de nationella parlamenten på plattformen Ipex är av begränsad nytta. Problemen ligger i att de flesta andra parlament eller kammare inte lägger upp information om hur de ser på de aktuella förslagen, att den eventuella information som läggs upp inte finns översatt till engelska och slutligen läggs information oftast upp mot slutet av

tidsfristen, vilket innebär att den inte finns tillgänglig i anslutning till utskottets beredning. Utskottets uppfattning i denna del kvarstår, och utskottet understryker att möjligheterna till mellanparlamentariskt utbyte behöver utvecklas för att kunna bidra till dels utskottets ärendehantering, dels subsidiaritetsprövningens effektivitet. Vad gäller riksdagens representant ser utskottet ett mycket stort värde i att dels få information om hur andra parlament eller kammare ser på ett givet ärende, dels sprida information om vad utskottet och riksdagen har landat i för bedömning.

Utskottet har kunnat behandla samtliga ärenden inom tidsfristen på åtta veckor under covid-19-pandemin.

Utskottet anser att förhållandet mellan subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna och frågan om vilken betydelse proportionalitetsprincipen kan ha vid riksdagens prövning ständigt behöver belysas såväl av fackutskotten som av konstitutionsutskottet i dess uppföljning.

Utskottet noterar att majoriteten av de unionsakter som antas varje år antas av kommissionen genom delegerade akter eller genom genomförandeakter. Utskottet noterar vidare att konstitutionsutskottet uttalat att det från subsidiaritets synpunkt i princip inte har någon betydelse om en åtgärd regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt så länge regleringen är på EU-nivå. Miljö- och jordbruksutskottet framhåller att erfarenheter från subsidiaritetsprövningar i andra medlemsstater visar att det är relativt vanligt förekommande att nationella parlament utifrån ett subsidiaritetsperspektiv har invändningar mot kommissionens förslag till delegering. Utskottet vill mot denna bakgrund aktualisera frågeställningen om i vilken utsträckning invändningar om delegeringar till kommissionen bör inrymmas i utskottens subsidiaritetsgranskning.

Arbetsmarknadsutskottets yttrande

Arbetsmarknadsutskottet anför i sitt yttrande att när utskottet senast yttrade sig över uppföljningen 2019 konstaterade utskottet att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området hade minskat som en konsekvens av två antagna lagstiftningsakter.

Utskottet anför vidare att det under 2020 lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande över förslaget till direktiv om tillräckliga minimilöner i EU. Utskottet bedömer att detta direktiv, om det antas, kommer att leda till att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området minskar ytterligare. Utskottet ansåg att det nämnda förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och framhöll att åtgärder som rör lönebildning bäst regleras på nationell nivå. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag och lämnade ett motiverat yttrande till EU:s institutioner.

Utskottet konstaterar också att det fanns ett stort intresse hos andra nationella parlament för riksdagens subsidiaritetsprövning av förslaget. Eftersom riksdagen genomförde prövningen relativt sett snabbt hade andra nationella parlament möjlighet att ta del av riksdagens motiverade yttrande i

god tid innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningen löpte ut. Detta skedde genom att utlåtandet laddades upp i Ipex, men även genom kontakter med andra nationella parlament via riksdagens representant vid EU:s institutioner.

Utskottet understryker vikten av att EU respekterar medlemsstaternas nationella kompetens på det arbetsmarknadspolitiska området och kommer även fortsättningsvis att aktivt verka för att den svenska arbetsmarknadsmodellen värnas inom EU-samarbetet.

Utskottets ställningstagande

Subsidiaritetskontrollen och den årliga uppföljningen

Genom Lissabonfördraget fick de nationella parlamenten en särskild roll att kontrollera hur subsidiaritetsprincipen tillämpas. Enligt EU-fördraget ska de nationella parlamenten se till att subsidiaritetsprincipen följs i enlighet med de förfaranden som anges i protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Riksdagen och de övriga nationella parlamenten har alltså en fördragsenlig skyldighet att bevaka att subsidiaritetsprincipen efterlevs.

I riksdagen har varje utskott i uppdrag att genomföra subsidiaritetsprövningar av utkast till lagstiftningsakter inom sina respektive beredningsområden. Samtidigt har konstitutionsutskottet i uppdrag att göra en uppföljning av subsidiaritetsprincipens tillämpning i riksdagen en gång om året. Syftet med uppföljningen är att ett organ ska följa utvecklingen av riksdagens subsidiaritetskontroll på en mer övergripande nivå och samla erfarenheter från olika områden. Uppföljningen innebär att man kan följa utvecklingen över tid. Även information om att endast ett fåtal ärenden prövats ett visst år och inom ett visst område blir av intresse vid en sådan uppföljning.

Inom ramen för årets uppföljning har konstitutionsutskottet tagit emot yttranden från tio av riksdagens utskott. Yttrandena innehåller värdefulla iakttagelser om subsidiaritetsprincipens tillämpning i riksdagen.

Samlat utfall av genomförda subsidiaritetsprövningar

Under 2020 översände kommissionen 81 utkast till lagstiftningsakter till riksdagen för subsidiaritetsprövning. Riksdagen lämnade två motiverade yttranden till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft och fram t.o.m. utgången av 2020 har totalt 975 utkast översänts till de nationella parlamenten för subsidiaritetsprövning. Riksdagen har lämnat 76 motiverade yttranden, vilket innebär att riksdagen har haft invändningar mot knappt 8 procent av alla utkast. Utskottet konstaterar därmed att riksdagens utskott gjort bedömningen att merparten av förslagen som subsidiaritetsprövats varit förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Under 2020 tog kommissionen emot nio motiverade yttranden från de nationella parlamenten, vilket var fler än under 2019 då inte ett enda motiverat

yttrande lämnades in. Inget förslag samlade dock tillräckligt med invändningar för att uppnå tröskeln för ett gult kort under 2020. Utskottet konstaterar att endast tre utkast till lagstiftningsakter har lett till ett gult kort sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

De flesta av de förslag som översändes av kommissionen under 2020 rörde strukturfonder, transportpolitik eller tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden, dvs. grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget (bilaga 13). Ett av de två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden som lämnades av riksdagen grundade sig däremot på artikel 311, dvs. unionens egna medel, och ett gällde socialpolitik. Dessa förslag subsidiaritetsprövades av finansutskottet respektive arbetsmarknadsutskottet.

Ser man till hela perioden från Lissabonfördragets ikraftträdande och fram t.o.m. utgången av 2020 kan noteras att omkring en fjärdedel av förslagen har handlat om tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (artikel 114 i EUF-fördraget). Utskottet noterar även att omkring 24 procent av de förslag som riksdagen lämnat motiverade yttranden om sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har grundat sig på artikel 114 i EUF-fördraget. Förslagen som handlat om tillnärmning av lagstiftning återfinns inom de flesta av utskottens beredningsområden. Därefter följer förslag om jordbruks- och fiskeripolitik, transportpolitik och miljöpolitik (bilaga 13). Utskottet noterar i sammanhanget att miljö- och jordbruksutskottet, finansutskottet och trafikutskottet tillsammans subsidiaritetsprövat drygt 45 procent av alla förslag sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Utskottet konstaterar vidare att den s.k. flexibilitetsklausulen endast åberopats som rättslig grund för ett fåtal av de förslag som har översänts för subsidiaritetsprövning. Syftet med flexibilitetsklausulen kan sägas vara att förse unionen med en möjlighet att utvidga sina befogenheter, under vissa förutsättningar.

Utrymmet för nationella åtgärder till följd av EU-förslag

När det gäller utrymmet för nationella åtgärder till följd av EU-förslag noterar konstitutionsutskottet särskilt följande.

Finansutskottet konstaterar att det över tid har pågått ett omfattande lagstiftningsarbete på finansmarknadsområdet, vilket innebär att utrymmet för svensk lagstiftning minskat på området. Utskottet understryker att det nationella utrymmet behövs och måste värnas. Skatteutskottet framhåller att det på skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna och att medlemsstaterna således har möjlighet att bättre värna sin suveränitet på skatteområdet än inom andra politikområden. Samtidigt har skatteutskottet under 2020 upprepat sin kritiska inställning till förslag om en övergång från beslutsfattande med enhällighet till beslutsfattande med kvalificerad majoritet i skattefrågor.

Justitieutskottet anser att det är viktigt att frågan om subsidiaritet ges särskild uppmärksamhet när det handlar om lagstiftningsförslag inom det

straff- och processrättsliga området. Dessa frågor är en central del i varje stats funktion och legitimitet. Samtidigt innebär samarbetet inom det straffrättsliga området efter att Lissabonfördraget trädde i kraft att lagstiftningen på EU-nivå stärks och att utrymmet för nationell lagstiftning minskar i motsvarande mån.

Trafikutskottet konstaterar att EU har getts betydande beslutskompetens inom transport- och telekomområdet och att utrymmet för nationell lagstiftning således till viss del är in-tecknat. Utskottet konstaterar också att förordningar är direkt tillämpliga i nationell lagstiftning och verkar mer inskränkande på utrymmet för nationella åtgärder än direktiv. Trafikutskottet framhåller samtidigt att även om det nationella handlingsutrymmet minskar över tid har utskottet gjort bedömningen att merparten av förslagen sedan 2009 är förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Miljö- och jordbruksutskottet framhåller att redan när Sverige gick med i EU var EU-rätten på utskottets beredningsområde mycket omfattande. Framför allt jordbrukspolitiken karaktäriserades av hög grad av harmonisering. Sedan dess har jordbrukspolitiken reformerats och medlemsstaterna har fått ett större inflytande jämfört med tidigare reglering. En liknande utveckling kan noteras inom fiskeripolitiken.

Arbetsmarknadsutskottet framhåller att det under 2020 lämnade ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande över förslaget till direktiv om minimilöner. Utskottet bedömer att detta direktiv om det antas kommer att leda till att utrymmet för nationella åtgärder inom det arbetsrättsliga området minskar. Utskottet understryker vidare vikten av att EU respekterar medlemsstaternas nationella kompetens på det arbetsmarknadspolitiska området och kommer även i fortsättningen att aktivt verka för att den svenska arbetsmarknadsmodellen värnas.

Konstitutionsutskottet konstaterar liksom vid tidigare uppföljningar att många av de översända förslagen under 2020 rör ändringar i gällande lagstiftning på unionsnivå och inte nya förslag och att en majoritet av de förslag som lades fram var förslag till förordningar.

Tillämpning av det brådskande förfarandet under covid-19-pandemin

Enligt konstitutionsutskottets genomgång har med hänvisning till covid-19-pandemin undantag från tidsfristen om åtta veckor enligt artikel 4 i protokollet om de nationella parlamentens roll i EU tillämpats när det gäller 16 av de utkast till lagstiftningsakter som subsidiaritetsprövades under 2020.

Enligt artikel 4 ska en tidsfrist om åtta veckor iaktas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande. Inga överenskommelser får komma till stånd om ett utkast till lagstiftningsakt under dessa åtta veckor, utom i vederbörligen motiverade och brådskande fall. Enligt artikel 6 i protokollet om tillämpningen av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna har de nationella

parlamenten åtta veckor på sig från den dagen då ett utkast på unionens officiella språk översänds att lämna ett motiverat yttrande.

Det finns således två tidsfrister som är relevanta för de nationella parlamenten under EU:s lagstiftningsprocess. Konstitutionsutskottet vill liksom finansutskottet framhålla vikten av att de nationella parlamenten ges tillräckligt med tid för både subsidiaritetsprövningar och behandling av förslagen i sak. Tidsfristerna måste respekteras så att de nationella parlamenten hinner behandla frågorna. Utskottet delar uppfattningen att det finns skäl att överväga hur motiverade yttranden från parlamenten som lämnats inom åttaveckorsfristen enligt protokollet om tillämpning av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna hanteras på EU-nivå, om rättsakten har antagits innan den tidsfristen löpt ut. Det är även angeläget att de nationella parlamenten underrättas i de fall tidsfristen om åtta veckor mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning inte kommer att följas. Att den sistnämnda tidsfristen inte tillämpas får endast ske i vederbörligen motiverade och brådskande fall.

Utskottet konstaterar att det av årets uppföljning framgår att kommissionen i de flesta fall informerat riksdagen om att ett utkast till lagstiftningsakt föreslås undantas från tidsfristen enligt artikel 4.

Några av utskotten framhåller att de har kunnat hantera sådana förslag skyndsamt och att de har hunnit genomföra subsidiaritetsprövningar innan förslagen antogs, vilket berodde på att ärendena bedömdes vara relativt okomplicerade. Samtidigt påpekar utskotten att en aspekt som kan påverkas vid tillämpning av det skyndsamma förfarandet är inhämtande av regeringens bedömning. Om utskotten hade behövt inhämta regeringens bedömning hade detta sannolikt kunnat påverka utskottens möjlighet att subsidiaritetspröva förslagen innan de antogs.

Kommissionens motiveringar

Konstitutionsutskottets genomgång av kommissionens motiveringar av subsidiaritetsprincipen i de utkast till lagstiftningsakter som prövades under 2020 visar liksom vid tidigare uppföljningar att motiveringarna inte sällan är relativt kortfattade. Av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes under 2020 bedöms tillfredsställande motiveringar saknas i sex av förslagen, dvs. i 7 procent av förslagen, vilket är en försämring jämfört med föregående år då det saknades motivering i ett förslag (bet. 2020/21:KU5 s. 62).

Utöver detta bedömer trafikutskottet i sitt yttrande att kommissionens motiveringar är otillfredsställande i sju av de förslag som trafikutskottet prövade. Flera utskott konstaterar också att motiveringarna varierar till sin omfattning.

Informationsutbyte med andra nationella parlament via Ipex eller riksdagens representant vid EU:s institutioner

Flera av utskotten framhåller att de löpande har kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner och att denna möjlighet att utbyta information är värdefull. Inget utskott anger att de har haft några direkta kontakter med andra nationella parlament för att utbyta information.

Liksom vid tidigare uppföljningar konstaterar flera av utskotten att den information som finns på Ipex webbplats varken är fullständig eller särskilt relevant när utskotten genomför subsidiaritetsprövningar. Alla nationella parlament har samma tidsram för subsidiaritetsprövningarna, vilket i sig kan innebära att den information som finns på webbplatsen är begränsad. Informationen kan också vara svårtillgänglig om den inte finns på ett språk som är tillgänglig för andra nationella parlament.

Som konstitutionsutskottet tidigare har framhållit finns det en förbättringspotential både när det gäller vilken information som laddas upp på webbplatsen och att den laddas upp på ett språk som är tillgängligt för andra nationella parlament.

I juli 2021 lanserades en ny version av Ipex webbplats. Syftet med den nya webbplatsen är bl.a. att det ska bli lättare för de nationella parlamenten att ladda upp information på webbplatsen. Förhoppningen var att benägenheten att över huvud taget ladda upp information skulle öka. Som konstitutionsutskottet framhöll vid den förra uppföljningen är utskottet positivt till alla förbättringar som kan leda till att informationen på Ipex webbplats är uppdaterad och tillgänglig för de nationella parlamenten (bet. 2020/21:KU5 s. 71). Det är ännu för tidigt att avgöra om den nya versionen av webbplatsen har påverkat benägenheten att ladda upp information.

BILAGA 1

Finansutskottets yttrande 2021/22:FiU1y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 11 november yttra sig över iakttagelserna i en promemoria om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen som tagits fram inom konstitutionsutskottet. Finansutskottet yttrar sig med anledning av denna promemoria.

Utskottets överväganden

Konstitutionsutskottets frågor

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag till eller önskemål om förbättringar.

Finansutskottets subsidiaritetsprövningar under 2020

Under 2020 subsidiaritetsprövade finansutskottet 15 utkast till lagstiftningsakter och lämnade ett utlåtande, utlåtande 2019/20:FiU63 om kommissionens ändrade förslag till beslut om Europeiska unionens egna medel. Utskottet konstaterade i utlåtandet att förslaget innebär omfattande upplåning för finansiering av betydande ökningar i EU:s programverksamhet. Det kunde, enligt utskottet, inte anses klarlagt att upplåningen i första hand kommer att användas för att hantera coronapandemins konsekvenser. Utskottet ansåg därmed att åtgärden var alltför långtgående för att nå målen med förslaget. Utskottet ansåg därtill att det inte var tydligt motiverat varför denna typ av upplåning skulle hanteras bättre på unionsnivå än på nationell nivå. Utskottet påminde om att riksdagen vid behandlingen av kommissionens ursprungliga förslag till rådsbeslut om egna medel ansåg att förslaget inte var förenligt med subsidiaritetsprincipen (utl. 2017/18:FiU51).

I övriga 14 fall ansåg utskottet att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen.

Endast ett utskott (trafikutskottet) genomförde fler prövningar än finansutskottet – 16 stycken. Utöver finansutskottets utlåtande lämnades endast ett utlåtande under 2020, från arbetsmarknadsutskottet.

Fem av de utkast som finansutskottet prövade rörde flera politikområden. Sju av utkasten grundade sig på artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Fem utkast gällde strukturfonder. Tre rörde industripolitik och två forskning och teknisk utveckling. Övriga utkast grundade sig på artiklar om jordbruk och fiskeri (1), etableringsrätt (1), transeuropeiska nät (1), administrativt samarbete (1), utvecklingssamarbete (1), ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer (1), unionens egna medel (1) och finansiella regler (1).

Av förslagen avsåg sex stycken nya förordningar. Sex andra förslag avsåg ändringar av gällande förordningar. Ett förslag avsåg en ändring av ett gällande direktiv. Ett ändrat förslag avsåg tre förordningar och ett beslut. Ytterligare ett ändrat förslag avsåg ett beslut, det som finansutskottet ansåg stred mot subsidiaritetsprincipen.

Utskottets tidigare ställningstaganden

Utskottet har i tidigare yttranden till KU konstaterat att det pågått ett omfattande lagstiftningsarbete på finansmarknadsområdet, vilket har inneburit att utrymmet för svensk lagstiftning på området har minskat. Samtidigt har utskottet noterat att subsidiaritetskontrollen inneburit att riksdagen kunnat framföra sina synpunkter direkt till EU:s institutioner (yttr. 2018/19:FiU1y, yttr. 2017/18:FiU1y, yttr. 2015/16:FiU1y, yttr. 2014/15:FiU1y).

Utskottet har i tidigare yttranden observerat att kommissionen allt oftare lägger fram förslag till förordningar i stället för förslag till direktiv och att denna utveckling minskar handlingsutrymmet för de nationella parlamenten att anpassa EU-lagstiftningen till de skiftande konstitutionella förutsättningarna i varje enskild medlemsstat när den ska genomföras. Utskottet har konstaterat att det över tid pågått ett omfattande lagstiftningsarbete på finansmarknadsområdet, vilket innebär att utrymmet för svensk lagstiftning har minskat på området. Utskottet har framfört att det nationella utrymmet behövs och måste värnas.

Vidare har utskottet tidigare uttalat att det är viktigt att tidsramen för subsidiaritetsprövningen av ett förslag korresponderar med behandlingen av kommissionens förslag inom EU eftersom de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar kan förlora i betydelse om prövningen inte kan genomföras före eller i inledningsskedet av förhandlingarna om rättsakterna.

Utskottet har anfört att Ipex används av utskottets kansli men sällan tillför någon relevant information vid subsidiaritetsprövningarna. Kontakterna med riksdagens representant vid EU:s institutioner har fungerat väl. Utskottet har

haft nytta av den bevakning av arbetet inom EU som representanten gör och den löpande information om arbetet inom EU som representanten lämnar.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottets ställningstagande följer de sex punkter där konstitutionsutskottet särskilt önskar kommentarer och bedömningar.

Fråga 1 och 2 Samlat utfall av subsidiaritetsprövningar

Finansutskottet noterar att kommissionen oftast lägger fram förslag till förordningar i stället för förslag till direktiv. Detta minskar handlingsutrymmet för de nationella parlamenten att anpassa EU-lagstiftningen till de skiftande konstitutionella förutsättningarna i varje enskild medlemsstat när den ska genomföras. Utskottet konstaterar att det över tid pågått ett omfattande lagstiftningsarbete på finansmarknadsområdet, vilket innebär att utrymmet för svensk lagstiftning har minskat på området. Utskottet anser att det nationella utrymmet behövs och måste värnas.

Fråga 3 Kommissionens motiveringar

Finansutskottet vill betona vikten av att kommissionen fullödigt motiverar sina förslag med utgångspunkt i subsidiaritetsprincipen. Fullödigheten i kommissionens motiveringar i de utkast som finansutskottet har prövat under 2020 varierar.

Fråga 4 Ipex och riksdagens representant

Som tidigare används Ipex av utskottets kansli men tillför sällan någon relevant information vid subsidiaritetsprövningarna. Kontakterna med riksdagens representant vid EU:s institutioner fungerar väl.

Fråga 5 Undantag från åttaveckorsfristen

Utskottet vill tydliggöra att det finns två frister om åtta veckor i detta sammanhang. För det första har de nationella parlamenten åtta veckor på sig att lämna ett motiverat yttrande från den dagen då utkastet översänds. För det andra ska en tidsfrist om åtta veckor iakttas mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande. Utom i vederbörligen motiverade, brådskande fall får inga överenskommelser komma till stånd om ett utkast till lagstiftningsakt under dessa åtta veckor.

Under 2020 förekom 16 undantag från den senare åttaveckorsfristen, och finansutskottet hanterade ett av dessa ärenden. Det gällde vissa anpassningar av två förordningar mot bakgrund av covid-19-pandemin (COM(2020) 310). Förslaget innebar temporära ändringar och justeringar av tillämpningsdatum

för vissa beslutade bestämmelser i kapitaltäckningsregelverket. Kammaren hänvisade förslaget till finansutskottet för subsidiaritetsprövning den 7 maj. Utskottet hade en överläggning med regeringen om förslaget den 12 maj. Av underlaget inför överläggningen framgick att regeringen instämmer i kommissionens bedömning att förslaget är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Den 19 maj behandlade utskottet subsidiaritetsfrågan och ansåg att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen. Den 24 juni antog rådet genom skriftligt förfarande lagstiftningsakten.

Finansutskottet behandlade således det aktuella förslaget snabbt. Snabbhet i beredningen är generellt sett inte något som är främmande för utskottet. Särskilt under pandemin har utskottet ofta arbetat med korta tidsmarginaler när det t.ex. har gällt extra ändringsbudgetar på nationell nivå. Utskottet vill dock framhålla vikten av att de nationella parlamenten ges tillräckligt med tid för både subsidiaritetsprövningen och behandlingen av förslaget i sak samt att EU:s lagstiftningsprocess respekterar tidsgränserna så att de nationella parlamenten hinner behandla frågorna. Det kan finnas skäl att överväga hur motiverade yttranden från de nationella parlamenten som lämnas inom åttaveckorsfristen för avgivandet av motiverade yttranden hanteras på EU-nivå om rättsakten har antagits innan den tidsfristen löpt ut. Det är i vilket fall angeläget att de nationella parlamenten underrättas om tidsfristen om åtta veckor mellan den dag då ett utkast till lagstiftningsakt görs tillgängligt för de nationella parlamenten på unionens officiella språk och den dag då utkastet förs upp på rådets preliminära dagordning för antagande inte kommer att följas. Att tidsfristen om åtta veckor inte tillämpas får endast ske i vederbörligen motiverade och brådskande fall.

Fråga 6 Övrigt

Subsidiaritetsprövningarna innebär att utskottet explicit behandlar varje aktuellt förslag från kommissionen. Även om slutsatsen i 14 fall av 15 under 2020 var att förslaget inte stred mot subsidiaritetsprincipen innebar utskottets behandling att både riksdagen och regeringen uppmärksammade frågorna. Utskottet har vidare ofta haft överläggningar med regeringen om förslagen, och då uppmärksammat andra frågor än subsidiaritetsprincipens tillämpning.

Stockholm den 11 november 2021

På finansutskottets vägnar

Åsa Westlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Åsa Westlund (S), Elisabeth Svantesson (M), Gunilla Carlsson (S), Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Adnan Dibrani (S), Martin Ådahl (C), Ulla Andersson (V), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Ingela Nylund Watz (S), Jakob Forssmed (KD), Björn Wiechel (S), Mats Persson (L), Charlotte Quensel (SD), Karolina Skog (MP) och Magdalena Schröder (M).

BILAGA 2

Skatteutskottets yttrande 2021/22:SkU4y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som har redovisats i en promemoria som tagits fram inom konstitutionsutskottets kansli. Konstitutionsutskottet vill särskilt att utskotten kommenterar och bedömer vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2021/22 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen den 1 januari–31 december 2020.

I yttrandet redovisar skatteutskottet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) som uppgift att pröva om ett utkast till en lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen. Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § RO följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2021/22 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen, dvs. ledde till beslut antingen i utskottet genom protokollsutdrag eller i kammaren genom ett motiverat yttrande efter förslag i ett utlåtande från utskottet, den 1 januari–31 december 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Under samma period genomförde riksdagens utskott totalt 81 subsidiaritetsprövningar.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Skatteutskottets subsidiaritetsprövningar under 2020

Skatteutskottet prövade tio utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg i samtliga fall att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag. Utskottet lämnade alltså inget utlåtande under 2020.

Sex av utkasten grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter. Fyra utkast grundade sig på artikel 349 som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Två utkast grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. För två av utkasten anges den rättsliga grunden vara både artikel 113 och artikel 115 i EUF-fördraget.

Utfallet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft

Totalt under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövade skatteutskottet 76 utkast till lagstiftningsakter. Majoriteten av utkasten (40) grundade sig på artikel 113 i EUF-fördraget, dvs. harmonisering av indirekta skatter, och 17 av utkasten grundade sig på artikel 115 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som direkt inverkar på den inre marknadens upprättande eller funktion. 16 av utkasten grundade sig på artikel 349 i EUF-fördraget som innebär att rådet kan anta särskilda åtgärder till förmån för de yttersta randområdena inom EU. Sex av utkasten innehöll förslag om tullsamarbete och lika många gällde tillnärmning av lagstiftning grundad på artikel 114 i EUF-fördraget. Två rörde gemensam handelspolitik. Ett utkast gällde administrativt samarbete och ett gällde bekämpning av bedrägeri.

Skatteutskottet har i sitt yttrande 2017/18:SKU5y Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen redogjort för de utlåtanden som lämnades under perioden den 1 december 2009–31 december 2016. Totalt lämnade skatteutskottet tolv utlåtanden under denna tid. Under 2017–2020 lämnade utskottet inga utlåtanden.

Utskottets kommentarer

Utskottet redovisar följande kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Fråga 1

Utskottets beredningsområde har direkt anknytning till EU:s regelverk. Antalet prövningar inom utskottets område har tidigare varit lågt, men under 2016 ökade antalet ärenden i utskottet. Av åtta ärenden 2016 utmynnade sex i motiverade yttranden. Ökningen under 2016 sågs som en följd av OECD:s arbete med att bekämpa urholkning av skattebasen och överföring av vinster,

BEPS-programmet (Base Erosion and Profit Shifting). Under 2017 behandlades tio ärenden, men inget resulterade i något motiverat yttrande. Under 2018 var antalet subsidiaritetsärenden i utskottet högt (15), och antalet har aldrig varit högre. Antalet ärenden under 2019 var däremot det lägsta sedan 2015, fem stycken. Under 2020 var antalet prövningar tio stycken. Drygt hälften av dem rörde indirekt beskattning, vilket är normalt. En av dessa och ytterligare tre gällde åtgärder med anledning av covid-19-pandemin.

Fråga 2

På skatteområdet krävs enighet bland medlemsstaterna, vilket kan medföra justeringar och fördröjningar av förslagen innan dessa blir till EU-lagstiftning. Medlemsstaterna har således möjlighet att bättre värna sin suveränitet på detta område än inom andra politikområden. Utskottet lämnade under 2019 (utl. 2018/19:SkU24) kritiska synpunkter på kommissionens meddelande om ett mer effektivt och demokratiskt beslutsfattande inom EU:s skattepolitik (COM(2019) 8). Kommissionen har föreslagit ett ändrat beslutsfattande i skattefrågor genom en övergång från beslutsfattande med enhällighet enligt det särskilda lagstiftningsförfarandet till kvalificerad majoritet enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Enligt utskottets mening skulle detta innebära att den nationella suveräniteten i skattefrågor luckrades upp, vilket utskottet även fortsättningsvis motsätter sig. Utskottet upprepade sin kritiska inställning 2020 (utl. 2020/21:SkU15) med anledning av kommissionens meddelande om en handlingsplan för rättvis och enkel beskattning till stöd för återhämtningsstrategin (COM(2020)312).

Fråga 3

Kommissionen lämnade motiveringar i fråga om subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna i de ärenden som utskottet prövade under den nu aktuella tidsperioden.

Fråga 4

Informationen i Ipex har använts vid något tillfälle, men den är i regel varken fullständig eller särskilt relevant när utskottet behandlar subsidiaritetsärenden. Detta är naturligt eftersom alla parlament i medlemsländerna arbetar inom samma tidsram. Utskottet håller däremot löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner och anser att denna möjlighet att skaffa information är mycket värdefull. Utskottet har inte haft några direkta kontakter med andra parlament för informationsutbyte.

Fråga 5

Utskottet har inte gjort några prövningar där undantag gjorts från åtta-veckorsfristen.

Fråga 6

Utskottet har inga särskilda kommentarer till hur subsidiaritetsprövningarna fungerar.

Stockholm den 11 november 2021

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Per Åsling (C), Niklas Wykman (M), Helena Bouveng (M), Eric Westroth (SD), Boriana Åberg (M), David Lång (SD), Hampus Hagman (KD), Anna Vikström (S), Gulan Avci (L), Anne Oskarsson (SD), Kjell Jansson (M), Vasiliki Tsouplaki (V), Eva-Lena Jansson (S), Kristoffer Lindberg (S), Margareta Fransson (MP) och Marie Granlund (S).

BILAGA 3

Justitieutskottets protokoll 2021/22:2

Utdrag ur
PROTOKOLL

UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2021/22:2

DATUM

2021-09-30

- - -

§ 7 Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Utskottet behandlade fråga om yttrande till konstitutionsutskottet med anledning av konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Utskottet beslutade att yttra sig genom att hänvisa till vad utskottet anförde vid en tidigare uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (ytr. 2019/20:JuU2y s. 8 f.).

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

- - -

Vid protokollet

Virpi Torkkola

Justeras den 30 september 2021

Fredrik Lundh Sammeli

Rätt utdraget intygar:

Exp: 2021-10-28
KU

Virpi Torkkola

BILAGA 4

Civilutskottets yttrande 2021/22:CU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisats i en promemoria utarbetad inom konstitutionsutskottets kansli. Konstitutionsutskottet önskar särskilt att utskotten kommenterar och gör bedömningar när det gäller vissa angivna frågor.

Uppföljningen under riksmötet 2021/22 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2020.

Civilutskottet redovisar i yttrandet sina kommentarer och bedömningar när det gäller konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Inledning

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § riksdagsordningen följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser.

Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2021/22 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2020. Uppföljningen avser dels den formella hanteringen i riksdagen av utkast till lagstiftningsakter som översänts för subsidiaritetskontroll, dels utfallen på en övergripande nivå av de subsidiaritetskontrollerna som genomförts.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Utfallet av subsidiaritetsprövningar som genomförts under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande

Civilutskottet subsidiaritetsprövade ett förslag till lagstiftningsakt under 2020. Prövningen avsåg COM(2020) 183 Förslag till rådets förordning om tillfälliga åtgärder avseende hållande av stämmor i europabolag och europeiska kooperativa föreningar. Utskottet ansåg att utkastet inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom ett protokollsutdrag. Utskottet prövade inte några utkast till lagstiftningsakter under 2019.

Utfallet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft

Totalt har civilutskottet prövat 46 utkast till lagstiftningsakter under tiden den 1 december 2009–31 december 2020. Av dessa gällde 19 utkast förslag om tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (artikel 114 i EUF-fördraget), och tolv utkast rörde civilrättsligt samarbete. Tio utkast innehöll förslag om etableringsrätt, och två utkast grundade sig på artikel 67 i EUF-fördraget. Enligt denna artikel ska unionen underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av avgöranden på det civila området. Vidare gällde två utkast transport och två grundade sig på flexibilitetsklausulen. Övriga utkast gällde fri rörlighet för unionsmedborgare (1), socialpolitik (1), konsumentskydd (1) och energipolitik (1). Vissa av utkasten berörde flera politikområden. Som utskottet tidigare noterat (2017/18:CU3y) är det främst politikområdena tillnärmning av lagstiftning och civilrättsligt samarbete som har förenats med andra politikområden, t.ex. etableringsrätt, fri rörlighet för unionsmedborgare och ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden.

Utlåtanden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har civilutskottet lämnat sex utlåtanden, varav fem lett till motiverade yttranden från riksdagen.

Det första utlåtandet lämnades på begäran av en minoritet i civilutskottet under 2011 (utl. 2011/12:CU11) och avsåg kommissionens förslag till förordning om en gemensam europeisk köplag (COM(2011) 635). Förslaget grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget, dvs. tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden. Riksdagen biföll dock utskottsmajoritetens förslag om att lägga utlåtandet till handlingarna.

Det andra utlåtandet, som lämnades under 2012 (utl. 2011/12:CU21), behandlade två utkast till lagstiftningsakter. Det gällde kommissionens förslag till direktiv om ändring av direktiv om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning (COM(2011) 778) och kommissionens förslag till förordning om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse (COM(2011) 779). Dessa förslag gällde politikområdena

etableringsrätt och tillnärmning av lagstiftning. Under 2012 lämnades också ett utlåtande om kommissionens förslag till direktiv om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder (COM(2012) 614, utl. 2012/13:CU14). Förslaget berörde området socialpolitik.

Under 2016 lämnade utskottet två utlåtanden. Det första utlåtandet (utl. 2015/16:CU25) avsåg kommissionens förslag till direktiv om offentliggörande av inkomstskatteuppgifter för vissa företag och filialer (COM(2016) 198). Förslaget berörde området etableringsrätt. Det andra utlåtandet (utl. 2015/16:CU26) rörde kommissionens förslag till en ny förordning om konsumentskyddssamarbete (COM(2016) 283). Förslaget gällde tillnärmning av lagstiftning.

Under 2018 lämnade civilutskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande (utl. 2017/18:CU33) som gällde dels ett förslag till direktiv om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen m.m. (COM(2018) 184), dels förslag till ändring av vissa direktiv vad gäller bättre tillsyn och modernisering av EU:s konsumentskyddsregler (COM(2018) 185). Båda förslagen grundade sig på artikel 114 i EUF-fördraget.

Civilutskottet ansåg i sitt senaste yttrande till konstitutionsutskottet att det var svårt att dra några generella slutsatser vad gäller utfallet inom olika politikområden (yttr. 2017/18:CU3y). De subsidiaritetsärenden som utskottet har prövat sedan det yttrandet föranleder inte utskottet att nu göra någon annan bedömning. Eftersom utskottet i sitt tidigare yttrande särskilt uppmärksammat att tre lagstiftningsakter inom politikområdet etableringsrätt hade blivit föremål för två utlåtanden vill utskottet emellertid nämna att utskottet sedan dess har subsidiaritetsprövat ytterligare tre förslag till utkast till lagstiftningsakter inom detta politikområde, men inget av dessa förslag har gett upphov till något utlåtande.

Utrymmet för nationella åtgärder till följd av förslagen från EU och upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Som framgått ovan har civilutskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft lämnat sex utlåtanden, varav fem har lett till motiverade yttranden.

I ett tidigare yttrande till konstitutionsutskottet (2013/14:CU2y) har utskottet bl.a. anfört att det av de två utlåtanden som lämnades under 2012 framgår att utskottet ansåg att utrymmet för nationella åtgärder skulle minska om lagstiftningsakterna genomfördes (utl. 2011/12:CU21 och utl. 2012/13:CU14). Utskottet har vidare uttalat att kommissionens förslag om offentliggörande av inkomstskatteuppgifter för vissa företag och filialer (utl. 2015/16:CU25) innebar en överföring av kompetens från medlemsstaterna till EU-nivå som samtidigt medförde en begränsning av medlemsstaternas handlingsutrymme på området. I prövningsutlåtandet över kommissionens förslag till ny förordning om konsumentskyddssamarbete (utl. 2015/16:CU26) ansåg utskottet att den föreslagna regleringen var mycket detaljerad och

långtgående samt att det inte fanns behov av en så långtgående reglering av nationella myndigheters befogenheter, utan att det i större utsträckning borde överlämnas till medlemsstaterna att på nationell nivå bestämma om sådana befogenheter. I prövningsutlåtandet över kommissionens förslag till direktiv om gruppatalan och om revidering av fyra konsumenträttsdirektiv (utl. 2017/18:CU33) anförde utskottet att förslagen i alla delar inte kunde anses vara förenliga med proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna. Utskottet hade invändningar vad gällde de delar av förslagen som innehöll anvisningar om hur intäkter från böter eller motsvarande sanktionsavgifter skulle fördelas och ansåg att det inte var nödvändigt att reglera hur medlemsstaterna skulle fördela dessa.

Utskottet kan konstatera att de förslag till lagstiftningsakter som lämnats inom utskottets politikområden har varit utkast till både förordningar och direktiv.

Vissa av de förslag till lagstiftningsakter som enligt utskottet och riksdagen strider mot subsidiaritetsprincipen är fortfarande under behandling. Detta gäller de förslag som utskottet prövade i utlåtandena 2013/14:CU14 och 2015/16:CU25.

De förslag som utskottet prövade i utlåtandena 2011/12:CU21, 2015/16:CU26 och 2017/18:CU33 har däremot lett till lagstiftning i EU.

Under 2017 anpassades svensk lagstiftning till det s.k. revisionspaketet (prop. 2015/16:162, bet. 2015/16:CU21).

Vidare anpassades svensk lagstiftning till den nya förordningen om konsumentskyddssamarbete inom EU i juli 2020 (prop. 2019/20:120, bet. 2019/20:CU23). Den nya förordningen bygger på en kompromisstext som Sverige inte kunde stödja eftersom den skilde sig från rådets allmänna inriktning bl.a. när det gällde befogenheter som avser blockering och nedstängning av webbplatser/internetgränssnitt.

När det gäller Sveriges genomförande av EU-direktivet om gruppatalan till skydd för konsumenters kollektiva intressen pågår det för närvarande en utredning (dir. Fi 2021:01). När det gäller de fyra nya konsumenträttsdirektiven är en proposition för anpassning av svensk lagstiftning aviserad till hösten 2021. Utskottet kan konstatera att de delar av förslagen som utskottet och riksdagen hade störst invändningar mot i utl. 2017/18:CU33 har strukits i EU-direktiven.

Med hänsyn till det relativt begränsade underlaget har utskottet fortfarande svårt att anlägga en generell synpunkt på i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på utskottets politikområden minskat till följd av subsidiaritetsprövade förslag från EU och hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till subsidiaritetsprincipen.

Kommissionens motiveringar när det gäller subsidiaritetsprincipen

Kommissionen var förslagsställare i det ärende som utskottet prövade 2020 och lämnade en motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen. Utskottet har inte haft några synpunkter på kommissionens motiveringar i de fall utskottet bedömt att förslaget till lagstiftning är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Kontakterna med riksdagens representant vid EU:s institutioner och inhämtande av information från Ipex och andra parlament

Civilutskottets kansli har använt sig av riksdagens representant för att t.ex. undersöka hur andra länder ställt sig till förslag från kommissionen. Kansliet har fått den information som efterfrågats.

Informationen i Ipex har använts, men den är ofta på medlemslandets språk och om detta inte är något av de s.k. arbetsspråken kan informationen vara svårtillgänglig.

Utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar vid undantag från åttaveckorsfristen

I det utkast till lagstiftningsakt som civilutskottet subsidiaritetsprövade under 2020 (COM(2020) 183 Förslag till rådets förordning om tillfälliga åtgärder avseende hållande av stämmor i europabolag och europeiska kooperativa föreningar) föreskrev kommissionen ett undantag med anledning av covid-19-pandemin från den tidsfrist på åtta veckor som avses i artikel 4 i protokoll nummer 1 om de nationella parlamentets roll i EU, vilket möjliggjorde för EU-institutionerna att fatta beslut om lagstiftningsakten innan de nationella parlamenten hade hunnit genomföra sina subsidiaritetsprövningar. Ärendet hänvisades till utskottet den 6 maj 2020 för subsidiaritetsprövning och dagen därpå, dvs. den 7 maj 2020, fattade utskottet beslut i sin subsidiaritetsprövning.

Det aktuella ärendet rörde ett tillfälligt undantag på EU-nivå för en viss tidsfrist att hålla bolags- eller föreningsstämma för europabolag och europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar) med anledning av covid-19-pandemin. Enligt utskottet var detta en angelägen fråga och det var befogat med en skyndsam hantering. Ärendet var inte alltför komplicerat eller omfattande och kunde därför hanteras utan dröjsmål. Utskottet hann därmed subsidiaritetspröva utkastet innan EU-institutionerna antog rättsakten den 25 maj 2020. Att hantera ärenden med så pass korta ledtider kan dock påverka utskottets ordinarie ärendeberedning och innebära påfrestningar för utskottets kansli.

Stockholm den 11 november 2021

På civilutskottets vägnar

Emma Hult

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Emma Hult (MP), Larry Söder (KD), Johan Löfstrand (S), Carl-Oskar Bohlin (M), Elin Lundgren (S), Cecilie Tenfjord Toftby (M), Mikael Eskilandersson (SD), Leif Nysmed (S), Ola Johansson (C), Momodou Malcolm Jallow (V), Lars Beckman (M), Roger Hedlund (SD), Joakim Järrebring (S), Angelica Lundberg (SD), Ola Möller (S), Jakob Olofsgård (L) och Åsa Hartzell (M).

BILAGA 5

Utrikesutskottets yttrande 2021/22:UU3y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen 2020

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över iakttagelserna i en promemoria om konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2020. Konstitutionsutskottet vill särskilt att utskotten kommenterar och bedömer vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen den 1 januari– 31 december 2020.

I yttrandet redovisar utrikesutskottet sina kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har riksdagen enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) i uppgift att pröva om ett utkast till en av unionens lagstiftningsakter strider mot subsidiaritetsprincipen.

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen i riksdagen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser, vilket görs genom ett betänkande.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande redogörelser, kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipx (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Utskottets ställningstagande

Utrikesutskottet har under 2020 genomfört tre subsidiaritetsprövningar på olika politikområden:

- COM(2020) 163 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om makroekonomiskt stöd till utvidgnings- och grannskapsländer med anledning av den kris som uppstått till följd av covid-19-pandemin

- COM(2020) 407 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/1601 om inrättande av Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFHU), EFHU-garantin och EFHU-garantifonden
- COM(2020) 461 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (RG) nr 1257/96 av den 20 juni 1996 om humanitärt bistånd.

Detta kan jämföras med 2019, då utskottet genomförde en subsidiaritetsprövning:

- COM(2019) 411 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ytterligare makroekonomiskt stöd till Hashemitiska konungariket Jordanien.

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft har utskottet genomfört 35 subsidiaritetsprövningar.

Uppdelning per politikområde, rättslig grund och antal utkast till lagstiftningsakter inom utrikesutskottets område sedan 2009: 35 ärenden (inklusive 2020 års ärenden).¹

- 1 utkast: artikel 23, Konsulärt skydd för unionsmedborgare i ett tredje land
- 2 utkast: artikel 203, Associering av utomeuropeiska länder och territorier
- 1 utkast: artikel 207, Den gemensamma handelspolitiken
- 13 utkast: artikel 209 och 210: Utvecklingssamarbete med tredjeländer
- 26 utkast: artikel 212, Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer
- 2 utkast: artikel 214, Humanitärt bistånd till tredjeländer
- 1 utkast: artikel 322, Gemensamma bestämmelser om unionens gemensamma budget

Det kan konstateras att de utkast till lagstiftningsakter som hänvisats till utskottet sedan 2009 till överhängande del rör ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer. Den andra största kategorin rör utvecklingssamarbete med tredjeländer.

Vad gäller fråga 2 krävs en mer genomgripande analys och jämförelse än vad som är görligt inom ramen för ett yttrande för att fastställa svaret på frågan. Därmed blir det svårt att bedöma i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.

När det gäller fråga 3 har utrikesutskottet inte lämnat några utlåtanden om subsidiaritetsprincipen sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.

¹ Vissa av utkasterna berör flera politikområden, vilket innebär att summan av antalet är större än antalet prövade utkast.

Fråga 4 rör i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner samt kontakter med motsvarigheter i andra nationella parlament. Utskottet har använt sig av Ipex och av riksdagens representant vid EU:s institutioner för informationsinhämtning. Exempelvis har information inhämtats via Ipex vid samtliga tre subsidiaritetsprövningar under 2020 om huruvida andra medlemsländer hade initierat subsidiaritetsprövning i det specifika ärendet.

Fråga 5 tar upp hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen. Utrikesutskottets subsidiaritetsprövningar under 2020 har inte påverkats.

Utskottet har inte några kommentarer i övrigt om hur det anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och inte heller förslag eller önskemål till förbättringar.

Utskottet har sammanfattningsvis under perioden den 1 januari–31 december 2020 berett tre ärenden. Utskottet fann att förslagen inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag. Utrikesutskottet har inte lämnat några utlåtanden om subsidiaritetsprincipen sedan Lissabonfördraget trädde i kraft.

Stockholm den 28 oktober 2021

På utrikesutskottets vägnar

Kenneth G Forslund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Hans Wallmark (M), Olle Thorell (S), Hans Rothenberg (M), Jamal El-Haj (S), Kerstin Lundgren (C), Håkan Svenneling (V), Björn Söder (SD), Lars Adaktusson (KD), Annika Strandhäll (S), Joar Forssell (L), Aron Emilsson (SD), Camilla Hansén (MP), Magnus Ek (C), Diana Laitinen Carlsson (S), Helena Storckenfeldt (M) och Christina Nilsson (SD).

BILAGA 6

Socialutskottets yttrande 2021/22:SoU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över iakttagelserna i en promemoria om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som upprättats inom konstitutionsutskottets kansli. Konstitutionsutskottet vill särskilt att utskotten kommenterar och bedömer vissa angivna frågor.

Konstitutionsutskottets uppföljning under riksmötet 2021/22 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen den 1 januari–31 december 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Socialutskottets yttrande har sin utgångspunkt i de fem subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under 2020.

Utskottets överväganden

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2020

Bakgrund

Konstitutionsutskottet har enligt riksdagsordningen en skyldighet att följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottets uppföljning riksmötet 2021/22 omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2020. Dessutom ingår även en översikt av det sammantagna utfallet av utskottens subsidiaritetsprövningar sedan Lissabonfördraget trädde i kraft 2009.

I årets uppföljning har konstitutionsutskottet även gjort en översiktlig genomgång av hur covid-19-pandemin har påverkat de nationella parlamentens möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar inom ramen för åttaveckorsfristen.

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över iakttagelserna i en promemoria om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Socialutskottets subsidiaritetsprövningar under 2020

Socialutskottet subsidiaritetsprövade fem utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet bedömde inte att något av utkasten stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag.

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen, COM(2020) 141
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/745 om medicintekniska produkter vad gäller tillämpningsdatum för vissa bestämmelser, COM(2020) 144
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen, COM(2020) 223
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförande av kliniska prövningar med och tillhandahållande av humanläkemedel som innehåller eller består av genetiskt modifierade organismer och är avsedda att behandla eller förebygga covid-19, COM(2020) 261
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet för perioden

2021–2027 och om upphävande av förordning (EU) nr 282/2014
(programmet EU för hälsa), COM(2020) 405

Undantag från den åttaveckorsfrist som normalt gäller tillämpades när det gäller fyra av utkast. Det skyndsamma förfarandet innebär att EU-institutionerna kan fatta beslut innan åttaveckorsfristen för de nationella parlamentens subsidiaritetsprövningar har löpt ut, vilket kommissionen ansåg var nödvändigt för att åstadkomma snabba och effektiva åtgärder mot covid-19-pandemin. De fyra förslagen gällde tillfälliga ändringar i befintlig lagstiftning eller andra åtgärder för att hantera pandemin.

Utskottets ställningstagande

Socialutskottet bedömer att tillämpningen av subsidiaritetsprincipen överlag har fungerat väl avseende de subsidiaritetsprövningar som utskottet har genomfört under 2020. Det är centralt att rollfördelningen mellan EU:s institutioner och de nationella parlamenten upprätthålls, vilket utskottet anser att kommissionen har beaktat under 2020. Utskottet beslutade att samtliga förslag som kommissionen lade fram inom socialutskottets beredningsområde var förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet har återkommande betonat vikten av att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna respekteras fullt ut. Förslag och åtgärder på EU-nivå måste enligt utskottet medföra ett tydligt mervärde jämfört med åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå. Utskottet vill därför framhålla vikten av att kommissionen i varje utkast till lagstiftning tydligt motiverar varför målen med det föreslagna initiativet bättre kan uppnås på unionsnivå än på nationell nivå.

Konstitutionsutskottet har uppmanat övriga utskott att kommentera hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar vid undantag av åttaveckorsfristen. För socialutskottets del tillämpades ett sådant undantag vid fyra av utskottets fem subsidiaritetsärenden under 2020.

Socialutskottet anser att utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningar inte har påverkats negativt av covid-19-pandemin. Utskottet berördes visserligen av förkortad tidsfrist när det gäller fyra subsidiaritetsprövningar, men utskottet bedömer att ärendena trots det kunde hanteras på ett effektivt och korrekt sätt. När det gäller tre av ärendena fattade utskottet beslut ungefär en vecka efter att förslaget hänvisats till utskottet för subsidiaritetsprövning. Utskottets möjlighet att fatta beslut relativt snabbt beror dock delvis på att utskottet inte fann några skäl att avge ett motiverat yttrande i något av fallen. De förslag som var föremål för undantag från åttaveckorsfristen gällde främst tillfälliga åtgärder mot covid-19-pandemin och ändringar i befintlig lagstiftning. Beredningen av sådana ärenden kan i många fall hanteras snabbare än utkast till ny lagstiftning där utskottet inte gjort någon tidigare bedömning av förenligheten med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet konstaterar att en aspekt som påverkas vid tillämpning av ett skyndsamt förfarande är utskottets möjlighet att inhämta kompletterande uppgifter under beredningen av ärendet. Det kan exempelvis gälla möjligheten att begära in regeringens bedömning av tillämpningen av subsidiaritetsprincipen, vilket enligt utskottet är ett användbart underlag när det gäller utskottets subsidiaritetsprövningar.

Avslutningsvis ser utskottet positivt på att det införts ytterligare en period mellan den 20 december och den 10 januari som borträknas från åttaveckorsfristen, utöver uppehållet i augusti. Det skapar bättre förutsättningar för utskottet att kunna genomföra en subsidiaritetsprövning och vid behov lämna ett motiverat yttrande, även i de fall ett utkast till lagstiftning presenteras i nära anslutning till kammarens juluppehåll.

Stockholm den 11 november 2021

På socialutskottets vägnar

Acko Ankarberg Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Acko Ankarberg Johansson (KD), Kristina Nilsson (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Ann-Christin Ahlberg (S), Mikael Dahlqvist (S), Karin Rågsjö (V), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Yasmine Bladelius (S), Dag Larsson (S), Lina Nordquist (L), Linda Lindberg (SD), Nicklas Attefjord (MP), Pia Steensland (KD), Ulrika Jörgensen (M), Clara Aranda (SD), Anders W Jonsson (C) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

BILAGA 7

Utbildningsutskottets protokoll 2021/22:8

**Utdrag ur
PROTOKOLL**

UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2021/22:8

DATUM 2021-11-09
TID 11:00–12:00
NÄRVARANDE Se bilaga 1

9 § Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Utskottet fortsatte behandlingen av fråga om yttrande till konstitutionsutskottet över riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen.

Utskottet beslutade att yttra sig genom följande protokollsanteckning.

Under den period som är föremål för konstitutionsutskottets innevarande uppföljning genomfördes inga subsidiaritetsprövningar i utbildningsutskottet.

Utbildningsutskottet har tidigare yttrat sig till konstitutionsutskottet över riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (senast 2020/21:UbU2y). I tidigare yttranden har utskottet svarat på i huvudsak motsvarande frågor från konstitutionsutskottet. Eftersom utskottet inte subsidiaritetsprövade några utkast till lagstiftningsakter under 2020 bedöms det inte möjligt att tillföra något ytterligare med anledning av konstitutionsutskottets iakttagelser och frågor.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Vid protokollet
Karolina Gustafson

Exp. 2021-11-11
Konstitutionsutskottet

Rätt utdraget intygar
Cecilia Nordling

BILAGA 8

Trafikutskottets yttrande 2021/22:TU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 11 november 2021 yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som redovisas i en promemoria utarbetad i konstitutionsutskottet. I promemorian redogörs i huvudsak för uppföljningen av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2020. Trafikutskottets yttrande har sin utgångspunkt i de 16 subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under 2020.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 har riksdagen i uppgift enligt 9 kap. 20 § andra stycket riksdagsordningen (RO) att pröva om ett utkast till lagstiftningsakt strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av riksdagens utskott. Enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO ska konstitutionsutskottet följa riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen och varje år meddela kammaren om sina iakttagelser genom ett betänkande.

Vid sammanträdet den 16 september 2021 beslutade konstitutionsutskottet att ge övriga utskott tillfälle att senast den 11 november 2021 yttra sig över iakttagelserna i den promemoria som upprättats av konstitutionsutskottet. Promemorian omfattar de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under perioden den 1 januari–31 december 2020. I promemorian uppmärksammas även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande kommentarer och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag till eller önskemål om förbättringar.

Trafikutskottets subsidiaritetsprövningar 2020

Trafikutskottet subsidiaritetsprövade följande 16 utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg att dessa inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades till kammaren genom protokollsutdrag.

- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för järnvägen (COM(2020) 78)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser (COM(2020) 111)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder med avseende på covid-19-utbrottet och om giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd och uppskjutande av vissa regelbundna kontroller och fortbildningar inom vissa transportlagstiftningsområden (COM(2020) 176)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/352 för att göra det möjligt för hamnledningen eller de behöriga myndigheterna att ge flexibilitet vid uttag av hamninfrastrukturavgifter i samband med utbrottet av covid-19 (COM(2020) 177)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen med anledning av covid-19-pandemin (COM(2020) 178)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av direktiv (EU) 2016/797 och direktiv (EU) 2016/798 vad gäller förlängning av deras införlivandeperiod (COM(2020) 179)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-pandemin (COM(2020) 260)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 168/2013 vad gäller särskilda åtgärder för fordon i slutserier i kategori L till följd av covid-19-utbrottet (COM(2020) 491)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos leverantörer av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet (COM(2020) 568)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 vad gäller förmågan hos Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet att agera som organ för prestationsgranskning för det gemensamma europeiska luftrummet (COM(2020) 577)

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet (COM(2020) 579)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av direktiv (EU) 2016/798 vad gäller tillämpningen av reglerna för järnvägssäkerhet och driftskompatibilitet på den fasta förbindelsen under Engelska kanalen (COM(2020) 623)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter av järnvägssäkerhet och järnvägsförbindelser med avseende på den gränsöverskridande infrastruktur som förbinder unionen och Förenade kungariket genom den fasta förbindelsen under Engelska kanalen (COM(2020) 782)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för att säkerställa grundläggande vägtransporter av gods och passagerare efter slutet av den övergångsperiod som anges i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (COM(2020) 826)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för grundläggande flygförbindelser efter den övergångsperiod som avses i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (COM(2020) 827)
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter på flygsäkerhet med anledning av utgången av den övergångsperiod som anges i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen (COM(2020) 828).

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottets uppföljning av hur subsidiaritetsprincipen tillämpas gör det möjligt för riksdagen att försäkra sig om att subsidiaritetsprincipen tillämpas på ett korrekt sätt och att besluten fattas på rätt nivå. Utskottet välkomnar detta. Nedan följer utskottets kommentarer och bedömningar med anledning av konstitutionsutskottets frågor.

En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande

Likt tidigare yttranden till konstitutionsutskottet konstaterar trafikutskottet att dess beredningsområde präglas av internationellt samarbete. För att lösa gränsöverskridande problem inom beredningsområdet bedöms åtgärder på unionsnivå många gånger vara nödvändiga, vilket har resulterat i ett förhållandevis stort antal utkast till lagstiftningsakter från EU-kommissionen som utskottet har haft att subsidiaritetspröva.

Under 2020 subsidiaritetsprövade utskottet totalt 16 utkast till lagstiftningsakter, vilket är det största antalet utkast som något av riksdagens utskott prövade under det gångna året. Utskottet ansåg att utkasten inte stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades till kammaren genom protokollsutdrag. Under 2019 subsidiaritetsprövade utskottet sju utkast till lagstiftningsakter. Likt 2020 ansåg utskottet inte att dessa utkast stred mot subsidiaritetsprincipen. Antalet subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde under 2020 var därmed högre än under 2019: 16 respektive 7. Det lägre antalet subsidiaritetsprövningar under 2019 kan ses mot bakgrund av den nya institutionella cykeln i EU-institutionerna som inleddes med valet till Europaparlamentet i maj 2019. I sedvanlig ordning minskade antalet utkast till lagstiftningsakter som kommissionen antog inför valet till Europaparlamentet. Därtill hör att den nya von der Leyen-kommissionen tillträdde ovanligt sent, först i december 2019. De utkast till lagstiftningsakter som kommissionen antog inom utskottets beredningsområde under 2019 antogs därmed inte inom ramen för kommissionens reformarbete, utan merparten av utkasten antogs i stället som förberedelse inför att det Förenade kungariket och Nordirland (nedan Storbritannien) skulle utträda ur EU utan ett avtal på utträdesdagen och rörde begränsade och tillfälliga ändringar i befintlig lagstiftning. Samtidigt kan det högre antalet genomförda subsidiaritetsprövningar under 2020 ses mot bakgrund av de oväntade konsekvenser som covid-19-pandemin medförde, liksom att Storbritanniens utträde ur EU närmade sig. Av de 16 utkast som subsidiaritetsprövades under 2020 rörde 7 stycken pandemin och 5 Storbritanniens utträde.

Sedan Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009 och fram till den 31 december 2020 har utskottet subsidiaritetsprövat totalt 133 utkast till lagstiftningsakter. Detta utgör 14 procent av alla utkast som har subsidiaritetsprövats av riksdagen. Endast miljö- och jordbruksutskottet samt finansutskottet har subsidiaritetsprövat fler utkast (159 respektive 150 stycken). De flesta av utkasten som prövats av utskottet har rört områdena transportpolitik (76 stycken), tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden (32 stycken) och transeuropeiska nät (15 stycken). Under samma period har utskottet lämnat totalt 10 utlåtanden med förslag till motiverade yttranden. Endast finansutskottet och skatteutskottet har lämnat fler utlåtanden (18 respektive 12 stycken). Riksdagen har bifallit trafikutskottets förslag i samtliga fall. Av utskottets utlåtanden har 5 rört transportpolitik, 3 har rört tillnärmning av lagstiftning som rör den inre marknaden och ytterligare 3 har rört transeuropeiska nätverk (ett av utkasten hade två rättsliga grunder), vilket är de politikområden som utskottet har prövat flest utkast inom. De sammanlagt 10 utlåtandena med motiverade yttranden visar att även om det många gånger är lämpligt att fatta beslut på unionsnivå inom utskottets beredningsområde behöver det inte alltid vara så.

En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen

Som tidigare nämnts är utskottets beredningsområde internationellt präglad med många gränsöverskridande frågor som i stor utsträckning förutsätter överstatliga regleringar. EU har mot denna bakgrund getts betydande beslutskompetens inom både transport- och telekomområdet. Utrymmet för nationell lagstiftning inom utskottets beredningsområde är således till viss del redan in-tecknat och har varit så en längre tid. Andelen nya initiativ jämfört med förenklingsinitiativ, förordningar jämfört med direktiv och beslut, liksom förekomsten av delegerade akter, kan ge ytterligare fingervisning om utvecklingen av utrymmet för nationella åtgärder inom utskottets beredningsområde till följd av utkast till lagstiftningsakter på EU-nivå.

En genomgång av utkasten till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2020 visar att utkasten rörde frågor där det redan finns lagstiftning på unionsnivå. Av de totalt 16 utkasten var 15 stycken utkast till förordningar. Endast ett av utkasten rörde ett förslag till beslut. Det stora antalet förordningar kan ses mot bakgrund av att 12 utkast rörde ändringar av en mer brådskande karaktär, såsom åtgärder till följd av covid-19-pandemin samt i fråga om Storbritanniens utträde ur EU. I dessa fall innebär en förordning bättre möjligheter till ett snabbt införlivande i den nationella lagstiftningen jämfört med ett direktiv. Utkasten som rörde Storbritanniens utträde antogs dessutom i syfte att förbereda för en avtalslös period efter utträdet och handlade därför om begränsade och tillfälliga ändringar i befintlig lagstiftning. Utkasten som antogs till följd av pandemin rörde på samma vis begränsade och tillfälliga ändringar i befintlig lagstiftning. De övriga 4 utkasten kan klassas som s.k. förenklingsinitiativ, varav 1 rörde ett beslut och de andra 3 mindre tillfälliga justeringar och omarbetningar av befintlig lagstiftning. Av de 16 utkast som prövades av utskottet under 2020 innehöll 8 förslag om att kommissionen skulle ges befogenhet att anta delegerade akter eller genomförandeakter, dvs. komplettera eller göra tillägg till icke väsentliga delar av lagstiftningsakter.

Generellt kan konstateras att förordningar per definition är direkt tillämpliga i nationell lagstiftning och på så sätt verkar mer inskränkande på medlemsstaternas utrymme för nationella åtgärder jämfört med direktiv. Delegerade akter har även de en lagstiftningsfunktion, vilket innebär minskat utrymme för nationella åtgärder, men dessa akter granskas inte av de nationella parlamenten. I sammanhanget kan det noteras att hälften av utkasten, 8 av 16, som utskottet subsidiaritetsprövade under 2020 innehöll delegerade akter eller genomförandeakter, vilket är fler än 2019 då 3 av 7 utkast innehöll delegerade akter. Trots att det nationella handlingsutrymmet oundvikligen minskar över

tid till följd av att gemensamma EU-bestämmelser införs har utskottet gjort bedömningen att merparten av kommissionens utkast till lagstiftningsakter mellan 2009 och 2020 var förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Utskottet ser som tidigare positivt på att kommissionen under de senaste åren har betonat behovet av att stärka tillämpningen och upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen i EU:s beslutsfattande, liksom att kommissionen planerar att vidta åtgärder i detta syfte. Utskottet anser också likt tidigare att det återstår att se hur kommissionen kommer att arbeta för att stärka subsidiaritetsprincipens tillämpning och upprätthållande.

En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen

I samtliga utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2020 finns en motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen. I 7 av dessa utkast är kommissionens motivering mycket kortfattad och omfattar endast någon enstaka mening. I dessa fall kan kommissionens motivering rent principiellt bedömas som otillfredsställande. Av dessa 7 utkast med bristfällig motivering rör 4 åtgärder till följd av covid-19-pandemin och 3 Storbritanniens utträde ur EU. I övriga 9 utkast till lagstiftningsakter är kommissionens motiveringar något mer utvecklade.

Inget av de 16 utkasten till lagstiftningsakter underbyggs med en konsekvensbedömning. I de 7 utkast som antogs med anledning av pandemin hänvisar kommissionen till situationens brådskande karaktär som grund till att det inte gjorts någon konsekvensbedömning. För de 5 utkast som antogs mot bakgrund av Storbritanniens utträde anger kommissionen att en konsekvensbedömning inte är nödvändig på grund av den exceptionella situationen och den begränsade period under vilken Storbritanniens status ändras. För de 2 utkast som rör det gemensamma europeiska luftrummet hänvisar kommissionen till två konsekvensbedömningar som gjordes 2013. För utkastet som rör ett beslut om ett Europaår för järnvägen anger kommissionen att det inte krävs någon konsekvensbedömning eftersom målet med det föreslagna initiativet ligger inom ramen för befintliga unionsprogram och att förslaget inte skulle leda till att kommissionen antar några lagstiftningsakter. Vad gäller utkastet om behandling av personuppgifter och andra uppgifter för att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet nämner kommissionen att ett kommande och relaterat lagförslag kommer att åtföljas av en konsekvensbedömning.

Utskottet har vid upprepade tillfällen påtalat vikten av att kommissionen, i egenskap av det organ som utreder och lägger fram förslag, lämnar fullgoda motiveringar i subsidiaritetsfrågan, liksom att avsaknaden av fullgoda motiveringar utgör en svaghet i unionens lagstiftningsarbete. Det är därmed angeläget att kommissionen fortsätter sitt arbete med att säkerställa att varje utkast till lagstiftningsakt åtföljs av en förbättrad motivering av hur initiativet svarar mot subsidiaritetsprincipen. Vidare understryker utskottet som tidigare

vikten av att kommissionen också underbygger sina motiveringar med konsekvensanalyser.

Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information

Ipex används av utskottets kansli i samband med vissa mer komplexa subsidiaritetsprövningar för att få en överblick av ärendegången i andra nationella parlament, främst i fråga om vilka parlament som genomför en prövning samt var i prövningen de befinner sig. Under 2020 var nyttan av Ipex begränsad eftersom de subsidiaritetsprövningar som utskottet genomförde var relativt okomplicerade. Utskottet anser vidare att den information som finns att tillgå i Ipex i regel är begränsad eftersom alla nationella parlament har samma tidsram för sina subsidiaritetsprövningar. Det bör i sammanhanget noteras att kommissionen under 2020 föreskrev undantag från tidsfristen för subsidiaritetsprövning på åtta veckor för de flesta av utkasten som utskottet behandlade under året. Därmed var tidsramen snävare än vanligt, vilket ytterligare försvårade möjligheten att ta del av andra nationella parlaments synpunkter i fråga om subsidiaritetsprincipen. Utskottet anser likt tidigare att det torde finnas förbättringspotential för Ipex användbarhet, såsom i fråga om en mer konsekvent tillämpning av vilken information som läggs in i systemet, i vilket skede samt på vilket språk för att öka dess användbarhet i kansliets handläggning av subsidiaritetsärendena.

Vidare har utskottets kansli löpande kontakt med riksdagens representant vid EU:s institutioner. Kansliet har haft möjlighet att peka ut ett begränsat antal frågor som riksdagens representant sedan har bevakat för utskottets räkning på en övergripande nivå. Eftersom förslagen som subsidiaritetsprövades under 2020 inte bedömdes vara kontroversiella ur ett subsidiaritetsperspektiv var det varken nödvändigt att hämta in information eller lämna information till riksdagens representant. Frågan om kompletterande informationsutbyte med andra nationella parlament var följaktligen inte heller aktuell under 2020. Vidare anser utskottet, liksom i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet, att kontakten med riksdagens representant fungerar mycket väl.

Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen

Av de utkast till lagstiftningsakter som utskottet subsidiaritetsprövade under 2020 föreskrev kommissionen undantag från åttaveckorsfristen för en majoritet av utkasten (9 av 16 stycken). Av dessa 9 utkast där undantag

föreskrevs rörde 5 covid-19-pandemin, och för 4 av utkasterna föreskrevs undantag med anledning av Storbritanniens stundande utträde.

För utskottets del innebär subsidiaritetsprövningar av förslag som hanteras skyndsamt av EU-institutionerna en viss utmaning eftersom det ställer krav på en skyndsamt hantering även av utskottet, vilket kan innebära att utskottet måste frånga ordinarie beredningsprocess. Undantaget från åttaveckorsfristen möjliggjorde dessutom för EU-institutionerna att fatta beslut om en lagstiftningsakt innan de nationella parlamenten hade hunnit göra sina subsidiaritetsprövningar. I sammanhanget kan det konstateras att utskottet under 2020 subsidiaritetsprövade alla 9 utkast som hanterades skyndsamt av unionen innan en överenskommelse hade nåtts och antagits i EU-institutionerna.

Utskottets möjlighet att hantera dessa subsidiaritetsprövningar trots de korta ledtiderna berodde bl.a. på utskottets bedömning av dessa utkast som relativt okomplicerade. För flertalet utkast var regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning inte tillgänglig vid prövningstillfället i utskottet. Eftersom utkasterna i fråga ansågs som relativt okontroversiella var dock utskottets uppfattning att regeringens bedömning inte behövde hämtas in. Om utskottet hade bedömt annorlunda och beslutat att begära in regeringens ståndpunkt hade detta sannolikt påverkat utskottets möjlighet att subsidiaritetspröva utkasterna före överenskommelse och antagande av rättsakterna i EU-institutionerna. Därutöver kan tilläggas att möjligheten att sammankalla till digitala utskottssammanträden möjligtvis underlättade att skyndsamt sammankalla utskottet för en snabb hantering av de mer brådskande subsidiaritetsärendena.

Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag till eller önskemål om förbättringar

Trafikutskottets subsidiaritetsprövningar görs vanligtvis vid ett eller två beredningstillfällen. Under 2020 fattade utskottet beslut vid första beredningstillfället vid samtliga subsidiaritetsprövningar, vilket hade att göra med ärendenas okomplicerade och, i vissa fall, brådskande karaktär. Inför varje subsidiaritetsprövning upprättade kansliet i sedvanlig ordning en föredragningspromemoria som innehöll information om förslagets tidsfrist, bakgrund och innehåll, kommissionens motivering och, om den fanns tillgänglig, regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning.

Regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning är viktig för utskottet, inte minst vid mer komplexa subsidiaritetsärenden. Under 2020 fanns regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning tillgänglig när utskottet fattade beslut i 3 subsidiaritetsprövningar av totalt 16, vilket kan jämföras med föregående år när den fanns tillgänglig vid 4 av 7 prövningstillfällen. Vid dessa 3 subsidiaritetsprövningar inkom regeringen med en faktagrupp i ett tidigt skede av beredningen. I övriga fall ansåg

utskottet, som nämnt, att det inte fanns någon anledning att begära in regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämplighet.

Utskottet anser likt tidigare att tiden för subsidiaritetsprövningar ibland upplevs som knapp och att de korta ledtiderna ställer krav på god framförhållning i fråga om planering. Detta visade sig inte minst under 2020 då flera utkast som rörde pandemin och Storbritanniens utträde ur EU behandlades skyndsamt. I sammanhanget anser utskottet att undantag från åttaveckorsfristen kan anses vara något problematiskt eftersom mycket av den information som bör bearbetas inför en subsidiaritetsprövning varken fanns tillgänglig inför eller vid prövningstillfällena. Som nämnt fanns regeringens bedömning av subsidiaritetsprincipens tillämpning tillgänglig endast vid 3 prövotillfällen. Dessutom var kommissionens motivering i fråga om subsidiaritetsprincipen mycket kortfattad och därmed bristfällig, i synnerhet för de utkast som omfattades av undantag från åttaveckorsfristen.

Bristen på denna information hade kunnat innebära praktiska problem för utskottet att hinna fördjupa sig i de enskilda ärendena inom de givna tidsramarna. Som tidigare nämnts bedömde utskottet dock utkasten som okontroversiella under 2020, inklusive de utkast där undantag från tidsfristen föreskrevs. Om utskottet hade hanterat utkast till lagstiftningsakter av en mer komplicerad karaktär hade det blivit svårare för utskottet att göra en korrekt bedömning baserat på den begränsade information som fanns att tillgå. Om utskottet dessutom hade ansett att ett utkast stred mot subsidiaritetsprincipen, hade undantaget från åttaveckorsfristen inneburit en risk för att ett beslut om samma lagstiftningsakt redan hade antagits av EU-institutionerna innan riksdagen hunnit lämna ett motiverat yttrande i frågan. Detta hade i sin tur försvårat för en god parlamentarisk förankring och upprätthållandet av subsidiariteten.

Covid-19-pandemin samt Storbritanniens utträde ur EU kan dock beskrivas som exceptionella situationer och omständigheter, vilket motiverar kommissionens beslut att föreskriva undantag från tidsfristen på åtta veckor. Med hänvisning till det ovannämnda anser utskottet att det är viktigt att denna typ av undantag inte blir en norm i fortsättningen för utkast till lagstiftningsakter som inte kan anses omfattas av förmildrande omständigheter. Därtill understryker utskottet behovet av att få ta del av tidiga ståndpunkter från regeringens sida i fråga om subsidiaritetsprincipens tillämpning för att underlätta prövningarna.

Stockholm den 28 oktober 2021

På trafikutskottets vägnar

Jens Holm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jens Holm (V), Magnus Jacobsson (KD), Teres Lindberg (S), Denis Begic (S), Maria Stockhaus (M), Jasenko Omanovic (S), Sten Bergheden (M), Jimmy Ståhl (SD), Anders Hansson (M), Thomas Morell (SD), Johan Büser (S), Elin Gustafsson (S), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD), Emma Berginger (MP) och Mikael Larsson (C).

BILAGA 9

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2021/22:MJU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2020

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har beslutat att ge övriga utskott tillfälle att yttra sig över de iakttagelser om riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen som konstitutionsutskottet har redovisat i en promemoria. Konstitutionsutskottet vill att utskotten redogör för och bedömer vissa angivna frågor. Konstitutionsutskottets uppföljning gäller de subsidiaritetsprövningar som gjordes i riksdagen under tiden den 1 januari–31 december 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

I detta yttrande redovisar miljö- och jordbruksutskottet sina kommentarer och bedömningar i fråga om konstitutionsutskottets promemoria.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Sedan dess har riksdagen enligt 9 kap. 20 § riksdagsordningen (RO) som uppgift att pröva om ett utkast till lagstiftning strider mot subsidiaritetsprincipen. Prövningen utförs av utskotten i riksdagen.

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § RO följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. I promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2020 (pm 2021-09-16) redogörs för uppföljningen av de subsidiaritetsprövningar som genomfördes i riksdagen under tiden fr.o.m. den 1 januari t.o.m. den 31 december 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas. Mot denna bakgrund önskar konstitutionsutskottet särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Miljö- och jordbruksutskottets subsidiaritetsprövningar under 2020

Miljö- och jordbruksutskottet prövade nio utkast till lagstiftningsakter under 2020. Utskottet ansåg att inget av förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket meddelades kammaren genom protokollsutdrag. Prövningarna rörde följande lagstiftningsförslag:

- COM(2020) 80 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordning (EU) 2018/1999 (Europeisk klimatlag)
- COM(2020) 137 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets beslut 2003/17/EG vad gäller likvärdighet av fältbesiktningar i Ukraina av utsäde av stråsäd och om likvärdighet av stråsäd som produceras i Ukraina
- COM(2020) 142 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1379/2013 och förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att lindra de effekter som covid-19-utbrottet får inom fiskeri- och vattenbrukssektorn
- COM(2020) 186 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1305/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att ge exceptionellt tillfälligt stöd inom ramen för Ejflu för att hantera covid-19-utbrottet
- COM(2020) 233 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1628 vad gäller dess övergångsbestämmelser för att hantera konsekvenserna av covid-19-krisen
- COM(2020) 483 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion vad gäller datumet för tillämpning och vissa andra datum som anges i den förordningen
- COM(2020) 563 Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordning (EU) 2018/1999 (Europeisk klimatlag)
- COM(2020) 642 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1367 /2006 av den 6 september 2006 om tillämpning av bestämmelserna i Århuskonventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor på gemenskapens institutioner och organ
- COM(2020) 652 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030.

Utskottets ställningstagande

En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.

Vad gäller de senaste två åren, dvs. 2019 och 2020, noterar utskottet följande. Under 2019 prövade utskottet fyra utkast till lagstiftningsakter. I samtliga dessa fall ansåg utskottet att förslagen var förenliga med subsidiaritetsprincipen. Under 2020 prövade utskottet nio förslag. I samtliga dessa fall ansåg utskottet att förslagen var förenliga med subsidiaritetsprincipen.

Av de nio förslag som utskottet prövade under 2020 handlade fyra förslag om miljö (artikel 192), tre om jordbruk och fiskeri (artikel 42 och 43), ett om tillnärmning av lagstiftning (artikel 114) och ett om jordbruk och fiskeri samt ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (artikel 43 och 175, s.k. dubbel rättslig grund). Fyra av förslagen under 2020 handlade om åtgärder för att på olika sätt hantera situationer som uppkommit till följd av covid-19-pandemin.

Vad gäller det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar 2010–2020 noterar utskottet att riksdagens utskott genomförde totalt 975 subsidiaritetsprövningar under perioden. Av dessa prövades 159 utkast av miljö- och jordbruksutskottet, vilket är flest av alla utskott. Utskottets samlade bedömning av subsidiaritetsgranskningen under denna tioårsperiod är att det funnits en betydande variation år från år i antalet lagstiftningsförslag som tilldelats utskottet totalt och uppdelat på utskottets sakområden samt i kvaliteten på kommissionens motiveringar av förslagens förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Utskottet kan bl.a. notera att intensiteten i kommissionens lagstiftningsinitiativ i hög grad är beroende av det sittande kollegiets prioriteringar.

En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammanlagda utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.

Utskottet har vid upprepade tillfällen framfört i sina yttranden till konstitutionsutskottet att svensk lagstiftning på både miljö- och jordbruksområdet är synnerligen intimt knuten till EU-rätten. När det gäller miljöfrågor, inte minst klimatfrågor, har det nationella såväl som det EU-gemensamma regelverket i sin tur en mycket nära koppling till internationella överenskommelser och avtal. Utskottet har påpekat att gemensamma åtgärder många gånger är nödvändiga för att uppnå politiska mål, exempelvis att hållbart förvalta gemensamma naturtillgångar eller att bekämpa gränsöverskridande miljöproblem.

Ett exempel är EU:s kemikaliepolitik som är resultatet av medlemsstaternas samlade ansträngningar för att kontrollera farliga ämnen. I EU:s kemikalieförordning Reach finns det i dagsläget ca 23 000 ämnen registrerade, vilket skulle ha varit närmast omöjligt för medlemsstaterna att generera och hantera var för sig. Utskottet har i andra sammanhang framfört att EU:s kemikaliepolitik i flera avseenden är frukten av ett mycket framgångsrikt svenskt påverkansarbete. Medan lagstiftningsutrymmet onekligen begränsats nationellt har Sverige i gengäld fått möjligheten att påverka utformningen av kemikaliekontrollen i ett mycket större sammanhang.

När det gäller konstitutionsutskottets fråga om i vilken mån utrymmet för nationella åtgärder har *minskat* sedan 2010 till följd av EU-rättens utveckling vill utskottet framhålla följande. Redan vid den tidpunkt då Sverige gick med i EU, dvs. januari 1995, var EU-rätten på utskottets beredningsområde mycket omfattande. Framför allt jordbrukspolitiken karaktäriserades av en mycket hög grad av harmonisering. Den gemensamma jordbrukspolitiken har sedan dess genomgått ett antal reformer. I reformpaketet som presenterades sommaren 2018 lanserade kommissionen en s.k. genomförandemodell genom vilken de grundläggande parametrarna (t.ex. mål, breda typer av interventioner och grundläggande krav) fastställs på unionsnivå, medan medlemsstaterna i större utsträckning än tidigare ska ansvara för hur de överenskomna målen ska nås. Den nya modellen innebär alltså att medlemsstaterna fick ett större inflytande över utformningen av t.ex. kontroller och sanktioner jämfört med tidigare regelverk. Mot denna bakgrund bedömde kommissionen att reformpaketet inte bara var förenligt med subsidiaritetsprincipen utan att det skulle "utöka subsidiariteten"¹.

En liknande typ av utveckling kan noteras inom den gemensamma fiskeripolitiken som reviderats betydligt sedan 2010. Medan EU:s beslutandemakt är mycket omfattande när det gäller marint fiske finns det frågor om det kustnära fisket över vilka lagstiftningskompetensen delegerats tillbaka till medlemsstaterna. Möjligheterna till deltagande och regional förankring har stärkts, och enskilda medlemsstater tillåts att i hög grad själva reglera det fiske som bedrivs inom tolv nautiska mil från baslinjerna.

En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.

Det hör till sakens natur att det nationella lagstiftningsutrymmet kommer att begränsas över tid på sakområden över vilka befogenheten är delad mellan medlemsstaterna och EU. Utskottet konstaterar att EU-rätten inom såväl jordbruks- som miljöpolitiken är mycket omfattande. Inte desto mindre är det av yttersta vikt att kommissionen fortsätter att utförligt motivera sina utkast till lagstiftningsakter utifrån subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, inte bara för att de nationella parlamenten ska kunna granska förslagens

¹ Se COM(2018) 392–394

förenlighet med subsidiaritetsprincipen utan även för att EU:s lagstiftningsprocess ska vara så effektiv och av så hög kvalitet som möjligt.

Utskottet har i tidigare yttranden till konstitutionsutskottet påpekat att kommissionen vid tillfällena brustit på denna punkt. Som exempel kan det noteras att det under 2013 saknades motivering i 9 av de 21 förslag som utskottet prövade det året. Utskottet har tidigare framfört att denna statistik förbättrats under de senaste åren, och 2020 var inget undantag i detta avseende. Samtliga förslag som prövades av utskottet under 2020 var motiverade utifrån subsidiaritetsprincipen, även de förslag till åtgärder som ingen annan än kommissionen hade kunnat lägga fram.

Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Inter-parliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.

Utskottets kansli redovisar i regel den information som finns tillgänglig på Ipex i samband med utskottets granskning av lagstiftningsförslag.

Utskottet får dessvärre även detta år konstatera att utbytet mellan de nationella parlamenten på plattformen Ipex är av begränsad nytta. Problemen ligger liksom tidigare i att de flesta andra parlament/kammare inte lägger upp information om hur de ser på de aktuella förslagen, att den eventuella information som läggs upp inte finns översatt till engelska och slutligen läggs information oftast upp mot slutet av tidsfristen, vilket innebär att den inte finns tillgänglig i anslutning till utskottets beredning. Utskottets uppfattning i denna del kvarstår, och utskottet understryker att möjligheterna till mellanparlamentariskt utbyte behöver utvecklas för att kunna bidra till dels utskottets ärendehantering, dels subsidiaritetsprövningens effektivitet.

Vad gäller riksdagens representant ser utskottet ett mycket stort värde i att dels få information om hur andra parlament/kammare ser på ett givet ärende, dels sprida information om vad utskottet och riksdagen har landat i för bedömning. Som utskottet tidigare framfört är en kontakt med riksdagens representant, och i förlängningen andra parlament/kammare, framför allt aktuell i de fall det finns betänksamheter i fråga om lagstiftningsförslagets förenlighet med subsidiaritets- och/eller proportionalitetsprincipen. I förslag som är okomplicerade utifrån sin förenlighet med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna finns det sällan någon anledning att initiera en sådan kontakt. Därför hade utskottet, tillika utskottskansliet, ingen kontakt med riksdagens representant under 2020 för att utbyta information om subsidiaritetsprövningen. Utskottskansliet hade dock kontakt med riksdagens representant under 2021 med anledning av kommissionens förslag till batteriförordning (COM(2020) 798), vilket kommenteras nedan.

Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.

Utskottet bedömer att subsidiaritetsprövningen, liksom utskottets verksamhet i övrigt, fungerat väl under covid-19-pandemin. Utskottet har kunnat behandla samtliga ärenden inom tidsfristen på åtta veckor.

Utskottet vill i sammanhanget framhålla att fyra av de nio utkast till lagstiftningsakter som utskottet prövade under 2020 direkt syftade till att på olika sätt mildra konsekvenserna av covid-19-pandemin.

Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Utskottet har sedan Lissabonfördragets ikraftträdande prövat ett betydande antal utkast till lagstiftningsakter, och utskottet vill mot denna bakgrund framföra en generell iakttagelse i fråga om vilken typ av invändningar som ryms inom förfarandet.

Lissabonfördraget innebär att nationella parlament har möjlighet att aktivt värna den nationella beslutandemakten och därigenom bidra till att EU-rätten håller en hög kvalitet. Utskottet noterar att till följd av att riksdagen valt att inte delta i den s.k. politiska dialogen är subsidiaritetsprövningen det instrument som utskotten har till sitt förfogande när det gäller att framföra åsikter till förslagsställaren om lagstiftningsinitiativens förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Utskottet anser givetvis att den roll som de nationella parlamenten har i att granska utkast till lagstiftningsförslag ska förvaltas på bästa sätt.

Utskottet har i sin prövning tagit fasta på att konstitutionsutskottet redan i sin första uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen (bet. 2010/11:KU18) anfört att prövningen innefattar ett visst mått av proportionalitetsbedömning. Så som det har uttryckts inom ramen för konstitutionsutskottets uppföljning vid tidigare tillfällen är det i praktiken mycket svårt att dra en gräns mellan prövningen av förslagens proportionalitet och subsidiaritet. Utskottet anser att förhållandet mellan de båda principerna och frågan om vilken betydelse proportionalitetsprincipen kan ha vid riksdagens prövning ständigt behöver belysas såväl av fackutskotten som av konstitutionsutskottet i dess uppföljning.

Utskottet noterar att majoriteten av de unionsakter som antas varje år antas av kommissionen i enlighet med de befogenheter som den tilldelats av Europaparlamentet och rådet i egenskap av medlagstiftare, antingen genom delegerade akter eller genom genomförandeakter. Utskottet noterar i sammanhanget att konstitutionsutskottet uttalat att det från subsidiaritets synpunkt i princip inte har någon betydelse om en åtgärd regleras i en lagstiftningsakt, delegerad akt eller genomförandeakt, så länge regleringen är på EU-nivå.

Utskottet bedömer samtidigt att det är en principiell skillnad mellan att delegera beslutandemakt till EU:s lagstiftare, som fattar beslut genom ett

lagstiftningsförfarande, och till kommissionen, som antar rättsakter genom ett förfarande som kan innebära en mycket begränsad möjlighet till insyn och påverkan från nationella myndigheter. Utskottet bedömer vidare att räckvidden av den befogenhet som medlemsstaterna ska delegera till kommissionen kan vara relevant ur såväl proportionalitets- som subsidiaritetshänseende.

Utskottet tar fasta på att det inte finns något som hindrar utskotten från att i sina yttranden, om de så önskar, även ta upp subsidiaritetsprövningar som har genomförts senare än det år som konstitutionsutskottets uppföljning avser. Som exempel vill utskottet därför framhålla sin granskning av kommissionens förslag till en batteriförordning (COM(2020) 798) som presenterades i december 2020 men där utskottets granskning av ärendet avslutades först i början av 2021. I utkastet till lagstiftningsakt föreslogs ett fyrtiotal bemyndiganden för kommissionen att anta dels delegerade akter, dels genomförandekter, för att vid behov vidareutveckla förordningen. Bland annat föreslogs att kommissionen skulle bemyndigas att fastställa obligatoriska mål för offentlig upphandling av batterier. Utskottet noterade i sin prövning av ärendet att EU:s lagstiftare enligt artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt kan delegera befogenhet till kommissionen att anta rättsakter som kompletterar eller ändrar vissa icke väsentliga delar av lagstiftningen. En rättsakts väsentliga delar ska tas fram genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet, dvs. beslutas av unionens lagstiftare. Utskottet bedömde att det kunde finnas anledning att ifrågasätta om den föreslagna delegeringen var förenlig med denna bestämmelse, som är grundläggande för det EU-gemensamma lagstiftningsarbetet, och huruvida delegeringarna var motiverade och avgränsade. Med beaktande av vad konstitutionsutskottet tidigare uttalat i frågan bedömde dock utskottet att det inte var motiverat att föreslå ett motiverat yttrande.

Den parlamentariska EU-kommittén uppmanade utskotten att beakta de angivna ramarna för subsidiaritetsprövningen och hänvisade till möjligheten att framföra synpunkter som inte direkt hänför sig till subsidiaritetsprincipens tillämpning genom överläggningar med regeringen (framst. 2017/18:URF1). Utskottets erfarenhet är dock att det i praktiken sällan finns tid att lyfta lagtekniska frågeställningar vid överläggningen med regeringen. Sådana diskussioner bör dessutom rimligen tas i ett tidigare skede.

Utskottet vill vidare framhålla att erfarenheter från subsidiaritetsprövningen i andra medlemsstater visar att det är relativt vanligt förekommande att parlament/kammare utifrån ett subsidiaritetsperspektiv har invändningar mot kommissionens förslag till delegering². I ett betydande antal yttranden har nationella parlament/kammare uttryckt missnöje i denna del, t.ex. att det föreslagna bemyndigandet inte är tillräckligt väl motiverat eller avgränsat och att detta strider mot subsidiaritetsprincipen och/eller försvårar parlamentets skyldighet att granska förslagens förenlighet med subsidiaritetsprincipen. Det

² Granat, Katarzyna (2018). *The Principle of Subsidiarity and its Enforcement in the EU Legal Order. The Role of National Parliaments in the Early Warning System*. Oxford: Hart Publishing.

finns även exempel på svar från kommissionen i vilka kommissionen går det nationella parlamentet/kammaren till mötes i detta hänseende.

Utskottet vill mot denna bakgrund aktualisera frågeställningen om i vilken utsträckning invändningar om delegeringar till kommissionen bör inrymmas i utskottens subsidiaritetsgranskning.

Stockholm den 9 november 2021

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Kristina Yngwe

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kristina Yngwe (C), Maria Gardfjell (MP), Hanna Westerén (S), Isak From (S), John Widegren (M), Runar Filper (SD), Magnus Manhammar (S), Betty Malmberg (M), Martin Kinnunen (SD), Malin Larsson (S), Magnus Oscarsson (KD), Marlene Burwick (S), Jakob Olofsgård (L), Staffan Eklöf (SD), Ulrika Heie (C), Marlène Lund Kopparklint (M) och Jon Thorbjörnson (V).

BILAGA 10

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2021/22:AU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 11 november 2021 yttra sig över iakttagelserna i promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen. Konstitutionsutskottets uppföljning behandlar de subsidiaritetsärenden som prövats av riksdagen under kalenderåret 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Utskottet kommenterar i yttrandet konstitutionsutskottets iakttagelser när det gäller arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar.

Utskottet bedömer att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området har minskat de senaste åren till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU. Vidare konstaterar utskottet att av totalt åtta utlåtanden 2009–2020 har utskottet lämnat fem utlåtanden till kammaren bara under perioden 2018–2020.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Inledning

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § andra stycket riksdagsordningen (RO) följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i riksdagen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottet meddelar sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

Uppföljningen 2021 behandlar de subsidiaritetsärenden som prövats i riksdagen under kalenderåret 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 11 november 2021 yttra sig över iakttagelserna i promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2020, daterad 2021-09-16.

Konstitutionsutskottet efterfrågar särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar 2020

Arbetsmarknadsutskottet genomförde tre subsidiaritetsprövningar under 2020. Prövningarna avsåg följande utkast till lagstiftningsakter:

- Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden plus (ESF+), COM(2020) 447.
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet, COM(2020) 571.
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen, COM(2020) 682.

Utskottet ansåg att direktivförslaget om tillräckliga minimilöner stred mot subsidiaritetsprincipen (utl. 2020/21:AU6) medan övriga två förslag inte bedömdes strida mot subsidiaritetsprincipen.

Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar 2019

Arbetsmarknadsutskottet genomförde två subsidiaritetsprövningar under 2019. Prövningarna avsåg följande utkast till lagstiftningsakter:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1309/2013 om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020), COM(2019) 397.
- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut nr 573/2014/EU om ett utökat samarbete mellan de offentliga arbetsförmedlingarna, COM(2019) 620.

Utskottet ansåg inte att något av förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen.

Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar sedan 2009

Arbetsmarknadsutskottet har under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövat 35 utkast till lagstiftningsakter.

Arbetsmarknadsutskottet har lämnat totalt åtta utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav sju har lett till motiverade yttranden från riksdagen.

2011 lämnade utskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden och 2012 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. 2017 lämnade utskottet på förslag av en minoritet ett utlåtande som inte ledde till något motiverat yttrande från riksdagen. 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden och 2020 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet yttrade sig senast över iakttagelserna i konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen 2019 (2019/20:AU2y). Uppföljningen gällde genomförda subsidiaritetsprövningar under 2018 och tidigare. Utskottet konstaterade då att antalet motiverade yttranden i förhållande till antalet prövningar var relativt högt för arbetsmarknadsutskottet jämfört med andra utskott. Utskottet konstaterade även att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området, såväl lagstiftningsåtgärder som åtgärder av arbetsmarknadens parter, hade minskat som en konsekvens av två då nyligen antagna lagstiftningsakter.

Under 2020 lämnade utskottet ännu ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande på det arbetsrättsliga området (utl. 2020/21:AU6). Utlåtandet rörde ett förslag till direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen, COM(2020) 682. Utskottet bedömer att detta direktiv, om det antas, kommer att leda till att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området minskar ytterligare.

I utlåtandet om tillräckliga minimilöner ifrågasatte utskottet inledningsvis den rättsliga grunden för förslaget och ansåg att EU saknade nödvändig kompetens att lagstifta på det aktuella området. Utskottet framhöll att en åtgärd på EU-nivå redan av detta skäl hade begränsade förutsättningar att på ett effektivt och träffsäkert sätt bidra till målet med åtgärden.

Utskottet övergick därefter till frågan om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i förslaget eftersom kommissionen i egenskap av förslagsställare genom en skrivelse till de nationella parlamenten hade satt igång subsidiaritetskontrollmekanismen. Utskottet ansåg att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och framhöll att åtgärder som rör lönebildning bäst regleras på nationell nivå. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag och lämnade ett motiverat yttrande till EU:s institutioner.

Det fanns ett stort intresse hos andra nationella parlament för riksdagens subsidiaritetsprövning av förslaget om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen. Då riksdagen genomförde prövningen relativt snabbt hade andra nationella parlament möjlighet att ta del av riksdagens motiverade yttrande i god tid innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningarna löpte ut. Detta skedde framför allt genom att utlåtandet laddades upp i Ipex, men även genom kontakter med andra nationella parlament via riksdagens representant vid EU:s institutioner.

När det gäller det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar sedan 2009 kan utskottet konstatera att av de totalt sju utlåtanden som har lett till motiverade yttranden från riksdagen under perioden 2009–2020 lämnades tre under perioden 2009–2017 och fyra under perioden 2018–2020. Därutöver lämnade utskottet 2017 ett utlåtande där en minoritet föreslog ett motiverat yttrande. Av totalt åtta utlåtanden 2009–2020 har utskottet alltså lämnat fem utlåtanden bara under perioden 2018–2020. Därtill lämnade utskottet på begäran av en minoritet ett utlåtande våren 2021 om transparens i lönesättningen (utl. 2020/21:AU15). Utlåtandet ledde dock inte till ett motiverat

yttrande från riksdagen. Sistnämnda subsidiaritetsprövning ingår inte i årets uppföljning men förstärker enligt utskottet bilden av att antalet utlåtanden från utskottet har ökat.

Utskottet vill avslutningsvis understryka vikten av att EU respekterar medlemsstaternas nationella kompetens på det arbetsmarknadspolitiska området och kommer även fortsättningsvis att noga granska lagstiftningsinitiativ från EU och aktivt verka för att den svenska arbetsmarknadsmodellen värnas inom EU-samarbetet.

Stockholm den 19 oktober 2021

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Roger Haddad

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Roger Haddad (L), Mats Green (M), Patrik Björck (S), Saila Quicklund (M), Helén Pettersson (S), Ali Esbati (V), Josefin Malmqvist (M), Johan Andersson (S), Michael Anefur (KD), Serkan Köse (S), Ann-Christine From Utterstedt (SD), Leila Ali-Elmi (MP), Malin Danielsson (L), Marianne Fundahn (S), Helena Vilhelmsson (C), Angelika Bengtsson (SD) och Christina Tapper Östberg (SD).

BILAGA 11

Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen 2020

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
KU	COM(2020) 225	Förslag till rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 168/2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter	2020-06-16		
FiU	COM(2020) 280	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2014/65/EU vad gäller informationskrav, produktstyrning och positionslimiter för att stödja återhämtningen efter covid-19-pandemin	2020-09-10		
	COM(2020) 281	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/1129 vad gäller EU-återhämtningsprospektet och riktade justeringar för finansiella mellanhänder för att stödja återhämtningen efter covid-19-pandemin	2020-09-10		
	COM(2020) 282	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/2402 om inrättande av ett särskilt ramverk för värdepapperisering och om inrättande av ett särskilt ramverk för enkel, transparent och standardiserad värdepapperisering för att stödja återhämtningen efter covid-19-pandemin	2020-09-10		
	COM(2020) 283	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 575/2013 vad gäller anpassningar av ramverket för värdepapperisering för att stödja den ekonomiska återhämtningen efter covid-19-pandemin	2020-09-10		
	COM(2020) 310	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordningarna (EU) nr 575/2013 och (EU) 2019/876 vad gäller anpassningar mot bakgrund av covid-19-pandemin	2020-05-19		
	COM(2020) 337	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1011 vad gäller undantag för vissa referensvärden för tredjelandsvalutor och fastställande av ersättningsreferensvärden för vissa referensvärden som ska upphöra	2020-09-10		
	COM(2020) 403	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av InvestEU-programmet	2020-06-16		
	COM(2020) 404	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2015/1017 vad gäller inrättandet av ett instrument för solvensstöd	2020-06-16		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
FiU	COM(2020) 408	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en facilitet för återhämtning och resiliens	2020-06-16		
	COM(2020) 409	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd	2020-06-16		
	COM(2020) 445	Ändrat förslag till rådets beslut om systemet för Europeiska unionens egna medel	2020-06-22 (utl. 2019/20:FiU63)	2020-06-23	Ja
	COM(2020) 453	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om lånefaciliteten för den offentliga sektorn inom mekanismen för en rättvis omställning	2020-06-16		
	COM(2020) 459	Ändrat förslag till 1) Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, och om dess regler för deltagande och spridning, 2) Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av det särskilda programmet för genomförande av Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation, 3) Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av instrumentet för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete, 4) Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1307/2013	2020-06-16		
	COM(2020) 593	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om marknader för kryptotillgångar och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937	2020-12-15		
	COM(2020) 594	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en pilotordning för marknadsinfrastruktur som baseras på teknik för distribuerade liggare	2020-12-15		
	COM(2020) 197	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/16/EU för att åtgärda det akuta behov av att skjuta upp vissa tidsfrister för inlämning och utbyte av upplysningar i fråga om beskattning som följer av covid-19-pandemin	2020-05-26		
SkU	COM(2020) 198	Förslag till rådets beslut om ändring av direktiven (EU) 2017/2455 och (EU) 2019/1995 vad gäller dag för införlivande och dag för tillämpning till följd av covid-19-utbrottet	2020-05-26		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
SkU	COM(2020) 201	Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/2454 vad gäller dag för tillämpning till följd av covid-19-utbrottet	2020-05-26		
	COM(2020) 240	Förslag till rådets beslut om tillstånd för Portugal att tillämpa en nedsatt punktskattesats för vissa alkoholhaltiga produkter som framställs i de autonoma regionerna Madeira och Azoreerna	2020-09-10		
	COM(2020) 314	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning	2020-09-10		
	COM(2020) 332	Förslag till rådets beslut om tillstånd för Frankrike att tillämpa en nedsatt sats för vissa indirekta skatter på "traditionell" rom som framställs i Guadeloupe, Franska Guyana, Martinique och Réunion	2020-09-10		
	COM(2020) 355	Förslag till rådets beslut om AIEM-skattens tillämpning på Kanarieöarna	2020-09-10		
	COM(2020) 360	Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 2006/112/EG om ett gemensamt system för mervärdesskatt vad gäller identifiering av beskattningsbara personer i Nordirland	2020-09-10		
	COM(2020) 371	Förslag till rådets beslut om ändring av giltighetstiden för beslut nr 940/2014 om sjötullsystemet i de franska utomeuropeiska departementen	2020-09-10		
	COM(2020) 688	Förslag till rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 2006/112/EG vad gäller tillfälliga åtgärder avseende mervärdesskatt på covid-19-vacciner och medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik av covid-19 föranledda av covid-19- pandemin	2020-11-12		
JuU	COM(2020) 309	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 514/2014 vad gäller förfarandet för tillbakadragande	2020-09-10		
CU	COM(2020) 183	Förslag till rådets förordning om tillfälliga åtgärder avseende hållande av stämmor i europabolag och europeiska kooperativa föreningar	2020-05-07		
UU	COM(2020) 163	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om makroekonomiskt stöd till utvidgnings- och grannskapsländer med anledning av den kris som uppstått till följd av covid-19-pandemin	2020-05-14		
	COM(2020) 407	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/1601 om inrättande av Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFHU), EFHU-garantin och EFHU-garantifonden	2020-06-11		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
UU	COM(2020) 461	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1257/96 av den 20 juni 1996 om humanitärt bistånd	2020-06-11		
FöU	COM(2020) 114	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av rådets förordning (EG) nr 2012/2002 i syfte att ge ekonomiskt bistånd till medlemsstater och länder som förhandlar om anslutning till unionen som allvarligt har drabbats av större hot mot folkhälsan	2020-03-26		
	COM(2020) 220	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut nr 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen	2020-06-11		
SfU	COM(2020) 610	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om asyl- och migrationshantering och om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och förslaget till förordning (EU) [Asyl- och migrationsfonden]	2020-11-19		
	COM(2020) 611	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU	2020-11-19		
	COM(2020) 612	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817	2020-11-19		
	COM(2020) 613	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hantering av krissituationer och force majeure-situationer på migrations- och asylområdet	2020-11-19		
	COM(2020) 614	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Eurodac för jämförelse av biometriska uppgifter för en effektiv tillämpning av förordning (EU) [förordningen om asyl- och migrationshantering] och förordning (EU) [vidarebosättningsförordningen], för identifiering av tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som vistas olagligt, och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter och Europol begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordningarna (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/818	2020-11-19		
SoU	COM(2020) 141	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen	2020-04-15		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
SoU	COM(2020) 144	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/745 om medicintekniska produkter vad gäller tillämpningsdatum för vissa bestämmelser	2020-04-15		
	COM(2020) 223	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 223/2014 vad gäller införandet av särskilda åtgärder för att hantera covid-19-krisen	2020-06-16		
	COM(2020) 261	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförande av kliniska prövningar med och tillhandahållande av humanläkemedel som innehåller eller består av genetiskt modifierade organismer och är avsedda att behandla eller förebygga covid-19	2020-06-30		
	COM(2020) 405	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett program för unionens åtgärder på hälsoområdet för perioden 2021–2027 och om upphävande av förordning (EU) nr 282/2014 (programmet EU för hälsa)	2020-06-16		
KrU	COM(2020) 384	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut nr 445/2014/EU om inrättande av en unionsinsats för evenemanget Europeisk kulturhuvudstad för åren 2020–2033	2020-09-22		
TU	COM(2020) 78	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett Europaår för jämvägen (2021)	2020-03-26		
	COM(2020) 111	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EEG) nr 95/93 om gemensamma regler för fördelning av ankomst- och avgångstider vid gemenskapens flygplatser	2020-03-26		
	COM(2020) 176	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder med avseende på covid-19-utbrottet och om giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd och uppskjutande av vissa regelbundna kontroller och utbildningar inom vissa transportlagstiftningsområden	2020-05-14		
	COM(2020) 177	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/352 för att göra det möjligt för hamnledningen eller de behöriga myndigheterna att ge flexibilitet vid uttag av hamninfrastrukturavgifter i samband med utbrottet av covid-19	2020-05-14		
	COM(2020) 178	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen med anledning av covid-19-pandemin	2020-05-14		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
TU	COM(2020) 179	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv (EU) 2016/797 och direktiv (EU) 2016/798 vad gäller förlängning av deras införlivandeperiod	2020-05-14		
	COM(2020) 260	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av åtgärder för en hållbar järnvägsmarknad mot bakgrund av covid-19-pandemin	2020-09-10		
	COM(2020) 491	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 168/2013 vad gäller särskilda åtgärder för fordon i slutserier i kategori L till följd av covid-19-utbrottet	2020-09-24		
	COM(2020) 568	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett tillfälligt undantag från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG vad gäller användning av teknik hos leverantörer av nummeroberoende interpersonella kommunikationstjänster för behandling av personuppgifter och andra uppgifter i syfte att bekämpa sexuella övergrepp mot barn på nätet	2020-09-24		
	COM(2020) 577	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 vad gäller förmågan hos Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet att agera som organ för prestationsgranskning för det gemensamma europeiska luftrummet	2020-11-17		
	COM(2020) 579	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet (omarbetning)	2020-11-17		
	COM(2020) 623	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av direktiv (EU) 2016/798 vad gäller tillämpningen av reglerna för järnvägssäkerhet och driftskompatibilitet på den fasta förbindelsen under Engelska kanalen	2020-09-10		
	COM(2020) 782	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter av järnvägssäkerhet och järnvägsförbindelser med avseende på den gränsöverskridande infrastruktur som förbinder unionen och Förenade kungariket genom den fasta förbindelsen under Engelska kanalen	2020-12-17		
	COM(2020) 826	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för att säkerställa grundläggande vägtransporter av gods och passagerare efter slutet av den övergångsperiod som anges i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen	2020-12-17		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
TU	COM(2020) 827	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för grundläggande flygförbindelser efter den övergångsperiod som avses i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen	2020-12-17		
	COM(2020) 828	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om vissa aspekter på flygsäkerhet med anledning av utgången av den övergångsperiod som anges i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen	2020-12-17		
MJU	COM(2020) 80	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordning (EU) 2018/1999 (Europeisk klimatlag)	2020-03-19		
	COM(2020) 137	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av rådets beslut 2003/17/EG vad gäller likvärdighet av fältbesiktningar i Ukraina av utsäde av stråsäd och om likvärdighet av stråsäd som produceras i Ukraina	2020-05-28		
	COM(2020) 142	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1379/2013 och förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att lindra de effekter som covid-19-utbrottet får inom fiskeri- och vattenbrukssektorn	2020-04-16		
	COM(2020) 186	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1305/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att ge exceptionellt tillfälligt stöd inom ramen för Ejflu för att hantera covid-19-utbrottet	2020-05-28		
	COM(2020) 233	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1628 vad gäller dess övergångsbestämmelser för att hantera konsekvenserna av covid-19-krisen	2020-06-16		
	COM(2020) 483	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion vad gäller datumet för tillämpning och vissa andra datum som anges i den förordningen	2020-09-17		
	COM(2020) 563	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordning (EU) 2018/1999 (Europeisk klimatlag)	2020-10-01		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
MJU	COM(2020) 642	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1367/2006 av den 6 september 2006 om tillämpning av bestämmelserna i Århuskonventionen om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor på gemenskapens institutioner och organ	2020-11-12		
	COM(2020) 652	Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030	2020-12-03		
NU	COM(2020) 22	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Fonden för en rättvis omställning	2020-02-20		
	COM(2020) 23	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering	2020-02-20		
	COM(2020) 113	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013, förordning (EU) nr 1301/2013 och förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet [Investeringsinitiativ mot coroneffekter]	2020-04-02		
	COM(2020) 138	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 1301/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att tillhandahålla extraordinär flexibilitet vid användningen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att hantera covid-19-pandemin	2020-04-16		
	COM(2020) 206	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller medlen för den särskilda tilldelningen för sysselsättningsinitiativet för unga	2020-06-02		

Utskott	Dokument	Utkast till lagstiftningsakt	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
NU	COM(2020) 450	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omstodsdiällning samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering	2020-06-09		
	COM(2020) 451	Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller exceptionella ytterligare medel och genomförandebestämmelser inom målet Investering för tillväxt och sysselsättning för att tillhandahålla stöd för främjande av krisreparation i samband med covid-19-pandemin och förberedande av en grön, digital och resilient återhämtning av ekonomin (React-EU)	2020-06-09		
	COM(2020) 452	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden	2020-06-09		
	COM(2020) 460	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Fonden för en rättvis omställning	2020-06-09		
AU	COM(2020) 447	Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden+ (ESF+)	2020-06-04		
	COM(2020) 571	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet	2020-10-22		
	COM(2020) 682	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen	2020-12-08 (utl. 2020/21:AU6)	2020-12-15	Ja

BILAGA 12

Avgjorda subsidiaritetsärenden i riksdagen – per politikområde

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
KU	COM(2020) 225	Art. 352	Flexibilitetsklausulen	2020-06-16		
FiU	COM(2020) 280	Art. 53	Etableringsrätt	2020-09-10		
	COM(2020) 281	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-09-10		
	COM(2020) 282	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-09-10		
	COM(2020) 283	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-09-10		
	COM(2020) 310	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-05-19		
	COM(2020) 337	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-09-10		
	COM(2020) 403	Art. 173, 175	Industripolitik, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-06-16		
	COM(2020) 404	Art. 172, 173, 175, 182	Transeuropeiska nät, industripolitik, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), forskning och teknisk utveckling	2020-06-16		
	COM(2020) 408	Art. 175	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-06-16		
	COM(2020) 409	Art. 175, 197	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), administrativt samarbete	2020-06-16		
	COM(2020) 445	Art. 311	Unionens egna medel	2020-06-22 (utl. 2019/20:FiU63)	2020-06-23	Ja
	COM(2020) 453	Art. 175, 322	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), finansiella regler	2020-06-16		
	COM(2020) 459	Art. 43, 173, 182, 183, 188, 209, 212	Jordbruk och fiskeri, industripolitik, forskning och teknisk utveckling, utvecklingssamarbete, ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2020-06-16		
	COM(2020) 593	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-12-15		
	COM(2020) 594	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-12-15		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
SkU	COM(2020) 197	Art. 113, 115	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter), tillnärmning av lagstiftning	2020-05-26		
	COM(2020) 198	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2020-05-26		
	COM(2020) 201	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2020-05-26		
	COM(2020) 240	Art. 349	Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	2020-09-10		
	COM(2020) 314	Art. 113, 115	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter), tillnärmning av lagstiftning	2020-09-10		
	COM(2020) 332	Art. 349	Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	2020-09-10		
	COM(2020) 355	Art. 349	Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	2020-09-10		
	COM(2020) 360	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2020-09-10		
	COM(2020) 371	Art. 349	Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	2020-09-10		
JuU	COM(2020) 688	Art. 113	Skatter och avgifter (harmonisering av indirekta skatter)	2020-11-12		
	COM(2020) 309	Art. 78, 79, 82, 84, 87	Asylpolitik, invandringspolitik, straffrättsligt samarbete, polissamarbete	2020-09-10		
CU	COM(2020) 183	Art. 352	Flexibilitetsklausulen	2020-05-07		
UU	COM(2020) 163	Art. 212	Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2020-05-14		
	COM(2020) 407	Art. 209, 212	Utvecklingssamarbete, ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2020-06-11		
	COM(2020) 461	Art. 214	Humanitärt bistånd	2020-06-11		
FöU	COM(2020) 114	Art. 175, 212	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	2020-03-26		
	COM(2020) 220	Art. 196, 322	Civilskydd, finansiella regler	2020-06-11		
SfU	COM(2020) 610	Art. 78, 79	Asylpolitik, invandringspolitik	2020-11-19		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
SfU	COM(2020) 611	Art. 78, 79	Asylpolitik, invandringspolitik	2020-11-19		
	COM(2020) 612	Art. 77	Gränskontroll	2020-11-19		
	COM(2020) 613	Art. 78, 79	Asylpolitik, invandringspolitik	2020-11-19		
	COM(2020) 614	Art. 78, 79, 87, 88	Asylpolitik, invandringspolitik, polissamarbete	2020-11-19		
SoU	COM(2020) 141	Art. 175	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-04-15		
	COM(2020) 144	Art. 114, 168	Tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa	2020-04-15		
	COM(2020) 223	Art. 175	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-06-16		
	COM(2020) 261	Art. 114, 168	Tillnärmning av lagstiftning, folkhälsa	2020-06-30		
KrU	COM(2020) 405	Art. 168	folkhälsa	2020-06-16		
	COM(2020) 384	Art. 167	Kulturpolitik	2020-09-22		
TU	COM(2020) 78	Art. 91	Transportpolitik	2020-03-26		
	COM(2020) 111	Art. 100	Transportpolitik	2020-03-26		
	COM(2020) 176	Art. 91, 100	Transportpolitik	2020-05-14		
	COM(2020) 177	Art. 100	Transportpolitik	2020-05-14		
	COM(2020) 178	Art. 100	Transportpolitik	2020-05-14		
	COM(2020) 179	Art. 91	Transportpolitik	2020-05-14		
	COM(2020) 260	Art. 91	Transportpolitik	2020-09-10		
	COM(2020) 491	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-09-24		
	COM(2020) 568	Art. 16, 114	Skydd för personuppgifter, tillnärmning av lagstiftning	2020-09-24		
	COM(2020) 577	Art. 100	Transportpolitik	2020-11-17		
	COM(2020) 579	Art. 100	Transportpolitik	2020-11-17		
	COM(2020) 623	Art. 91	Transportpolitik	2020-09-10		
	COM(2020) 782	Art. 91	Transportpolitik	2020-12-17		
	COM(2020) 826	Art. 91	Transportpolitik	2020-12-17		
	COM(2020) 827	Art. 100	Transportpolitik	2020-12-17		
	COM(2020) 828	Art. 100	Transportpolitik	2020-12-17		
MJU	COM(2020) 80	Art. 192	Miljöpolitik	2020-03-19		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
MJU	COM(2020) 137	Art. 43	Jordbruk och fiskeri	2020-05-28		
	COM(2020) 142	Art. 43, 175	Jordbruk och fiskeri, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-04-16		
	COM(2020) 186	Art. 42, 43	Jordbruk och fiskeri	2020-05-28		
	COM(2020) 233	Art. 114	Tillnärmning av lagstiftning	2020-06-16		
	COM(2020) 483	Art. 43	Jordbruk och fiskeri	2020-09-17		
	COM(2020) 563	Art. 192	Miljöpolitik	2020-10-01		
	COM(2020) 642	Art. 192	Miljöpolitik	2020-11-12		
	COM(2020) 652	Art. 192	Miljöpolitik	2020-12-03		
NU	COM(2020) 22	Art. 175	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-02-20		
	COM(2020) 23	Art. 174	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-02-20		
	COM(2020) 113	Art. 43, 177, 178	Jordbruk och fiskeri, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-04-02		
	COM(2020) 138	Art. 177, 178, 322	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), finansiella regler	2020-04-16		
	COM(2020) 206	Art. 177	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	2020-06-02		
	COM(2020) 450	Art. 177, 322, 349	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), finansiella regler, särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	2020-06-09		
	COM(2020) 451	Art. 177, 322	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), finansiella regler	2020-06-09		
	COM(2020) 452	Art. 177, 178, 349	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	2020-06-09		
	COM(2020) 460	Art. 175, 322	Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), finansiella regler	2020-06-09		

Utskott	Dokument	Rättslig grund i EUF-fördraget	Politikområde	Beslut i utskott	Beslut i kammaren	Motiverat yttrande
AU	COM(2020) 447	Art. 46, 149, 153, 164, 175, 349	Fri rörlighet för arbetstagare, sysselsättning, socialpolitik, Europeiska socialfonden, ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder), särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	2020-06-04		
	COM(2020) 571	Art. 153	Socialpolitik	2020-10-22		
	COM(2020) 682	Art. 153	Socialpolitik	2020-12-08 (utl. 2020/21:AU6)	2020-12-15	Ja

BILAGA 13

Antal utkast till lagstiftningsakter – per politikområde 2010–2020

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Offentlighet	Art. 15	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Skydd för personuppgifter	Art. 16	0	0	2	0	0	0	0	2	7	0	1	12
Bekämpning av diskriminering	Art. 19	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Unionsmedborgarskap (fri rörlighet)	Art. 21	0	1	1	1	0	0	0	1	2	0	0	6
Unionsmedborgarskap (konsulärt skydd)	Art. 23	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Medborgarinitiativ	Art. 24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Tullsamarbete	Art. 33	0	1	0	1	2	0	0	2	5	0	0	11
Jordbruk och fiskeri	Art. 42, 43	13	25	12	17	7	2	2	4	9	4	6	101
Fri rörlighet för arbetstagare	Art. 45, 46	1	1	1	1	1	0	0	1	2	0	1	9
Fri rörlighet för arbetstagare (social trygghet)	Art. 48	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	0	5
Etableringsrätt	Art. 49, 50, 52, 53, 55	3	7	12	4	3	0	5	7	11	0	1	53
Fri rörlighet för tjänster	Art. 56, 62	0	2	7	3	1	0	2	5	4	0	0	24
Kapital och betalningar	Art. 64	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	2
Ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden	Art. 67	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
Administrativt samarbete (inom området för frihet, säkerhet och rättvisa)	Art. 74	3	0	0	2	0	0	0	1	5	0	0	11
Gränskontroll	Art. 77	6	5	4	5	4	1	5	4	6	1	1	42
Asylpolitik	Art. 78	2	0	3	0	2	2	7	1	6	0	5	28

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Invandringspolitik	Art. 79	3	0	3	1	1	0	6	3	9	0	5	31
Civilrättsligt samarbete	Art. 81	1	5	1	4	0	0	3	1	4	0	0	19
Straffrättsligt samarbete	Art. 82–86	9	4	4	4	3	2	2	6	5	1	1	41
Polissamarbete	Art. 87, 88	1	1	2	1	3	2	2	3	5	1	2	23
Transportpolitik	Art. 91, 100	3	4	9	22	1	0	6	14	11	5	14	89
Konkurrensregler	Art. 103	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	3
Statligt stöd	Art. 109	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2
Skatter och avgifter (harm- onisering av indirekta skatter)	Art. 113	1	3	2	3	0	0	3	8	10	4	6	40
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 114	15	27	32	34	18	4	27	24	40	1	12	234
Tillnärmning av lagstiftning	Art. 115	0	3	0	0	1	2	7	1	1	0	2	17
Tillnärmning av lagstiftning (immateriella rättigheter)	Art. 118	1	4	0	1	0	0	0	0	1	0	0	7
Ekonomisk och monetär politik	Art. 121, 126, 127, 133, 136	5	0	3	0	0	0	0	0	2	1	0	11
Sysselsättning	Art. 149	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	1	6
Socialpolitik	Art. 153, 157	1	2	2	4	1	0	3	3	3	0	3	22
Europeiska socialfonden	Art. 164	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	5
Utbildning m.m.	Art. 165, 166	0	0	2	0	0	0	2	1	2	1	0	8
Kulturpolitik	Art. 167	1	0	2	0	0	0	2	1	2	0	1	9
Folkhälsa	Art. 168	0	2	10	8	3	0	1	1	5	0	3	33
Konsumentskydd	Art. 169	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	0	4
Transeuropeiska nät	Art. 170–172	1	4	2	5	1	1	2	1	5	0	1	23
Industripolitik	Art. 173	1	4	3	1	1	1	1	1	9	2	3	27
Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning (strukturfonder)	Art. 175, 177, 178	2	12	1	6	0	2	3	2	14	4	19	65
Forskning och teknisk utveckling	Art. 182, 183, 185, 188	1	2	2	5	0	1	2	0	5	0	2	20

Politikområde	Rättslig grund i EUF-fördraget	Antal utkast till lagstiftningsakter											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Rymdpolitik	Art. 189	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	3
Miljöpolitik	Art. 192	1	5	16	10	4	1	6	7	12	1	4	67
Energipolitik	Art. 194	2	3	2	3	0	1	2	10	5	0	0	28
Turism	Art. 195	1	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	5
Civilskydd	Art. 196	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	1	4
Administrativt samarbete	Art. 197	0	0	1	0	0	0	1	0	3	0	1	6
Associering av utomeuropeiska länder och territorier	Art. 203	1	0	1	0	0	0	0	0	2	0	0	4
Gemensam handelspolitik	Art. 207	0	1	1	3	0	0	2	1	5	0	0	13
Utvecklingssamarbete	Art. 209, 210	1	1	7	1	0	0	4	0	2	0	2	18
Ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete med tredjeländer	Art. 212	1	4	7	2	1	1	6	2	4	1	4	33
Humanitärt bistånd	Art. 214	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	5
Ändringar i valrättsakten	Art. 223	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Institutionella bestämmelser	Art. 224	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	3
Europeiska unionens domstol (stadga)	Art. 256, 281	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Unionens egna medel	Art. 311	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	1	3
Finansiella regler	Art. 322	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	6	8
Bekämpning av bedrägeri	Art. 325	0	1	2	0	2	0	1	0	3	0	0	9
Inhämtande av information	Art. 337	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Statistik	Art. 338	5	2	4	11	1	2	2	5	2	0	0	34
Särskilda åtgärder till skydd för de yttersta randområdena	Art. 349	0	4	0	1	7	0	0	1	6	2	7	28
Flexibilitetsklausulen	Art. 352	2	1	5	2	1	0	1	0	2	2	2	18